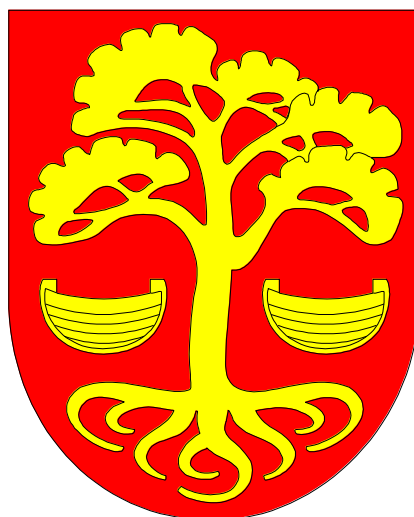

LISA

KINNITATUD

Loksa Linnavolikogu xx. oktoobri 2022
määrusega nr XX „Loksa linna arengukava aastateks 2023-2026“

Loksa linna arengukava aastateks 2023-2026

Loksa
2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
I AJALOOLINE ÜLEVAADE.....	5
II HALDUSÜKSUSE SENINE ARENG, EESMÄRGID, ÜLESANDED	8
1. Linna asend, territoorium, asustus	8
2. Rahvastik.....	10
3. Elukeskkond ja kohalik ressursipotentsiaal	12
3.1 Maafond	12
3.2 Haljastus	12
3.3 Veeressursid.....	13
3.4 Planeerimis- ja ehitusalane tegevus, elamumajandus.....	14
4. Linna juhtimine	16
4.1 Kohalik omavalitsus	16
4.2 Finantsressursid	17
4.2.1 Eelarve tuluallikate struktuur	17
4.2.2 Eelarvetulud ja tulumaksu laekumine.....	17
4.3 Munitsipaalomand.....	18
5. Ettevõtlus ja turism	21
5.1 Ettevõtlus.....	21
5.2 Turism.....	23
6. Tehniline infrastruktuur	26
6.1 Teed, tänavad, transport.....	26
6.2 Infokommunikatsioon, andmeside.....	27
6.3 Ühisveevärk- ja kanalisatsioon.....	28
6.4 Soojusmajandus.....	30
6.5 Elektrivõrk.....	31
6.6 Jäätmekäitlus	32
6.7 Ligipääsetavus	34
7. Sotsiaalne infrastruktuur	35
7.1 Haridus	35
7.1.1 Alusharidus.....	35
7.1.2 Põhi- ja keskharidus	36

7.1.3	Huviharidus	37
7.1.4	Elukestev õpe	38
7.2	Noorsootöö	40
7.3	Kultuur ja vaba aeg	43
7.3.1	Sihtasutus Loksa Kultuur	43
7.3.2	Loksa Linnaraamatukogu	44
7.3.3	Usuihingud	44
7.4	Sport	46
7.4.1	Loksa Spordikeskus	46
7.4.2	Loksa Staadion	47
7.4.3	Sporditegevus	48
7.5	Sotsiaalhoolekanne	50
7.6	Tervishoid	54
7.7	Turvalisus	56
III	HETKESEIS JA ARENGUEELDUSED	59
IV	EELARVESTRAATEEGIA	60
	1. Loksa linna sotsiaalmajanduslik olukord	61
	2. Loksa linna finantsolukord	63
2.1	Tähtsamad finantsnäitajad aastatel 2017-2021	63
2.2	Loksa linna tulud aastatel 2017-2021	63
2.3	Loksa linna kulud aastatel 2017-2021	64
2.4	Loksa linna 2022. aasta eelarve	66
2.5	Loksa linna finantskohustused	67
	3. Loksa linna eelarvestrateegia 2023-2026	68
3.1	Linna kavandatavad investeeringuobjektid aastateks 2023-2026	68
3.2	Linna eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2026	69
V	TEGEVUSKAVA JA INVESTEERINGUD AASTATEL 2023-2026	75
	1. Keskkond ja linnamajandus	75
	2. Haridus, kultuur, sport ja noorsootöö	77
VI	LOKSA LINNA VISIOON 2040	78
VII	ARENGUKAVA ELLUVIIMISE SEIRE, AJAKOHASTAMINE	79

SISSEJUHATUS

Loksa linna arengukava on linna kui kohaliku omavalitsuse üksuse juhtimise keskne dokument, millest lähtuvalt toimub ühiselu korraldamine linnas. Prioriteetseks eesmärgiks on linna terviku ja tema eri valdkondade tasakaalustatud arengu kujundamine, mis võtab aluseks linnale seadustega määratud kohustused ja linnaelanike põhjendatud nõudmised ning arvestab linna sise- ja väliskeskonna seoseid ja nende võimalikke arenguid tulevikus. Arengukava on Loksa linna strateegiline töödokument, mis loob raamistiku linna tuleviku kujundamiseks ja selle tarvis ressursside paigutamiseks. Arengukava vaadatakse vähemalt korra aastas üle ning vajadusel uuendatakse ja korrigeeritakse. Kohaliku omavalitsuse arengukava on seotud erinevate valdkondlike arengukavade, hallatavate asutuste arengukavade, planeeringute ja tegevuskavaga.

Kohaliku omavalitsuse arengukava koostamise nõude sätestab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37, § 37¹, § 37², milles määratletakse arengukava mõiste, tuuakse välja selle seosed teiste arengudokumentidega ning sätestatakse arengu kavandamisel ja arengukava elluviimisel nõutavad toimingud. Pikemaajaliste varaliste kohustuste või nende kavandamise puhul tuleb arengukavas esitada andmed arengukava kehtivusaega ületavate kohustuste kohta.

Eesmärgiga muuta valdkondi kajastavad peatükid kompaktsemateks on arengukava ülesehitus järgmine. Peatükk algab olukorra ülevaatega, millele järgneb analüüs, tuuakse välja arengueeldused ja probleemid. Seejärel kuvatakse valdkonna visioon, milleni pürgimiseks püstitatakse eesmärgid ja kirjeldatakse ülesandeid, mis viivad eesmärgi saavutamiseni.

Loksa linna arengukava koosneb:

- ajaloolisest ülevaatest;
- peatükkidest, mis kajastavad erinevate valdkondade senist arengut, arengueeldusi, probleeme, visiooni, eesmäärke ja ülesandeid;
- SWOT analüüsi tulemustest, mis sätestavad linna tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud;
- eelarvestrateegiast;
- tegevuskavast, mis sätestab linna arengustrateegia elluviimiseks kavandatud konkreetsed tegevused ja projektid. Ära on toodud hinnangulised maksumused ja võimalikud rahastamisallikad. Tegevuskava tugineb kohaliku omavalitsuse aastaeelarvele s.t tegemist on integreeritud arengukavaga, kus tegevuskava kulud lähtuvad eelarvest. Iga järgneva aasta konkreetsed elluviidavad tegevused määratletakse koos iga-aastase linna eelarve koostamisega.
- linna tulevikuvisionist aastal 2040.

Suured tänud kõigile arengukava koostamise protsessis osalenud linnavalitsuse ametnikele, hallatavate asutuste juhtidele ja teistele, kes oma mõtete ja nõuga abiks olid.

I AJALOOLINE ÜLEVAADE

Loksa linna areng on sõltunud tema looduslikust asendist. Määratavateks teguriteks on olnud Hara laht, rikkalikud liiva, kruusa ja savivarud ning soodne sadamakoht Valgejõe suudmes.

Loksa on olnud inimeste asulapaik juba õige kauges minevikus, seda tõendab Vanaveski talu põllult leitud kivikirves. Loksa küla esineb esimest korda Eestimaa rootsiaegse kindralkuberneri arhiivifondis kaardil “Könde Hoffz Bönder Uthi Kusals Sochen I. Harrien” 1694. aastatel. Ka 1686. aasta Kuusalu kihelkonnas Kõnnu mõisa vakaraamatus esineb 3 hajatalu, mis kannavad nime Loxa. Veel varasem märges Loksa kohta on tehtud Kuusalu kirikuraamatus 1675. aastal, milles mainitakse Loksa kabeli parandamist 1629 aastal. Loksa kabel ja matusepaik asus varem jõe paremal kaldal. Küllap hüljati see koht raske, savise maa tõttu ning kirik ja kalmistu rajati nende praegusesse asupaika 1853. aastal, millele viitab kiriku tuulelipus olev aastaarv.

Kirikukojaga on seotud ka Loksa küla hariduselu algus. Kiriku laulumees Jakob Jakobi p. Janter alustas lastele koolitarkuse andmist 1867. aastal. Kuna puudus koolituba, tegi ta seda esimesed kaheksa aastat oma elutoas, kuni esimese koolitäre – Kõnnu valla külakooli valmimiseni 1875. aastal. Tol ajal oli Loksa vaid väikene kaluriküla.

“Kui mina alles veel laps olin, oli siin väike küla. Maju oli üsna vähe, ümberringi olid metsad. Keset küla oli Gorbatsevi koppel. Meie praegune uuslinn polnud muud kui lage karjamaa ja kartulimaalapid... Kabelimäe all asus post. Sellele postile oli kirjutatud, et külas elab 127 meest ja 75 naist, kokku 24 peret”, kirjutab oma mälestustes Ida Soosalu.

Vanimaks tööstusettevõtteks oli Loksa Tellisetehas, mis rajati Kolga krahvi Stenbocki poolt 1874. aastal ning mis tegi läbi mitmed kohaotsingud enne kui Loksale jõudis (Hara saare juures, Vihasoo heinamaal Risti talu lähedal). 1900. aastal ehitati Turbuneeme saviukudest hobu- raudtee savi vedamiseks. Aastatel 1913/14 oli tehases 200 töolist ja aastaseks toodanguks 6 miljonit tellist. 1935. aastast hakati savi vedama veduriga. Telliste toodang suurenes veelgi, samuti väljavedu (levinud on väide, et pool Helsingi linnast olla ehitatud Loksa tellistest). Telliste väljaveoks ehitati krahv Stenbock jõesuudme lähedale sadama. Tehasest sillale kulges hoburaudtee, mille abil tellised vagonettides laevade juurde toimetati. Peale Soome laevade oli Loksa sadamas käinud ka Taani laevu Joaveski papivabriku pappi viimas ning Inglismaa ja Saksamaa laevu, mis viisid siit laudu, kuna tehase juures töötasid ka saekaater ja hõövelmasin.

Seoses tööstuse arenguga ja kasvava telliste väljaveoga, võttis hoogu ka laevandus. Sajandi vahetusel lasknud mõisahärra ehitada telliste veoks viis suurt purjekat (“Mamant”, “Ernani”, “Ester”, “Veera – Irina” ja eesti ilusaim purjelaev “Tormilind”). Purjekatele lisaks osteti veel 1910. aastal aurik “Dagmar”, millel olid ka reisijate ruumid. See oli ka esimese liiniühenduse algus Loksa ja Tallinna vahel, mis toimus kaks korda nädalas. Hiljem asendati “Dagmar” suurema aurikuga “Concordia”. 1905. aastal alustas Loksal tegevust dokk või elling, mis oli mõeldud väiksemate laevade remondiks ja talvitumiskohaks. Praeguste suurte tootmishoonete asemel olid vaid väikesed puumajad. Esimestel aastatel oli vaid kolmeliikmeline personal.

Rahvaarvu kasvuga tekkis vajadus ka muude väiksemate tööstusettevõtete loomiseks. Nendeks olid Theodor Hübschermani puidutöökoda, Küti, Allemanni ja Rebase kingsepatöökoad, Reesalu

ja Kivi rätsepatöökoda, Tiigi, Mankini ja Lindvesti pagariärid, Tamme, Küti, Tursmani sepikojad jt. Kuni 1911. aastani olid Loksal vaid erapoed ja need kuulusid Gorbatševile, Altenbrunile ja Reskovile. 1911. aastal asustati Loksale Kaubatarvitajate Ühisus. Selle organiseerijateks olid 3 tolleaegset Loksala Kooli õpetajat Lindeberg, Peet ja Leo. Nimetatud ühisus oma algkapitaliga ostis ära Ivan Gorbatševi kaupluse koos kaubaga. Üheaegselt ühisuse asutamisega tuli Loksale ka ärimees Johannes Mankin, kes algul asutas väikese raamatupoe, kuid hiljem tõusis suurärimeheks. Asutati veel Reesalu, Lindvesti ja Laansoo toiduainete kauplused ning Koppase lihakauplus. Külas oli ka turg.

Esimene selts asutati Loksale 1905. aastal. See kandis nimetust “Loksa Priitahtlik Tulekaitse Selts”. Koos seltsi asutamisega ehitati ka seltsimaja. Seltsimajas tegutsesid puhkpilliorkester, laulukoor ja tehti näitemängu. 1922. aasta oli murrangulise tähtsusega Loksa kultuurielus: sel aastal rajati 44 asutajaliikme poolt Loksa haridusselts. Kolmeliikmelisse juhatusse valiti: Jakob Mikiver (elukutselt kellassepp, haridusseltsi hing), Arnold Mikiver (Loksa algkooli juhataja) ja Ernst Veidenberg (Loksa ellingu juhataja). 1923. aastal organiseeriti haridusseltsi juurde ka raamatukogu. 1925. aastal hakati Loksal 2 korda nädalas näitama kino. Esimene pidulik raadioõhtu oli Loksa koolimajas 22.01.1927.a. Haridusselts suleti 1940. aasta juulis.

Teise maailmasõja eel sai Loksa endale ainulaadse hoone, mida polnud kusagil mujal Eestis – 1939. aasta juunis avati pidulikult Loksa autobussijaam. Hoone ehitas arhitekt Elmar Lohu projekti järgi Osaihistu Mootor, mis korraldas reisijatevedu liinil Tallinn-Loksa. Funktsionalistlik, kohalikust punasest tellisest valmistatud hoone võeti 2014. aastal riikliku muinsuskaitse alla kui ehitismälestis.

Pärast Teist maailmasõda hakkas nõukogude võim laiendama eeskätt laevaremondi tehast. Kaasajastati ka tellisetootmist, kuid 1982. aastal tellisetehas likvideeriti ja Loksa muutus monofunktsionaalseks asulaks. Tellisetehase kohale kerkis 1986. aastaks laevatehase lihtrite tootmise tsehh (lihter – ujuv merekonteiner). 1988. aastal oli laevaremondi tehase palgal juba ligi 1200 loksalast. Lisaks tehasele töötasid elanikud Loksa autobaasis, Mõigu KEK-i ehitusbrigaadis, kaubanduses ja teeninduses, haiglas ja teistes asutustes ning väikeettevõtetes, samuti ümbruskonna kolhoosides. Tehase areng tõi Loksale mitutuhat uut vene keelt kõnelevat elanikku, peamiselt Venemaalt ja Ukrainast. Loksa põliselanikud jäid vähemusse. Ehitati korrusmajad, lasteaiad, uus haigla, laiendati koole, rajati vee-, kanalisatsiooni- ja kaugküttesüsteemid ning tänane teede ja tänavatevõrk. Eesti taasiseseisvumisel andis riik tehasele kuulunud elamufondi, lasteaiad ja tehnorajatised üle kohalikule omavalitsusele. Nimetatud sotsiaalobjektide haldamiseks asutas linn elamu-kommunaalteenuste ja rajas omavahenditega vajaliku tootmisbaasi.

Aastatel 1994-2009 oli Loksa Laevatehase AS Taanis paikneva A.P. Møller Groupi kuuluva Odense Steel Shipyard Ltd. tütarettevõtte. Tehasest kujunes välja Eesti suurim ja kaasaegsem, ligi 800 töötajaga metallkonstruktsioonide tootja ja Euroopa suurim laevade trümmiluukide tootja. 2009. aasta novembris läks Loksa laevatehas Eesti erakapitali valdusesse. Aasta varem alanud ülemaailmse majanduskriisi tingimustes ettevõtte uute omanike äriplaan ei teostunud. Tellimuste oluline vähenemine tõi 2010. aasta kevadel kaasa töötajate suurkoondamise. Tehase tsehhides jätkus väiksemas mahus metallkonstruktsioonide tootmine, vabu tootmispindu hakati võimalusel rentima väikeettevõtetele. Tehase masinad ja seadmed, mida tootmisprotsessis ei vajatud ja millele leiti ostjad, müüdi maha.

2016. aasta kevadel omandas tehase Marsalis Metall OÜ. Marsalis Gruppi kuuluv ettevõtte tõi Loksale oma Tallinnas, Hiiul paiknenud metallkonstruktsioonide tootmise. Tootmise Loksale ületoomise tingis vajadus oluliselt suuremate tootmispindade järele ja sadama olemasolu. Tehase tsehkhides hakati valmistama lisaks ehituslike betoonelemente (Marsalis Element OÜ) ja laevaehituslike konstruktsioone. 100% metalli- ja 90% betoonitooted ekspordib ettevõtte välismaale: Soome, Rootsi, Norrassa, Belgiasse ja Venemaale. Kontserni käive kasvas 2016. aastal 56,2%, jõudes rahalises vääringus eelkäija, endise Loksa Laevatehase AS tasemele. Järgnevad aastad nii edukad ei ole olnud.

2015. aasta mais avas endises Meremeeste majas ukseid Loksa Eakate Kodu. Selle 50 kohalise hoolekandeesutuse rajas Rakveres ja Aasperes hoolekodusid omav OÜ HansaClub. Aasta hiljem omandas osühing endise Loksa haigla hoone, kus 2018. aasta märtsis avati teine, eakate kodu 80 voodikohaga korpus. Kasutusse võeti majas paiknenud taastusravikeskuse vahendid nagu soolakamber, tervisekapsel ja palju muud. Kui võimalikke kasutajaid tuleb rohkem, avatakse ka basseini. Hoone alumisel korrusel paiknevad perearstide, hambaarstide ja kiirabi tööruumid. Meditsiinilises mõttes on sellest saanud üks paremaid eakate kodusid Eestis.

Loksa endise vene gümnaasiumi hoones asub tööstuslike puurimisseadmete arendamise ja valmistamisega tegelev OÜ Kaskod-Mtronix. Töökohti on kavandatud ca 40 inimesele, kes koostavad tööstusseadmetele elektroonilisi komponente.

Loksal toodab Medrull kaubamärgiga meditsiinitarbeid Forans Eesti AS üks filiaalidest. Aktsiaselts kuulub 1998. aastal loodud rahvusvahelisse ettevõtete gruppi Forans, mis on kasvanud tänaseks üheks suuremaks meditsiinitoodete tootjaks ja müüjaks Baltimaades.

Lisaks juba nimetatud ettevõtetele tegutsevad Loksal mitmed väikeettevõtted nagu õmblusfirmad OÜ Ahel-LJ, OÜ Rutiks, OÜ Loksa Clothing Expert, ehitusfirma OÜ Loksa Ehitus, kommunaalettevõtte OÜ Loksa Haljastus, OÜ Djuk, OÜ Kuivoja Puhkekeskus, OÜ Eduger jt. Linna kaubandus- ja teenindustevõtted osutavad teenuseid Loksa kandi ligi 5000-le elanikule.

Loksa kui monofunktsionaalne asula on jäänud ajalukku. Käesoleval ajal on Loksal võimalik saada tööd metalli-, ehitusmaterjalide- ja tekstiilitööstuses, laeva- ja masinaehituses, elektroonika ja sotsiaalhoolekande valdkonnas ja mitmetel muudel erialadel. Töökohtade mitmekesisus garanteerib suurema tööhõive kogu Loksa piirkonnas (linna ettevõtted on esmaseks töökohaks ka naaberomavalitsuste elanikele) ja leevendab majandusolukorra muutumisest tingitud võimalikke tagasilööke.

II HALDUSÜKSUSE SENINE ARENG, EESMÄRGID, ÜLESANDED

1. Linna asend, territoorium, asustus

Loksa linn asub Põhja-Eestis, Harju maakonna kirdeosas, Soome lahe kalda klindiesisel rannikumadalikul (maapinna absoluutne kõrgus on maksimaalselt 12 m). Pärисpea poolsaare lõunaosas paiknevat linna läbib sügavasse ja tuulte eest kaitstud, Hara lahte suubuv Valgejõgi, mille laius linna piires on 10 kuni 70 meetrit. Jõe kaldad on järsud, madal jõelamm on suur – veeperioodil üle ujutatud. Jõe suudmealal paiknevat linna ümbritsevad Kuusalu vald (endise Loksa valla territoorium) ja Lahemaa Rahvuspark.

Loksa linna pindala on 3,82 km². Linna territooriumist 1/5 asub looduskaitsealadel (Lahemaa Rahvuspark 8,6 ha ehk 2,3% linna territooriumist ja Loksa maastikukaitseala 71,2 ha ehk 18,6%).

Joonis 1. Loksa linna kaart (kollane - linna piir, sinine – riigi maantee).

Linna territoorium jaguneb tööstustsooniks, mis paikneb Valgejõe suudmes ja elutsooniks, mille moodustavad:

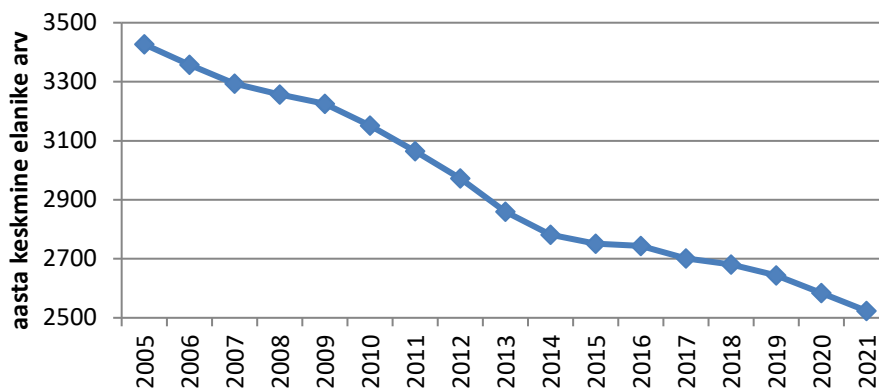
1. ühiskondlike hoonete maa – ala koos parkide ja üldkasutatavate haljasaladega, s. h linna läbiva jõeäärse roheline vööndiga;
2. elamute maa-ala, s.h:
  - korruselamute maa – ala linna kirdeosas;
  - ühepereelamute maa – ala linna lõuna- ja edelaosas;
  - mitme korteritega elamute (s.h ridaelamute) maa – ala linna eri osades;
3. puhkepiirkond liivaranna ja parkmetsaga linna edelaosas.

Loksa linna keskkonna põhiväärtusteks on selgepiiriline asustusstruktuur, kus korruselamud on koondunud linnakeskuse ümber ja väikeelamud peaaesjalikult Nõmme linnaossa mere pool Valgejõe. Kaht peamist elamuala eraldab ja seob Valgejõe kallastel paiknev roheala koos parkmetsaga. Loksa linnaehituslik väärtus seisneb unikaalses loodusmiljöö ja linnamiljöö maastikulises põimumises, mis loob eeldused kuurordilaadse linnakeskkonna arendamiseks.

Loksa linna arengu kavandamisel tuleb arvestada pealinna lähedusega. Antud asjaolul on nii positiivsed kui ka negatiivsed küljed. Peamiseks negatiivseks mõjuks on suhteliselt lähedal asuva Tallinna kui maakonnakeskuse üleolek, mis on pidurdanud Loksa linna kui piirkonna tõmbekeskuse terviklikku väljaarenemist. Tallinna negatiivse mõju vähendamiseks tuleb arendada koostööd nii avaliku kui erasektoriga. Samas jääb Loksa linn linna ümbritsevate Kuusalu valla külade elanikele loomulikuks tõmbekeskuseks.

2. Rahvastik

Loksa linna rahvaarv 01.01.2022 seisuga on 2484, mis teeb linna asustustiheduseks 650 inimest/km². Loksa linna aastakeskmise rahvaarv 2005-2021 on toodud joonisel 2. Jooniselt nähtub, et Loksa linna elanike arv on aasta aastalt vähenenud.

Joonis 2. Loksa linna aasta keskmine rahvaarv aastatel 2005-2021 (Allikas: Eesti rahvastikuregister)

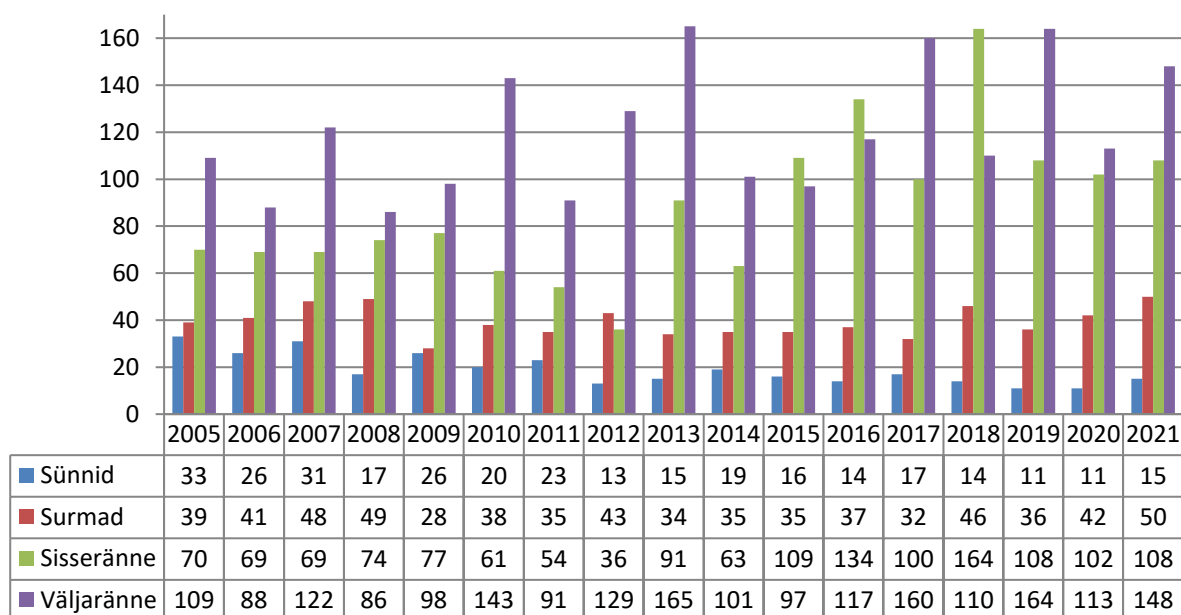
Rahvastikuregistri 19.07.2022 andmetel on üle poole linna elanikest rahvuselt venelased (51%), üle veerandi (29%) eestlased, 9% ukrainlased (01.03.2022 seisuga oli ukrainlasi Loksa linna elanikkonnast 7%) ja 2% valgevenelased. Muu rahvuse esindajaid on kokku 5%. Rahvuse andmed puuduvad 4% inimestel. Kokku elavad linnas vähemalt 39 rahvuse esindajad.

Loksa linna rahvastikupüramiid on toodud joonisel 3, millest nähtub, et kõige arvukamalt on loksalasi naiste hulgas vanusegrupis 60-64 ja meeste hulgas 65-69. Kui 0-54. eluaastates ületab meeste arv naiste oma (v.a vanusegrupp 10-14), siis alates 55. eluaastast algab naiste osakaalu tõus rahvastikus võrreldes meestega. Järsk langus meeste arvus esineb üleminekul vanusegrupist 70-74 (82 meest) vanusegruppi 75-79 (33 meest). Naistel esineb analoogne langus üleminekul vanusegrupist 80-84 (88 naist) vanusegruppi 85-89 (42 naist). Alates 75. eluaastast on vanusegrupis naisi vähemalt 2 korda enam kui samaealisi mehi. Loksa linna elanikest on 56% vanuses 19-64, 14% rahvastikust on kuni 18-aastased, 30% aga inimesed vanuses 65 ja enam (01.01.2022 seisuga).

Joonis 3. Loksa linna rahvastiku püramiid 01.01.2022 seisuga (Allikas: Eesti rahvastikuregister)

Aastatel 2005-2021 on aastas sündinud vahemikus 11-33 last. Kui kuni 2011. aastani sündis aastas vähemalt 20 last (v.a 2008), siis alates 2012. aastast on sündide arv aastas jäänud vahemikku 10-20. Surmade arv on vaatlusalusel perioodil olnud vahemikus 28-50 inimest aastas. Sisseränne on perioodil 2005-2009 püsinud stabiilsena: linna on oma elukoha registreerinud aastas keskmiselt 69-77 inimest. Märkatav langus on toimunud aastatel 2010-2012, mil sisserändajaid on vastavalt 61, 54 ja 36. Seevastu alates 2015. aastast on oma elukoha Loksa linna registreerinud vähemalt 100 inimest aastas. Väljarände näitaja on aastate lõikes olnud ebastabiilsem, kõikides suuremates vahemikes (86 inimest aastal 2008, 165 inimest aastal 2013). 2019. aastal on väljaränne märkatavalt suurenenud. See on tingitud asjaolust, et 2019. aasta algusest kaotas seaduse muudatuse tulemusena oma elukoha rahvastikuregistris ca 50 inimest, kelle senine elukoht oli märgitud vaid Loksa linna täpsusega (joonis 4). Edaspidi suurendab väljarände arvu ka asjaolu, et alates 2019. aastast kaob isikutel elukoht rahvastikuregistris, kelle suhtes on viidud läbi omaniku õigustatud nõudmise menetlus ning nad kajastuvad väljarändajate statistikas. Seni säilis isikutel omaniku õigustatud nõudmise menetluse tulemusel elukoht kohaliku omavalitsuse täpsusega ehk nad ei kajastunud väljarändes vaid linnasisese liikumise statistikas.

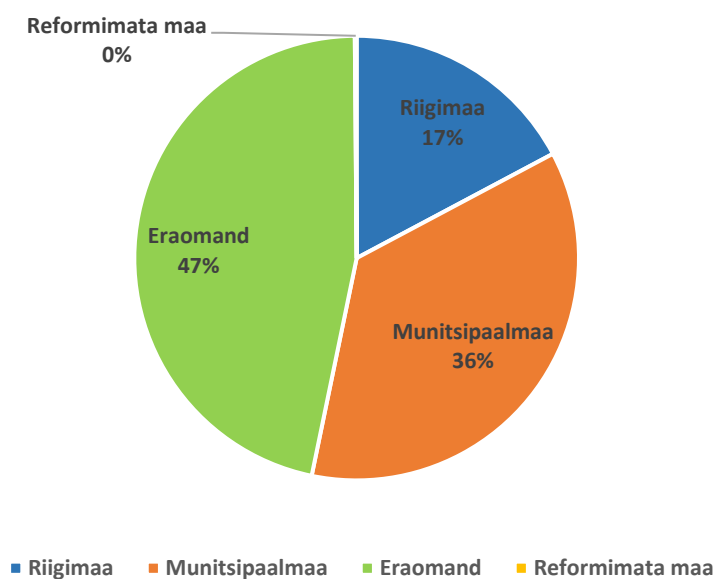

Joonis 4. Sündide ja surmade arv, sisse- ja väljaränne Loksa linnas aastatel 2005-2021 (Allikas: Eesti rahvastikuregister)

3. Elukeskkond ja kohalik ressursipotentsiaal

3.1 Maafond

Loksa linn asub Põhja-Eesti rannikumadalikul. Maastikku iseloomustavad mere toimel kujunenud setted ja pinnavormid: astangud, rannavallid, lited ja muud rannamoodustised. Maastikku toovad vaheldust jõeorg ja kunstlikud tiigid. Vahelduva reljeefiga linna territoorium hõlmab Valgejõe mõlemat kallast. Järskude nõlvadega Valgejõe orust idas on reljeef tasasem, linna lääneosas aga maapind langeb ühtlaselt mere poole. Maapinna kõrguste vahe linna piirides on 11 m, üldine langus lääne suunas. Linna põhjaosas on endiste savikarjääride asemel tekkinud kunstlikud tiigid. Tiikide ümbrus on liigniiske, liigniiskuse all kannatab ka madala segametsaga kaetud ala idapiiril endise tellisetehase raudteetammi piirkonnas. Andmed linna maafondi kohta on toodud joonisel 5.

Joonis 5. Loksa linna maafond seisuga 30.04.2021

3.2 Haljastus

Umbes poole linna territooriumist moodustavad rohealad – pargid, mets, haljasala. Üldkasutatavad pargid - Veteranide park, Nõmme metsapark ja Ranna park- vajavad rekonstrueerimist (valgustus, pingid, prügikastid jne). Looduskeskkonna põhiväärtusteks on parkmetsaga külgnev liivane mererand ning Valgejõe ürgorg koos jõelammiga, mis koos linnametsaaladega moodustavad unikaalse rekreatsiooniala. Linna keskosa elurikkuse, ehk bioloogilise mitmekesisuse suurendamiseks on tarvis rajada Valgejõe kaldale lilleniit „putukaväil“, mis seoks omavahel ühtseks tervikuks kinnistud Männi tn 36b ja Männi tn 36a.

Linna haldusterritooriumil on 43 ha metsamaad, millest 10 ha kuulub Ida-Harjumaa metskonnale. Väheviljaka pinnase tõttu on mereliivatasandikel tegemist valdavalt männimetsaga, milles kasvab ka üksikuid kuusepuid ja põõsaid. Linna idaosas, kus maapind kannatab liigniiskuse all, kasvab segamets. Loksa linna põhjast, lõunast ja edelast ümbritsevad metsad kuuluvad kaitsemetsade hulka s.o kõrgemasse kategooriasse (Lahemaa Rahvusparki metsad), mis ületab hariliku haljasvööndi metsa kategooriat.

3.3 Veeressursid

Hüdroloogiliselt on Loksa linnas tegemist kahe veehorisondiga:

1. survealine põhjavesi vendi kompleksi liivakividest, mille sügavus maapinnast on 55 – 135 m, nendesse rajatud puurkaevudel baseerub Loksa linna veevarustus;
2. vabapinnaline pinnavesi kvaternaari setetes on seotud peamiselt mere- ja alluviaalsete liivade ning täitepinnasega. See veehorisont toitub sademetest ja dreenitakse Valgejõkke ning Hara lahte. Viimastes võib veetase (olenevalt Soome lahe veeseisust) jõesuudme piirkonnas tõusta absoluutse kõrguseni + 1,1 m. Endistes savikarjäärides on veepind erinevatel tasemetel, see ei ole seotud üldise pinnaseveetasemega. Pinnasevee tase esineb 0,15-6,5 m sügavusel maapinnast, ulatudes kõrgveeperioodil paiguti maapinnani ning jõeorus üle selle.

Arengueeldused:

- väga head looduslikud eeldused.

Probleemid:

- linnal puudub haljastusprojekt;
- savikarjääride ümbrus on korrastamata;
- linna keskkosas on madal elurikkus;
- linnapildis leidub omanike poolt hooldamata kinnistuid.

VISIOON 2040

Loksa linnas on heakorrastatud veekogude, parkide ja muude rohealade võrgustik, mis väärtustab linnaruumi. Terve ökorežiimiga pinnasveekogud, puhas õhk ning minimeeritud müra linnaruumis.

EESMÄRK

Loksa linna looduskeskkonna säästev kasutamine ja arendamine, linna veekogude keskkonnakvaliteedi tagamine, haljas- ja puhkealade heakorrastamine.

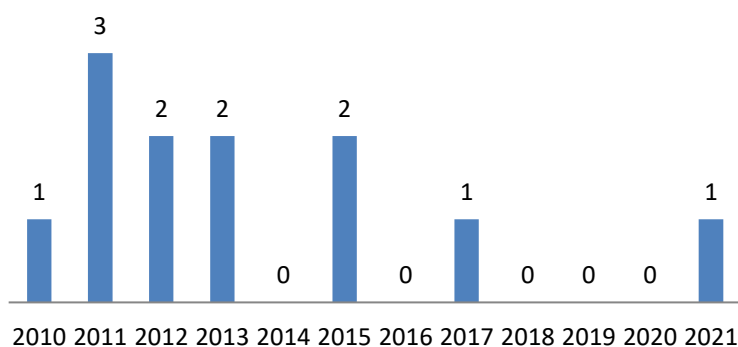
Ülesanded:

- viia läbi keskkonnakvaliteeti (sh Loksa veekogude) iseloomustavad uuringud ning koguda, süstematiseerida ja analüüsida andmeid;
- töötada välja linna keskkonnastrateegia ja linna haljastusprojekt;
- rajada lilleniit ehk putukaväil;
- korrastada haljasalad (s.h. pargid ja park-metsad);
- tagada linna üldine haljastus;
- ilmestada linnaruumi uute linnakujunduse elementidega;
- korrastada savikarjääride ümbrus ja Valgejõe valgala;
- piirata linna veekogude reostamist, töötada välja saneerimiskavad;
- teha aktiivset keskkonnakaitsealast koostööd naaberregioonidega, kaardistada piireületavad keskkonnamõjud ning vältida ja ennetada keskkonnakahjustusi;

3.4 Planeerimis- ja ehitusalane tegevus, elamumajandus

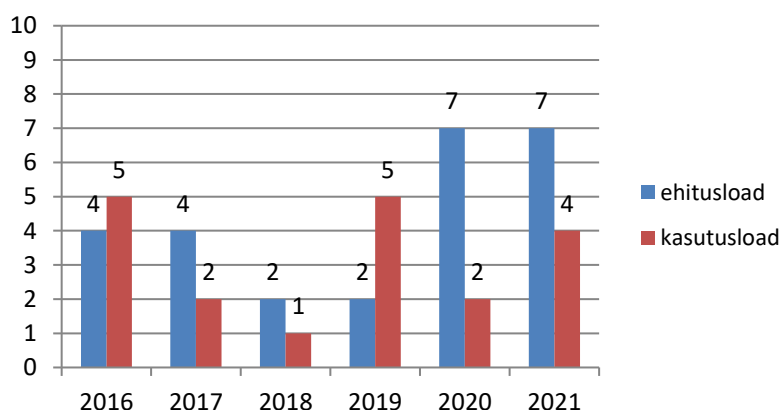
Loksa Linnavalikogu 14.05.2009 otsusega nr 38 kehtestati Loksa linna üldplaneering. Planeerimislahenduse põhimõtteks on toetada Loksa linna arengut lähtuvalt olemasolevatest arengueeldustest ning võimalusest kujuneda arvestatavaks aastaringse tegevusega kuurortlinnaks Lahemaa Rahvuspargi südames. Lahendus toetab linnakeskuse arengut praeguses asukohas ja käsitleb peatänavana jätkuvalt Tallinna tänavat Valgejõe silla ja Posti tänava vahel. Linna keskväljaku võimaliku alana koos laululavaga käsitletakse Tallinna tänava ääres linnavalitsuse hoone vastas asuvat hoonestamata haljasala. Planeeringuga antakse ettepanek mereäärse ala arendamiseks kuurorditsoonina, samuti on kavandatud uute elamualade rajamise võimalus linna lõunaossa.

Kohaliku planeeringute registri andmetel on alates 2010 aastast kehtestatud linnas 12 detailplaneeringut (joonis 6).

Joonis 6. Kehtestatud detailplaneeringud Loksa linnas 2010-2021 (Allikas: Loksa Linnavalitsus)

Eluruumide ehitus Loksa linnas ei ole viimastel aastatel aktiivne olnud, enamasti vaid rekonstrueeritakse või laiendatakse olemasolevaid eluruumid. Enim väljastatakse ehituslubasid ehitiste püstitamiseks - alajaamad, maakaabelliinid, õhuliinid, parklad, garaažid, torustikud, mänguväljakud jms. Märkimisväärsel hulgal ka ehitiste laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks ning lammutamiseks (mitteeluhooned – töökojad, masuudihoidlad, pumplad).

Joonis 7. Loksa Linnavalitsuse poolt 2016-2021 väljastatud ehitusload ja kasutusload. (Allikas: Riiklik Ehitisregister)

Aastal 2020. tõusis välja antud ehituslubade arv märkimisväärselt võrreldes eelnevate aastatega ning püsis 2021. samal tasemel. Välja antud kasutuslubade arv tõusis neljale (joonis 7). Aastatel

2016-2019 on mitteeluhoonete arv püsinud 331 juures. Aastal 2021 lisandus mitteeluhoonete hulka kaks hoonet tõustes 335-ni. 2021. aastal korrastati EHR-is elamufondi mille tulemusel vähenes näitaja 1317-le (tabel 1).

Tabel 1. Kasutuses olevad mitteeluhooned ja elamufond Loksa linnas 2015-2021 (Allikas: Riiklik Ehitisregister)

Aasta	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kasutuses olevad mitteeluhooned	332	331	331	331	331	333	335
Elamufond	1682	1682	1682	1682	1684	1668	1317

Erasektori käes on ligi 100% linna elamufondist. Loksa linnale kuulub 01.06.2020 seisuga 6 korteromandit. Üksikelamuid on linnas 03.08.2022 seisuga 257, kahe ja enama korteriga elamuid on 92. Korterelamutes on kokku 1415 korterit.

Arengueeldused:

- linnal on 2009. aastal kehtestatud üldplaneering;
- kohaliku ehitustegevust reguleerib ehitusmäärus;
- määratud on miljööväärtusega piirkonnad;
- linnal on stabiilne elamufond.

Probleemid:

- inimeste ehitus- ja planeerimisalane teadlikkus on vähene.

VISOON 2040

Linna ehitustegevus toimub üldplaneeringu ja detailplaneeringute alusel. Tegusad majaomanikud ning toimivad elamuühistud on taganud majade ja õuealade heakorra ning vajadusel rekonstrueerimise. Miljööväärtuslike piirkondade säilitamine ja jätkuv väärtustamine.

EESMÄRGID

Linnaruumi otstarbekas kasutamine ja mitmekesiste eluaseme valikuvõimaluste loomine, arvestades linna ajaloolisi ja kultuurilisi väärtusi.

Ülesanded:

- tõsta inimeste ehitus- ja planeerimisalast teadlikkust;
- võtta kasutusele uued elamuehituseks sobivad maa-alad;
- arendada välja tootmisalad võimalikult kompaktselt, arvestades linna elamu- ja puhkepiirkondade laiendamise ja keskkonnaväärtuse säilitamise vajadusi;
- detailplaneeringute kehtestamisel järgida keskkonnavalaseid nõudeid;
- eristada miljööväärtuslikud piirkonnad ja säilitada nende iseloomulikud pinnavormid ja ehitiste arhitektuurilahendused ning muud väärtused;
- teostada ehitusalast järelevalvet;
- liikluskorralduse parandamiseks välja töötada linna liiklusskeem;
- rekonstrueerida ja kasutada sihipäraselt linna omandis olevaid hooneid ning rajatisi.

4. Linna juhtimine

4.1 Kohalik omavalitsus

Iseseisvaks administratiivüksuseks - aleviks sai Kõnnu valla koosseisu kuulunud Loksa küla Valgejõe suudmes paiknev tiheasustatud osa 31.08.1948. aastal. Alevi administratiivpiir, mis on täna ka Loksa linna piiriks, on kinnitatud 27.12.1976. aastal. Omavalitsuse staatuse sai Loksa 24.10.1991 aastal ja linna õigused 20.08.1993. aastal.

Omavalitsusüksuse esinduskogu on volikogu, mis valitakse linna hääleõiguslike elanike poolt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus alusel. Loksa Linnavolikogu on 15-liikmeline. Moodustatud on neli alalist volikogu komisjoni: revisjonikomisjon, majandus- ja eelarvekomisjon, haridus- ja kultuurikomisjon ning sotsiaal- ja tervishoiukomisjon. Omavalitsusüksuse täitevorgan Loksa Linnavalitsus on moodustatud linnavolikogu poolt.

Kohaliku elu arendamiseks ja seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks on Loksa linn asutanud alljärgnevad hallatavad asutused:

Loksa Gümnaasium;

Loksa Lasteaed Õnnetriinu;

Loksa Muusikakool;

Loksa Linnaraamatukogu;

Loksa Spordikeskus;

Loksa Staadion;

Loksa Noortekeskus;

ning alljärgnevad eraõiguslikud juriidilised isikud:

Sihtasutus Loksa Kultuur;

Osaühing Loksa Haljastus.

Loksa Linnavalitsus on tegev Harjumaa Omavalitsuste Liidus (HOL), Eesti Linnade ja Valdade Liidus (ELVL) ning mittetulundusühingutes: Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus ja Arenduskoda (LEADER grupp).

Loksa linna edasise arengu soodustamiseks on vajalik jätkata koostööd teiste omavalitsustega ühiste projektide elluviimisel. Peamised koostöö suunad on:

- hariduse, noorsootöö ja huvitegevuse arendamine
- puhkemajanduse ja terviseturgutamise teenuste arendamine;
- turismi edendamine;
- ettevõtluse arendamine;
- keskkonna kaitsmine;
- elanikkonnale kvaliteetsete avalike teenuste tagamine.

4.2 Finantsressursid

4.2.1 Eelarve tuluallikate struktuur

Loksa linna omavalitsuse rahalised vahendid moodustuvad järgmistest allikatest:

1. rahalised vahendid, mis laekuvad riigi poolt kehtestatud maksudest kohalikku eelarvesse vastavalt kehtivale seadusandlusele;
2. riigi poolt laekuvad sihtotstarbelised eraldised;
3. rahalised vahendid, mis laekuvad linnavolikogu poolt kehtestatud kohalikest maksudest;
4. tulud teenuste osutamise eest;
5. tulud linna asutustelt ja varadelt;
6. toetused, annetused ja muud vahendid (on sihtotstarbelised, mistõttu ei kujuta nad endast linna tulude poole pidevat allikat).

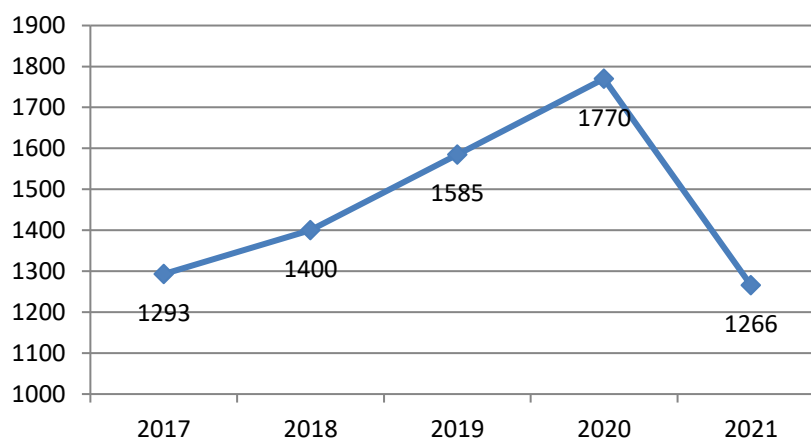
4.2.2 Eelarvetulud ja tulumaksu laekumine

Loksa linna eelarvetulude maht on tõusnud 3,5 miljonilt eurolt 2017. aastal 4,5 miljonini 2020 a. 2021. aastal toimus väike langus 4,2 milj eurole. Alates 2017. aastast on tulumaksu laekumine stabiilselt tõusnud (tabel 2).

Tabel 2. Loksa linna eelarvetulud ja laekunud tulumaks (eurodes) aastatel 2017-2021 (Allikas: Loksa linna majandusaasta aruanded, linnavalitsuse raamatupidamine)

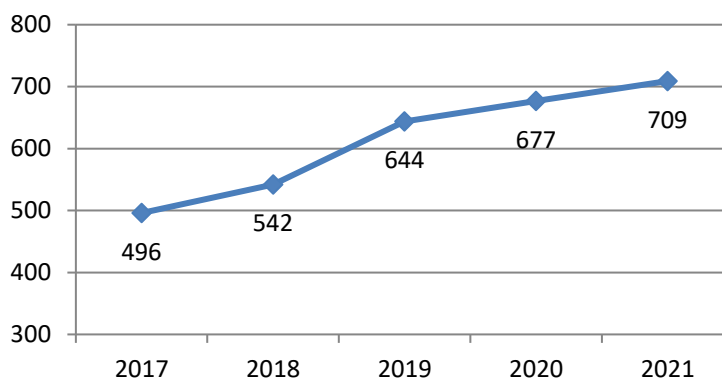
Aasta	Eelarvetulud eurodes	s.h laekunud tulumaks eurodes
2017	3 492 342	1 339 032
2018	3 920 467	1 479 743
2019	4 129 575	1 678 890
2020	4 537 758	1 736 181
2021	4 182 401	1 760 130

Loksa linna eelarvetulud ühe elaniku kohta aastatel 2017-2021 on esitatud joonisel 8. 2017- 2021 aastal on eelarvetulud elaniku kohta kasvanud stabiilselt 1293 eurolt 1770 euroni elaniku kohta 2020.a Langus toimus 2021.a., mil tulu 1 elaniku kohta oli 1266 eurot.

Joonis 8. Loksa linna eelarvetulud (eurodes) ühe elaniku kohta aastatel 2017-2021 Allikas: Loksa linna majandusaasta aruanded, linnavalitsuse raamatupidamine.

Tulumaksu laekumine on saavutanud oma viimase aastakümne maksimumi aastal 2021, mil elaniku kohta laekus aastas 709 eurot tulumaksu (joonis 9).

Joonis 9. Laekunud tulumaks eurodes ühe Lõksa linna elaniku kohta aastatel 2017-2021 Allikas: Lõksa linna majandusaasta aruanded, linnavalitsuse raamatupidamine.

4.3 Munitsipaalomand

Linna omavalitsuse majandustegevus baseerub munitsipaalomandil. Selle vara kasutamist korraldab ja juhib linna omavalitsus. Munitsipaalomandi tekkimise peamiseks allikaks on riigi poolt üleantav vara. Erastamise põhieesmärgiks on turumajandusse sobivate omandisuhete loomine ja selle kaudu majanduse efektiivsuse tõstmine. Munitsipaalomandi kui iseseisva omandivormi eesmärk on kohaliku rahva elujärje parandamine ning tema sihtotstarbeline kasutamine. Seisuga 1.06.2020 kuuluvad Lõksa linna munitsipaalomandusse järgmised hooned, rajatised ja objektid:

1. Lõksa Linnavalitsuse hoone	Tallinna 45
2. SA Lõksa Kultuur hoone	Tallinna tn 47a
3. Lõksa Gümnaasiumi hooned	Tallinna tn 47
4. Lõksa Lasteaed Õnnetriinu hoone	Lasteaia tn 3
5. Lõksa Bussijaama hoone	Tallinna tn 49
6. Lõksa Noortekeskuse hoone	Tallinna tn 47
7. Staadion	Männi tn 36a
8. Keskväljak	Tallinna tn 32
9. Töökoja hoone	Pärna tn 1a
10. Töökoja hoone	Pärna tn 1b
11. Endine tsiviilkaitse varjend	Posti tn 44
12. Garaažiboksid	Tallinna tn 47, 47a
13. Endine kooli katlamajahoone	Tallinna tn 47

Laste mänguväljakud:

1. Nooruse tn 10
2. Papli tänaval
3. Rohuaia tn 13
4. Tallinna tn 47 (Skatepark)
5. Tiigi tn 6

Pargid:

1. Veteranide park (Nooruse tn 5a)
2. Nõmme park (Mere tn 7a)
3. Rannapark (Mere tn 14)

Tootmiskaad:

1. Kalurite tn 2c
2. Tallinna tn 5a

Puhkealad:

1. Männi tn 32a - Männi tn äärne puhkeala („Karl Marx“)
2. Männi tn 36b - staadioni ja jõe vaheline puhkeala
3. Mere tn 14 - rand

Aiamaa:

1. Tiigi tn 6

Arengueeldused:

- rahuldav materiaal-tehniline baas.
- 2020 aastal paranes linna maksulaekumine

Probleemid:

- vähe spetsialiste;
- vähe on KOV ülesannete ja funktsioonide täitmiseks vajalikke riigipoolseid vahendeid;
- vähene koostöö rahvusvahelisel tasandil.

VISIOON 2040

Linnavalitsus on kaasaegne haldusorganisatsioon, mida iseloomustab avatud juhtimine, ning ametnike selge tööjaotus ja vastutus. Erinevad töövaldkonnad on kaetud tugevate spetsialistidega ja on tõusnud juhtimise efektiivsus. Linna arendamine on järjepidev, süsteemne ning tugineb linna arengukavale. Otsuste tegemisse kaasatakse elanikke ning elanikud on aktiivsed ja pädevad omavalitsuslike õiguste realiseerimisel. Loksa linn on algatusvõimeline partner Harju maakonna omavalitsusüksuste koostöövõrgustikes ning rahvusvahelises koostöös. Loksa linn on tuntud nii Eestis kui rahvusvahelisel tasemel. Avalike huvide rahuldamiseks on linnal piisav munitsipaalalamufond

EESMÄRGID

Linna finantsvõimekuse tagamine, ametnike haldussuutlikkuse tõstmine, aktiivne siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö, haldusreformi läbiviimine regioonis ja riigis tervikuna, Loksa linna maine ja atraktiivsuse tõstmine.

Ülesanded

linna finantsvõimekuse tagamiseks:

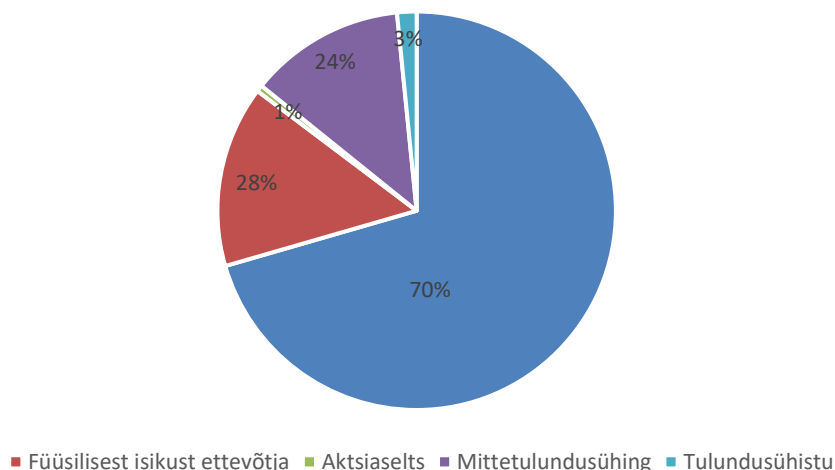
- jätkata üksikisiku tulumaksu laekumise suurendamiseks meetmete rakendamist;
- jätkata maksumaksjate arvu kasvu stimuleerivat tegevust;
- laiendada linna eelarveliste tulude kasvatamiseks munitsipaalarendustegevust, taotlema linna osalusega äriühingute töö suuremat majanduslikku isetasuvust;
- vähendada energiasäästu jms meetmete abil munitsipaalomandis olevate hoonete ülalpidamiskulusid;
- tagada eelarvesse täiendavad vahendid investeeringuteks projektipõhiselt finantseeritavate programmide ja meetmete aktiivse kasutamise kaudu;
- suurendada eelarves raha kaas- ja omafinantseeringuteks, et tuua linna täiendavaid investeeringuid Eesti ja Euroopa Liidu arengufondidest, samuti riigi- ja erasektori vahenditest;
- keskenduda eelarvepoliitika kujundamisel enam finantsplaneerimise ja eelarveprognoosi osatähtsuse kasvatamisele;
- jälgida, et eelarves tegevuskulude kasv ei oleks kiirem eelarve kulude üldisest kasvust, kulutatakse säästlikult;

- stimuleerida aktiivsust ja tulemuslikku tööd;
- tõsta haldusasutustes infotehnoloogia potentsiaali;
- võimaldada ametnikel osaleda tööalastel koolitustel;
- arendada välissuhteid ja koostööd sõpruslinnadega erinevates valdkondades (keskkond, haridus, meditsiin jne);
- teha koostööd naaberomavalitsustega;
- jätkata osalemist:
  - Harjumaa Omavalitsuste Liidus;
  - Eesti Linnade ja Valdade Liidus;
  - Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse tegevuses;
  - MTÜ-s Arenduskoda - LEADER grupis;
  - MTÜ-s Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus
- osaleda aktiivselt erinevates regionaalsetes, üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides ning valmistada ette projekte välisinvesteeringute taotlemiseks linna ja regiooni kõigi huvigruppide koostööna;
- teostada järjepidevalt linna arendustegevust ja kaasata sellesse elanikke;
- korrigeerida iga-aastaselt arengudokumente, analüüsida hetkeolukorda ja arengufaktoreid, täpsustada prioriteetseid arengusuundi ja tegevuskavasid;
- valmistada regulaarselt ette ja anda välja linna tutvustavaid materjale.

5. Ettevõtlus ja turism

5.1 Ettevõtlus

Äriregistri andmetel on 26.05.2021. seisuga Loksa linnas registreeritud (registrisse kantud) 190 äriühingut, kellest 134 on osaühingud, 28 füüsilisest isikust ettevõtjad, kolm tulundusühistut ja üks aktsiaselts (joonis 10). Mittetulundusühinguid on 26.05.2021 andmete seisuga 24. Suur osa osaühingutest tegeleb jae- ja hulgikaubanduse, ehituse, metallitöötuse, transporditeenuste osutamise ja tekstiilitoodete valmistamisega. Füüsilisest isikust ettevõtjate põhilisteks tegevusaladeks on jaemüük, iluteenindus (nt juuksur, kosmeetik, küünetehnik), kalapüük ja müük, mootorsõidukite hooldus ja remont ning sotsiaalhoolekande ja tervishoiuteenuste osutamine. Tulundusühistutena on registreeritud hooneühistud.

Joonis 10. Loksa linnas registreeritud äriühingute jagunemine ettevõtte vormi järgi 26.05.2021 seisuga (Allikas Äriregister).

Joonis 11. Loksa linna ettevõtete jaotus suuruse järgi 2015-2021 Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, ER032.

Loksa linnas on viimastel aastatel (2015-2021) püsinud mikroettevõtete (0-9 töötajat) arv vahemikus 67-99. Väikeettevõtete (10-49 töötajat) arv on püsinud 6-9 vahemikus läbi aastakümnete, 2021 aastal oli neid 9. Ettevõtteid, kus töötajaid oleks üle 50-ne Loksa linnas alates 2019 aastast ei ole.

Mikroettevõtete arvu kasvust saab järeldada, et Loksa linnas on rohkelt ettevõtlikke inimesi, kes eelistavad ise olla ettevõtjad saades aru, et keerulises majandussituatsioonis on mikroettevõtted paindlikumad ja vähem haavatavamad.

1. juulist 2014 on tegutsemiseks luba vajavaid ettevõtlusvaldkondi senisest vähem. Mõnes valdkonnas kadus vajadus oma tegevust üldse majandustegevuse registris (MTR) registreerida (nt teenindus, majutusteenuse osutamine, jaekaubandus ilma alkohoolse joogi ja tubakatoodete jaemüügiga), mõnes valdkonnas asendus see lihtsa teavitamiskohustusega (nt alkohoolse joogi ja tubakatoodete jae- ja hulgimüük). Seetõttu erinevad praeguses arengukavas esitatud andmed oluliselt eelnevates arengukavades esitatud andmetega.

MTR-i 03.08.2022 seisuga on 15 isikul/asutusel õigus tegeleda Loksa linnas alkoholi jaemüügiga. Tubakatoodete jaemüügi õigus on samuti 12 isikul/asutusel. Kahel Loksa linna ettevõttel on olemas tegevusluba sõitjate veo teostamiseks.

Loksa linna põhilised majandussuunad on metallitöötlemine, ehitus, elektroonika, õmblus ja teenindus. Suur osa elanikkonnast on hõivatud hariduses, tervishoius, kaubanduses ning muus elukondlikus teeninduses. Linna suuremateks tööandjateks on Loksa Linnavalitsus koos hallatavate asutustega, Marsalis Metall OÜ, õmblustööstused. 2016. aasta kevadel avati tehase endises ühiselamus 50-kohaline Loksa Eakate Kodu, mis täna tegutseb juba ka endise Loksa haigla hoones, kus on pärast rekonstrueerimist 80 voodikohta. Linnas tegutseb AS Eesti Posti (Omniva) Loksa postkontor ning olemas on 3 ettevõtte pakkiautomaadid (SmartPost, Omniva ja DPD) Linnas on Swedbanga ja SEB panga sularahaautomaat. Avatud on Loksa Benu apteek.

Loksa on kujunemas mitmekesisemaks tööhõivet pakkuvaks keskuseks. Loksa sobib suurepäraselt näiteks ka terviseturgutusteenuste osutamiseks. Linna edasiseks väljaarendamiseks on vajalik läbimõeldud ruumilise planeerimise arengupoliitikat, infrastruktuuriinvesteeringute poliitikat ja linna ettevõtlusalast esitlemist ka rahvusvahelisel areenil (Harju maakonna arengustrateegia 2025).

Arengueeldused:

- ettevõtlikke inimesi on piisavalt,
- Loksa asub Tallinna lähedal;
- hea transpordiühendus Tallinnaga ja naaberomavalitsutega
- Suurepärased kaubanduskeskused

Probleemid:

- puudub konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond;
- Loksa asub Tallinna lähedal.

VISIOON 2040

Loksa on kaasaegsel tasemel välja arendatud infrastruktuuriga ning mitmekülgse ja paindliku tööstusega konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond, mis pakub maksimaalselt kõrge tööviljakusega töökohti.

EESMÄRGID

Atraktiivse ettevõtluskeskkonna arendamine, ettevõtluse edendamine, koostöö ja infolevi suurendamine, ettevõtluse konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse tõstmine.

Ülesanded:

- luua ettevõtlusele soodne keskkond;
- nõustada ettevõtjaid nende tegevuse kooskõlla viimiseks kehtivate õigusaktidega;
- aidata kaasa kolmanda sektori arengule;
- aidata leida võimalusi investeeringute saamiseks Eesti riigi regionaal- ja välisabi programmide kaudu;
- arendada koostööd linna, tööhõiveameti ja tööandjate vahel;
- kaasata ettevõtjaid sihipäraselt linna ja regiooni arendusprojektide ettevalmistamisse ja elluviimisse.

5.2 Turism

Peatüki koostamisel on aluseks võetud Karmo Kaasiku 2011. aastal kaitstud töö „Loksa linna turismiarenduskava aastani 2014 ja visioon aastani 2040“.

Lahemaa Rahvuspargi rüpes, Juminda ja Pärಿಸpea poolsaare varjus Hara lahe kaldal paiknevat Eesti kõige põhjapoolsemat linna – Loksat ilmestab puutumata loodus kauni männimetsa ja liivarannaga ning läbi linna looklev Valgejõgi. Aegade jooksul on puhkepiirkonnaks kujunenud asula lääne- ja edelaosa, mida kasutavad lisaks kohalikule elanikkonnale ka Loksa külastajad. Puhkeala koosseisu kuuluvad linnaga vahetult külgnevad marja- ja seenerikkad metsad. Nimetatud väärtused annavad Loksale suurepärased eeldused saada turismi sihtkohaks ja taas tunnustatud puhkepiirkonnaks nagu see oli enne II maailmasõda. Tollal oli Loksa Nõmmeks kutsutav territoorium täis suvilaid ja puhkemaju. Tallinna elanikud olid omandanud kümneid krunte suvekodu rajamiseks Hara lahe kaldale. Tänu päikesepaisteliste suvepäevade rohkusele toimusid Loksal tihti filmivõtted, mistõttu Loksa kandis rahvasuus ka Eesti Hollywoodi nime.

Ajalooliste ja kultuuriliste vaatamisväärsuste hulka kuuluvad 1853. aastal valminud Loksa Püha Neitsi Maarja kirik ja aastatel 1938-1939 tüüpprojekti järgi (arhitekt Elmar Lohu) ehitatud Loksa bussijaam, mis jäi teadaolevalt esimeseks ja ainsaks ühistranspordi tarbeks rajatud ehitiseks tollases Eesti Vabariigis. Lisaks bussijaama hoonele on kohalikuks kultuuripärandi objektiks Loksa kooli algklasside maja hoone. Muinsuskaitse all on eraldi objektidena Loksa bussijaama hoone, Loksa kiriku hoone, kalmistu aed ja värav. Väärtusliku ehituspärandi nimistusse on kantud tänase SA Loksa Kultuur hoone ja endise Lahemaa kaubamaja hoone. 2009. aastal valminud Ida-Harjumaa turismiobjektide ja –marsruutide väljaarendamise kava investeeringuvajaduste kontseptsioon näeb ette Loksa ajaloolise, muinsuskaitse all oleva bussijaama hoone rekonstrueerimise.

Loksa linna kui turismisihtkoha kohta leiab viiteid internetis. Trükiseid Loksa linnast on koostatud mitmeid: fotoalbum „Loksa“ (2010, Galina Nikitina, kordustrukk 2015), raamat loksalastest „Sinust ja Sinule Loksa“ (2010, Eha Gnadeberg, Reet Vaher), eesti- ja inglisekeelne Loksa linna voldik (2012) ja venekeelne teatmik linna elu korralduse/toimimise kohta. Loksa poolteist sajandit tagasi alanud hariduselust jutustavad raamatud „Loksa kool 150“ (2017) ja „Школьные годы чудесные“ (2018, Galina Nikitina). Lisaks on Loksa linna kui turismisihtkoha tutvustatud MTÜ Arenduskoda poolt Leader piirkonda tutvustavas teatmikus koos filmiga "Hummer" ning mitmetes Eestis ilmunud turismialastes väljaannetes. Loksa linna sissesõidul on piirkonda tutvustav kaart ning 2022. aastal avati bussijaama ees infopunkt koos rattalaenutusega.

Linnal on plaanis asutada Loksa koduloomuuseum, mille eesmärk on tutvustada turistidele, ühepäevakülastajatele ja kohalikele Loksa linna ja selle lähiümbruse ajalugu. Teiseks eesmärgiks on parandada turistidele, ühepäevakülastajatele ja kohalikele elanikele asjakohase ja aktuaalse turismiinfo kättesaadavust. Loksa kuulub MTÜ Arenduskoja Leader piirkonda ning on läbi selle liitunud Lahemaa Euroopa Turismiarenduskavaga. Turismi arendamisele aitaks ka suuresti kaasa majutuskohtade ja hotelli rajamine linna.

Karmo Kaasiku 2011. aastal kaitstud töös „Loksa linna turismiarenduskava aastani 2014 ja visioon aastani 2040“ nähakse Loksa linna prioriteetidenä turismi arengus nii spordi-, öko-, tervise- kui ka puhketurismi arendamist.

Sporditurismi arendamiseks tuleks kaasajastada olemasolevaid spordirajatisi ja ehitada uusi, eesmärgiga luua aastaringsed sportimisvõimalused eelkõige tervise- ja harrastussportlastele. Selleks tuleks rajada kaasaegne spordilinnak, staadion, mänguväljakud (nt uisu- ja tenniseväljakud). Linnas on võimalik harrastada ka nt jäägolfi, jääpurjetamist, viia läbi regulaarseid matku vastavalt hooajale (nt foto-, ratta-, süsta-, kelgu-, suusa- ja uisumatkad).

Ökoturism rõhutab loodus- ja kultuuripärandi säilimist. Selle arendamiseks tuleks majutusasutused ehitada vastavalt Rohelise Võtme nõuetele.

Terviseturismi arendamisele aitaks kaasa lisaks praegu pakutavale taastusravile ravi- ja heaolu veekeskuse rajamine. Huvitav on ka Karmo Kaasiku töös käsitletud idee saunaküla rajamisest Kuivoja risti ranna-alale, mille kohaselt koosneb nn saunaküla erinevaid saunatüüpe pakkuvatest saunamajadest koos majutusvõimalusega, peamajast koos toitlustusvõimaluse ja konverentsisaali kasutamise, olemas on ka sportimisvõimalused jms.

Puhkepiirkonnas on võimalik arendada mitmekülgset puhketurismi. Perspektiivseks puhkepiirkonnaks on rannalõigud, mis jäävad Mere tänava ja supelranna vahelisele alale ning Loksa-Suurpea tee äärde. Puhketurismi edendamiseks tuleks parandada rannaäärset infrastruktuuri, rajada näiteks promenaad, jahtide randumise kai. Atraktiivseks puhkekohaks võiks kujuneda linna põhjaosas, elamurajooni ja tehase vahel, 15-el hektaril laiuv endine savikarjäär, kui see korrastada ja sinna rajada valgustatud jalakäijate teed, piknikuplatsid, asutada paadilaenutus.

Arengueeldused:

- Loksa geograafiline asend on soodne;
- Loksal asub sadam;
- transpordiühendus on hea pealinna ja naabervalla asulatega;
- tervisespordi harrastamiseks on rahuldavad tingimused (terviserada, ujula).
- Loksa linn osaleb Lahemaa Rahvusparki Säätva arengu strateegias

Probleemid:

- vähe on majutus- ja toitlustuskohti;
- puudub Loksa linna traditsiooniline suurüritus, mis looks teistest konkureerivatest piirkondadest eristavat identiteeti;
- Loksa linna kui turismi sihtkohta reklaamitakse vähe;
- aktiivseks puhkuseks vajalikke välispordirajatiste vähesus sh kergliiklusteid
- rannaäärne infrastruktuur ja savikarjäärde ala välja arendamata;
- turismialane koostöö naaberomavalitsustega puudub.

VISIOON 2040

Loksa on puhta looduse, omanäolise kultuurimaastiku ning aktiivse puhke- ja sportimisvõimalustega turismikeskus. Loksa linna iseloomustavad aastaringsed kvaliteetsed, kliendi soove arvestavad teenused, kaunis põhjamaine loodus ja turvaline keskkond. Loksa linna elanikud väärtustavad turismi kui olulist majandusharu.

EESMÄRGID

Turismi infrastruktuuri arendamine, turismiatraktsiooni leidmine, turismitoodete valiku laiendamine ja kvaliteedi tõstmine, Loksa linna kui turismi sihtkoha reklaamimine, turismialase koostöö arendamine.

Ülesanded:

- kasutada ära turismi kui majandusharu potentsiaal ja avaneda uutele investeeringutele;
- suurendada kohapeal pakutavat turismitoodete valikut ning tõsta juba olemasolevate turismitoodete ja teenuste kvaliteeti;
- algatada turismialaseid projekte ja viia ellu koostöös teiste omavalitsustega;
- arendada teiste omavalitsustega ühist arendus- ja turundustegevust;
- lahendada koostöös ettevõtjatega, riigiasutustega ja kolmanda sektoriga turismialaseid kitsaskohti;
- teostada süstemaatilist turismialast koostööd Põhja-Eesti turismiettevõtetega ja organisatsioonidega;
- kasutada piirkonna rikkust- puhast loodust ja omanäolist kultuurimaastikku turismi propageerimiseks;
- rajada rannapiirkonna infrastruktuur;
- edastada informatsiooni kõigi turismiobjektide, ettevõtete ja sündmuste kohta;
- korraldada traditsioonilisi spordi- ja kultuuriüritusi, mitmekesistada puhke- ja sportimisvõimalusi;
- suurendada Loksa linna tuntust turismikohana;
- rajada Loksa koduloomuuseum;

6. Tehniline infrastruktuur

6.1 Teed, tänavad, transport

Loksa linn asub 65 km kaugusel Tallinnast ca 15 km Tallinn-Narva maanteest põhja pool. Linna idapiiril kulgeb Liiapeksi-Loksa maantee, mis linna piires on riigimaantee hulka kuuluv Tallinna tänav. Laevatehase juurest algav Kalurite tänav kuulub Loksa–Pärispea–Viinistu riigimaantee hulka. Tallinna tänavalt Rohuaia tänavale hargnev lõik on Loksa- Viinistu riigimaantee, Leesi–Hara–Loksa riigimaantee hulka kuuluv tee on linna piires Rahu tänav. Ülejäänud Loksa ümbruskonnas paiknevad maanteed on järgmised:

1. Loksa-Kotka-Võsu-Rakvere;
2. Loksa- Kasispea- Ilumäe- Palmse-Viitna;
3. Loksa-Kotka-Valgejõe.

Linna tänavatevõrk on välja kujunenud. Suurema liikluskoormusega tänavateks on Tallinna, Rohuaia, Rahu, Posti ja Kalurite tänav. Riigiteid on linnas ca 5,5 km, kohalikke teid 20,4 km. Teede ja tänavate kogupikkuseks on linnas ca 26 km, millest suur osa on asfalteeritud. Raskeveokite osakaal liikluses on suur, kuna linna läbivad riigiteed. Loksa linnas teede hooldust ja lumetõrjet korraldab linnavalitsus. Loksa linna läbivaid riigiteid hooldab maanteeamet.

Loksa bussiühendus naaberasulatega Kuusalu vallas ja Tallinnaga on hea, arvestades nii transpordivahendi kvaliteeti kui sõidugraafikut. 2019.aasta kevadel avati taas 90-ndate alguses katkenud bussiühendus Rakverega. Taastatud on ka bussiliiklus marsruudil Loksa-Peterburg. Täiendavalt ühistranspordile on käigus Kuusalu valla õpilasliinid ja ettevõtete bussiliinid. Loksa linn on MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus liige.

Loksa linna tänavad ja teed on valgustatud ca 400 valgustiga, mida juhitakse 8 tänavavalgustuse juhtimiskilbi kaudu. Kõik valgustid on varustatud kaasaegsete kõrgrõhu Na-valgusallikatega. Kasutusel on nii tänavavalgustuse paljasjuhtmelised kui ka kaabelõhuliinid, osaliselt on tänavavalgustus rajatud kasutades maakaableid. Valgustite põlemise aeg s.t süttimine ja kustumine on reguleeritud fotoelementide poolt, mis möödavad valguse hulka. Umbes 1/4 valgustitest on amortiseerunud ning vajavad vahetamist.

Kõnni- ja kergliiklusteid on linnas ca 4,4 km, linna peatänavatest on kõnniteega suures osas ääristatud Tallinna tänav ning Rohuaia tänav. Plaanis on lähiajal rajada kõnni- ja kergliiklusteed ka Posti ja Kalurite tänava äärde ning pikendada Tallinna ja Rahu tänavaäärset kõnniteed.

Linna üldplaneeringuga on ette nähtud:

1. linna lõunapoolse möödasõidutee ehitamine Rahu tänava liikluskoormuse vähendamiseks ning juurdepääsu tagamiseks uutele puhkebaasidele ja eramutele;
2. parkla ja juurdepääsuteede rajamine linna edelaossa supelranna ja mereäärsesse puhkepiirkonda;
3. kõnni- ja kergliiklusteede rajamine Posti, Nooruse, Männi, Mere, Lasteaia, Tallinna ja Kalurite tänava äärde;
4. Tallinna ja Rohuaia tänava ristmiku väljaehitamine
5. Mere tänava, Mere tänava pikenduse ja silla projekteerimine ning ehitamine Tallinna-Posti tänava ristmikuni.

Arengueeldused:

- välja on kujunenud teede- ja tänavatevõrk;
- olemas on looduslikud eeldused kergliiklusteede rajamiseks;
- ühistranspordiühendus on hea Tallinna ja naaberomavalitsustega.

Probleemid:

- tänavavalgustus on amortiseerunud;
- ühistranspordiühendus on minimaalne Lääne- ja Ida-Virumaaga.

VISIOON 2040

Kõik linna sõiduteed on kaetud kõvakattega, hooldatud ja valgustatud. Välja on arendatud kergliiklusteede võrgustik.

EESMÄRK

Lähialade, maakonna ja Eesti teedevõrguga ühendatud ning sujuvat liiklemist võimaldavate tänavate, kergliiklus- ja kõnniteede võrgustiku loomine. Linna ja selle lähialade igapäevast töö ja tarbimisega seotud liikumist võimaldav kohalik ühistranspordiühendus.

Ülesanded:

- arendada teedevõrku ja parandada teedehoiu taset;
- remontida jooksvalt tänavaid ja kõnniteid;
- koostada remonti vajavate tänavate rekonstrueerimisprojektid;
- kergliiklus- ja kõnniteede rajamine;
- ehitada välja 3-faasiline tänavavalgustuse võrk;
- suurendada liiklusohutust;

6.2 Infokommunikatsioon, andmeside

Linna hea käekäik sõltub palju sellest, millised on infovahetuse võimalused ettevõtete, asutuste, firmade ja üksikisikute vahel.

Loksa linnas on olemas televisiooni kaabellevivõrk, mida haldab OÜ DJUK. Nimetatud võrguteenuseid tarbivad eelkõige linna kirdeosa korruselamute asustajad. Palju kasutatakse Eesti suurima telekommunikatsiooni ja IT-ettevõtte Telia Eesti AS ja AS Elisa Eesti teenuseid. Mõningal määral on levinud ka teiste telekommunikatsiooniettevõtete teenuste kasutus.

Telefoniside teenust pakub linnas Telia Eesti AS, kellel asub linnas digitaalne telefonijaam. Võimalik on tarbida ka mobiilsidevõrkude teenuseid: Telia, Tele 2, Elisa.

Loksa linn on kaetud interneti püsiühendusega. Pärna tänaval paiknev ning Teliale kuuluv digitaalne telefonijaam ja ADSL sõlm on piisava tehnilise võimsusega ning vastavalt turu nõudlusele hõlpsalt laiendatavad. Suuremad internetiteenuse pakkujad on linnas lisaks Telia Eesti AS- ile veel OÜ DJUK, GoNetwork OÜ ja AS Elisa Eesti. Loksa Linnavalitsuse lokaalvõrgu kiiruseks on hetkel ca 100 Mb/s.

WiFi levialad asuvad Loksa Linnaraamatukogus (Tallinna tn 45), Tulisilma Ärikeskuses/OÜ Tulisilm (Tallinna tn 14), Loksa ujulas (Tallinna tn 47b). Avalik internetipunkt asub Loksa Linnaraamatukogus, tasuline internetipunkt aga Tulisilma Ärikeskuses. Telefoniside ja interneti püsiühenduse tehniline kättesaadavus elanikkonnale on tagatud.

Loksa Linnavalitsus on välja arendanud Loksa linna võrgulehe, millele pandi algus 2000. aastate algul koostöös endise Loksa vallaga. 2003. aastal hakkas linna võrgulehte haldama ettevõtte Artaxis AS, alates 2007 kasutati võrgulehe pidamisel aga Hansanet OÜ teenuseid. 2014. aastal hakkas linn kasutama kohalike omavalitsuste teenusportaali KOVTP2 (www.loksalinn.ee), mis annab paremaid võimalusi pakkudes elanikkonnale aktuaalset informatsiooni linnas toimuva kohta. Lisaks annab linnavalitsus alates 2003. aastast kord kuus välja kakskeelset väljaannet Loksa Elu (paber kandjal, linna võrgulehel), mis varustab elanikkonda kohaliku informatsiooniga.

Arengueeldused:

- linnaelanikele on tagatud telefoniside ja interneti püsiühenduse tehniline kättesaadavus;
- linnas toimib kohalik kaabeltelevisioon; linnal on toimiv koduleht
- antakse välja linnaelu kajastavat väljaannet Loksa Elu.

VISIOON 2040

Loksa on kaasaegse infokeskkonnaga linn.

EESMÄRK

Kaasaegse infokeskkonna väljaarendamine ja seeläbi parema elu- ja töökeskkonna loomine elanikele. Teabelevi korraldamine.

Ülesanded:

- arendada andmeside infrastruktuuri ja laiendada infotehnoloogia kasutust kõigis eluvaldkondades;
- suurendada elektrooniliste teenuste kättesaadavust, mille tulemusena suureneb oluliselt riigi, linna ja kodanike vaheliste suhete operatiivsus ja paindlikkus;
- tõsta haldusasutustes infotehnoloogia potentsiaali;
- regulaarselt uuendada arvuti tark- ja riistvara;
- uuendada ja arendada aktiivselt linna elu ja juhtimist kajastavat võrgulehekülge;
- jätkata Loksa Elu väljaandmist;
- suurendada andmesidekiirust linnaasutustes, viies sisevõrgu kiiruse 1 Gbit/s-le.

6.3 Ühisveevärk- ja kanalisatsioon

Alates 01.11.2010 on Loksa linna vee-ettevõtjaks 100% linna osalusega OÜ Loksa Haljastus. Loksa linna haldusterritooriumil on rajatud kaheksa puurkaevu, milledest kolm (Posti 27a, Ranna 19, Tallinna 47) on lülitatud linna ühtsesse veevarustussüsteemi, Lõuna 7a asuv puurkaev ei ole lülitatud ühtsesse veevarustussüsteemi (sellest puurkaevust varustatakse kogu Lõuna tänava ja Tallinna tänava (54 kuni 81) kinnistuid), ülejäänud varustavad lokaalseid süsteeme. Linna ühtsesse veevarustussüsteemi lülitatud puurkaevude keskmine summaarne toodang on Osühing Loksa Haljastus andmetel: 2016.a 19,6 m³/h, 2017.a 17,5 m³/h. 2020. aastal oli keskmine vee summaarne toodang 18,6 m³/h ning 2021. aastal 17,4 m³/h. Olemasolevad puurkaevud rahuldavad täielikult

tuleviku veevajadused. Linna orienteeruv veetarve oli 2016. aastal 172 032 m³ aastas, 2017. aastal 152 719 m³ aastas, 2018. aastal 158 084 m³ aastas, 2019. aastal 155 350 m³ ja 2020 aastal 163 749 m³ aastas ning 2021 aastal 172 343m³.

Keemiliste ja mikrobioloogiliste näitajate alusel kuulub linna joogiveeks kasutatav põhjavesi I kvaliteedi klassi 2019 a. üldraua näitaja piirsisalduse alusel. Joogivee kvaliteet on võrreldes varasemate aastatega püsinud stabiilne, põhiliseks probleemiks on olnud üldraua piirsisalduse näitajate väärtus. Joogivee pH jääb piirnormide ($\geq 6,5 \leq 9,5$) vahemikku, olles keskmiselt 7,5-8,0.

Ühisveevärk hakkas Loksa linnas toimima 1971. aastal. Samal aastal ehitati Nooruse tn 3b reoveepumpla. Veetorustike (magistraalid, arvestatud ei ole torusid liitumiskohtadest objektideni) kogupikkuseks on hetkel ca 13,75 km. Ühiskanalisatsioonitorustiku pikkuseks Loksa linnas on ca 9,0 km (magistraalid, arvestatud ei ole torusid liitumiskohtadest objektideni). Ühiskanalisatsioonitorustik oli algselt rajatud aastatel 1965-2004, 2010-2013 kanalisatsioonisüsteem rekonstrueeriti. Torustikust enamik on isevoolne. Ühiskanalisatsiooniga on liitunud 2 520 inimest (92%). Elanikud, kellel puudub ühiskanalisatsioon, koguvad reovett kogumiskaevudesse, mida tühjendatakse assenisatsiooniga autode abil vastavalt vajadusele. Lisaks on linnas olemas sadevee- ja drenaažitrassid.

2010. aasta maikuus kiitis Keskkonnainvesteeringute Keskus heaks Osaühing Loksa Haljastus projekti linna ühisveevärgi ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimiseks. Projekti realiseerimine toimus aastatel 2010-2013. Projekti raames rekonstrueeriti ja ehitati ca 9,4 km joogiveetorustikku ja ca 7,95 km kanalisatsioonitorustikku. Rekonstrueeriti üks reoveepumpla (Nooruse 3b), kaks puurkaev-pumplat (Posti tn 27a ja Ranna tn 19), millele paigaldati ka veetötlusseadmed ning rekonstrueeriti Loksa linna reoveepuhasti. Lisaks olemasolevate süsteemide rekonstrueerimisele rajati uusi joogiveetorustikke ca 1,58 km ja uusi kanalisatsioonitorustikke ca 3,52 km ning viis reoveepumplat. Projektiga lahendati 90% lokaalaste kvaliteetse joogiveega varustamise ja reovee puhastamisega seotud muredest. Lähitulevikus on plaanis valmistada ette uus rahastamisaotlus tagamaks kogu Loksa linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kaasajastamiseks.

Reovesi puhastatakse 1987. aastal rajatud ning alates 2010. aastast Osaühingule Loksa Haljastus kuuluvas reoveepuhastis bioloogiliselt. 2013. aastal lõppes reoveejaama täielik rekonstrueerimine. Reoveepuhasti jõudluseks on 2 750 m³ heitvett päevas. Puhastatud reovesi juhitakse merre. Kui 2012. aastal käitles puhasti reovett 373 522 m³, siis järgnevatel aastatel on käideldud reovee kogused vähenenud ca 25%. Loksa Linnavalitsuse tellimisel koostas OÜ Sweco Loksa linna veemajanduse arengukava aastani 2031.

Arengueeldused:

- linnal on reoveepuhasti;
- Loksa linna ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemid on suures osas rekonstrueeritud.

Probleemid:

- 10% trassidest vajavad ehitamist või rekonstrueerimist.

VISIOON 2040

Kõikidele tarbijatele on tagatud kvaliteetne tarbevesi ja reovee kanaliseerimine. Reovesi puhastatakse vastavalt sätestatud normidele.

EESMÄRK

Kõigile linna elanikele kvaliteetset joogivett pakkuvate ning keskkonnasõbralike vee- ja kanalisatsioonisüsteemide jätkuv rekonstrueerimine.

Ülesanded:

- ehitada ning rekonstrueerida kõik linna vee- ja kanalisatsioonirajatised;
- ehitada vajalikud torustikud ning restkaevud sadevee ärajuhtimiseks;
- rakendada ellu Loksa linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava.

6.4 Soojusmajandus

Loksa Linnavolikogu 25.07.2019 määruse nr 8 kohaselt hõlmab Loksa linna kaugkütte piirkond Valgejõe paremast kaldast põhja poole jäävat linna territooriumit.

Kaugküttepiirkonnast väljajäävas piirkonnas kasutatakse küttematerjalina põhiliselt puitu.

Loksa linna soojusvarustusega tegeleb 2009. aastast firma N.R. Energy OÜ (enne 16.07.2014 ärinimi Avoterm OÜ). N.R. Energy OÜ ainuomanduses on nii soojuse tootmisvõimsused kui soojusvõrgud.

Loksa katlamaja paikneb aadressil Nooruse tn 3a. Kahes konteinerkatlamajas (tootmisvõimsus kokku ca 4,5 MW) on masuudi täielikult välja vahetanud kodumaine vedelkütus - põlevkivi kütteõli. Keskmiselt toodetakse aastas ca 20 000 MWh soojust, millest lõpptarbijatele müüakse ca 18 000 kWh.

Soojuse tootmine ainult vedelkütusekateldegaga toob paratamatult kaasa tootmiskulude suurenemise koos hinnatõusuga tarbijatele. Soojuse müügihinna vähendamiseks on N.R. Energy OÜ-l kavas ehitada Loksale uus, hakkepuidul töötav katlamaja, mis peaks hakkama varustama linnaelanikke soojaga 2022. aastal. Uue katlamaja valmimisel hakkavad põlevkiviõli katlad tagama reserv- ja tipukoormust.

Aastatel 1974-1996 rajatud ja tänaseks 100%-liselt renoveeritud kaugküttetorustiku pikkus linnas on ca 5 kilomeetrit. 2012. aastal alanud soojustrasside renoveerimine jätkus aastatel 2017-2018, kui uuendati enamust torustikust. Täna koosneb linna kaugküttevõrk suuremas osas kaasaegsetest eelisoleeritud terastorudest. Vähemal määral on ka eelisoleeritud plasttorudest kaugküttevõrku (põhiliselt Lille tänava piirkonnas). Trassi renoveerimist rahastas kogu ulatuses võrguvaldaja.

Soojatrasside rekonstrueerimine võimaldas 2019. aastal laiendada kaugkütte piirkonda laevatehase ja Kalurite tänava ning Grossi Kaubamaja äärses piirkonnas võrra.

Tarbijate küte käib läbi avatud soojusvarustuse süsteemi. Hoonete elevaatoritüüpi soojussõlmed renoveeriti 1997. aastal. Soojussõlmede rekonstrueerimisprojekti kohaselt projekteeriti soojussõlmed eeldusel, et soojuskandjaks on vesi parameetriga 95/70°C. Aastaks 2025 on soojatootja kavandanud kaugküttevõrgu rekonstrueerimise projekti abitegevuste raames soojussõlmede renoveerimise, tsirkulatsioonpumpade väljavahetamise jne.

Suur soojustarbimine tööstuse poolt hetkel puudub, kuid võib oodata siiski Loksa sadama piirkonna raskesti ennustatavat tarbimise kasvu. Tulevikuperspektiivis on oodata tarbimise aeglast kasvumist võimalike uute kaugküttesüsteemiga liitujate ja linna keskossa kavandatavate

ühiskondlike ja äriehitiste ning täiendavate korterelamute näol. Soojusenergia odavnemisel võib oodata endiste soojatarbijate naasmist kaugküttevõrku.

Olemasolevate soojusvarustusesüsteemide tehnilist seisundit ja iseloomustavaid näitajaid ning soojusvarustuse arengu võimalusi käsitleb Loksa Linnavolikogu poolt 12.09.2019 määrusega nr 10 kinnitatud „Loksa linna soojusmajanduse arengukava aastateks 2019-2028“. Nimetatud uurimis-arendustöö koostas Loksa Linnavalitsuse tellimusel HeatConsult OÜ.

Arengueeldused:

- linnas toimib kaugküttesüsteem

Probleemid:

- katlamaja vajab rekonstrueerimist või uue katlamaja ehitamist Loksale.

VISIOON 2040

Linna kaugküttepiirkonna elanikud on varustatud kütte ja aastaringse sooja veega.

EESMÄRK

Tarbijate stabiilne ja riskivaba soojusenergiaga varustamise tagamine.

Ülesanded:

- teha koostööd soojusenergia ettevõtjaga eeltoodud probleemide lahendamiseks.
- rakendada ellu Loksa linna soojamajanduse arengukava.

6.5 Elektrivõrk

Loksa linn saab elektritoite linna kirdepiiril asuvast 110 kV alajaamast. Tarbijate elektrienergiaga varustamiseks on linnas välja ehitatud 14 jaotusalajaama ja linna kahepoolne toide. Loksa linna 380 V elektriliinid on ca 60% ulatuses ehitatud maa-aluste kaabelliinidena, ca 40% on veel õhuliine. Positiivne on Eesti Energia järjepidev töö õhuliinide asendamisel kaabelliinidega ning alajaamade rekonstrueerimisel.

Arengueeldused:

- linna tarbijatele on tagatud elektrivarustus;
- Eesti Energia AS asendab järjepidevalt õhuliine maakaabelliinidega ning rekonstrueerib alajaamu.

Probleemid:

- Elukeskkonda risustavad õhuliinid.

VISIOON 2040

Kõigile linnaelanikele on tagatud pingestandardile vastav elektrivarustus. Linnapildist on kaotatud amortiseerunud õhuliinid ja rajatised.

EESMÄRK

Elektrivarustuse- ja ohutuse parendamine.

Ülesanded:

- õhuliinide asendamine maakaabelliinidega;
- alajaamade rekonstrueerimine.

6.6 Jäätmekäitlus

Jäätmehoolduse kord Loksa linnas on sätestatud 2014. aastal linnavolikogu poolt vastu võetud Loksa linna jäätmehoolduseeskirjas. Jäätmehoolduse arengusuunad on määratletud linnavolikogu poolt 2021. aastal kinnitatud Loksa linna 2021-2026 jäätmekavas.

Loksa linnas toimub alates 2006. aastast korraldatud jäätmevedu. See tähendab, et olmejäätmete kogumine ja vedamine Loksa linna haldusterritooriumil toimub hanke võitnud ettevõtja poolt. Käesoleval ajal teenindab linna Eesti Keskkonnateenused AS. Loksa linna haldusterritooriumil on kehtestatud üks korraldatud jäätmeveo piirkond. Loksa linnas kohaldatakse korraldatud jäätmevedu:

- 1) segaolmejäätmetele;
- 2) biolagunevatele jäätmetele (köögi- ja sööklajajäätmed);
- 3) suurjäätmetele;
- 4) paberile ja kartongile.

Ülejäänud jäätmeliikide üleandmine on võimalik Loksa Jäätmejaamas, mis asub aadressil Tallinna tn 5a. Jäätmejaam avati 02. veebruaril 2015. Jäätmejaamas teenindab ja nõustab jäätmejaama operaator Tallinna Jäätmekeskus.

Loksa Jäätmejaamas vastuvõetavad jäätmed:

1) betoon, tellised, keraamikatooted;	17) happed, lahustid, leelised, kemikaalid, pestitsiidid;
2) biolagunevad aia ja haljastusjäätmed;	18) jäätmed mida peab nakkuse vältimiseks koguma ja kõrvaldama erinõuete kohaselt (süstlad, nõelad, skalpelliterad, ampullide tükid) sh ravimid;
3) ehitus- ja lammutuspraht;	19) klorofluorosüsivesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud seadmed;
4) elektri- ja elektroonikaseadmed;	20) luminescentslambid;
5) kivid ja pinnas sh muud jäätmed, mis ei ole biolagunevad;	21) mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid;
6) lehtklaas;	22) muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed;
7) markeerimata ja markeeritud plastid, sh pp, pvc ,pe, ps ja vahtplast;	23) ohtlike ainetega saastunud absorbendid, puhastuskaltsud, õlifiltrid, pakendid;
8) metallid;	24) ohtlike aineid sisaldavad pesuained;
9) paber ja kartong;	25) ohtlike aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid, vaigud, lakijäätmed;
10) pakendid;	26) pliiakud, patareid, akud.
11) rõivad, tekstiilijäätmed;	
12) suurjäätmed;	
13) toiduõli ja -rasv;	
14) töödeldud ja töötlemata puit;	
15) vanarehvid;	
16) asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid;	

Jäätmekäitluse järelevalve tõhustamiseks ning jäätmeseaduse täitmiseks liitus Loksa linn 2021. aastal KOVGIS EVALD veebipõhise jäätmevaldajate registriga. Täiendavalt jäätmejaama mooduliga liituti 2022. aastal.

2021-2022. aastal korraldati oranžide lehe- ja okkakottide kampaania, mille käigus sai Linnavalitsuselt tasuta haljastusjäätmete kotid ning korraldati kottide tasuta äravedu.

Loksa linna jäätmehoolduse eesmärgid on:

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Alates 2030. aasta 1. jaanuarist on prügilasse keelatud ladestada ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivaid jäätmeid, eelkõige olmejäätmeid, välja arvatud jäätmed, mille ladestamine prügilas annab parima keskkonnavaluse tulemuse. Alates 2035. aasta 1. jaanuarist ei tohi prügilasse ladestatavate olmejäätmete kogus ületada 10 massiprotsenti samal aastal tekitatud olmejäätmete üldkogusest. Olmejäätmeid tuleb korduskasutuseks ette valmistada ja ringlusse võtta:

alates 2025. aasta 1. jaanuarist – vähemalt 55% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;

alates 2030. aasta 1. jaanuarist – vähemalt 60% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;

alates 2035. aasta 1. jaanuarist – vähemalt 65% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

Arengueeldused:

- linnas toimub korraldatud jäätmevedu;
- välja on töötatud jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri;
- korraldatud on ohtlike jäätmete kogumine;
- toimib pakendijäätmete kogumise võrgustik;
- 56 päevase intervalliga toimub suurjäätmete äravedu;
- korraldatakse igakevadist heakorrapäeva.

Probleemid:

- toimub ebaseaduslik prügi ladestamine aiamaade juures;
- elanikkonna jäätmete liigiti sorteerimise teadmised on puudulikud;
- elanikkonna keskkonnateadlikkus on puudulik.

VISIOON 2040

Loksa linnas eksisteerib maksimaalset taaskasutust võimaldav ja keskkonnasäästlik jäätmekäitlussüsteem, mis haarab endasse keskkonnateadlikud elanikud, hästi varustatud majapidamised, spetsialiseeritud kogumispunktid ning säästva toimiva jäätmeveo. Linnaelanikud ja ettevõtted rakendavad jäätmete liigiti kogumist, rajatud on kompostimisväljak.

EESMÄRGID

Eeskujuliku ja kaasaegse jäätmemajanduse arendamine ning puhta linnakeskkonna tagamine.

Ülesanded:

- tõsta elanike keskkonnateadlikkust ja liigiti kogumise oskust;
- täiendada avalike jäätmekonteinerite võrgustikku;
- rajada kompostimisväljak;
- pidevalt uuendada ja rakendada linna jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja.

6.7 Ligipääsetavus

Parema ligipääsetavuse tagamine ühiskondlikele hoonetele ja avalikele teenustele on oluline, et tagada kõigile ühiskonnagruppidele võrdsed võimalused ühiskonnaelus osalemisel ja avalike teenuste tarbimisel. Kõige vahetumalt puudutab see erivajadusega inimesi, kellel on liikumis-, nägemis- või kuulmispuue.

Loksa linnas on kõik avalikult kasutatavatest objektidest ligipääsetavad ja kasutamisevõimalusega puute- ja erivajadustega inimestele. Nende objektide hulka kuuluvad Loksa Linnavalitsuse hoone koos Loksa Linnaraamatukoguga, Loksa Gümnaasium, Loksa Lasteaed Õnnetriinu, Loksa Kultuurikeskus, Loksa Muusikakool, Loksa Spordikeskus sh spordirajatised, Loksa Noortekeskus. Samuti on tagatud juurdepääsetavus suurematele toidupoodidele (Grossi toidupood ja Coop), bussiterminali ootetallale, hoolekandeesutustesse sh. perearstide vastuvõturuumidesse. Samuti on tagatud ligipääsetavus Loksa Kroonlinna Püha Joanni Kogudusse ja Jehoova tunnistajate kuningriigisaali.

Arengueeldused:

- ühiskondlikele hoonetele ja objektidele on rajatud ligipääsetavuse võimalus puuetega ja erivajadustega inimestele.

Probleemid:

- puudub puuetega inimeste ligipääsetavuse võimalus Loksa linna ranna-alale.

VISIOON 2040

Loksa linnas on ligipääsetavus ühiskondlikele hoonetele ja avalikele teenustele, et tagada kõikidele ühiskonnagruppidele võrdsed võimalused ühiskonnaelus osalemisel ja avalike teenuste tarbimisel.

EESMÄRGID

Ühiskondlikele hoonetele ja avalikele teenustele liigipääsetavuse tagamine ja infrastruktuuri edaspidine arendamine. Loksa ranna-alale puute- ja erivajadustega inimestele ligipääsu võimaluste rajamine.

Ülesanded:

- kaardistada nägemis- ja liikumispuudega elanike vajadused (nt ülekäigurajad, brail kirjas viited avalikes asutustes);
- rajada randa laudtee.

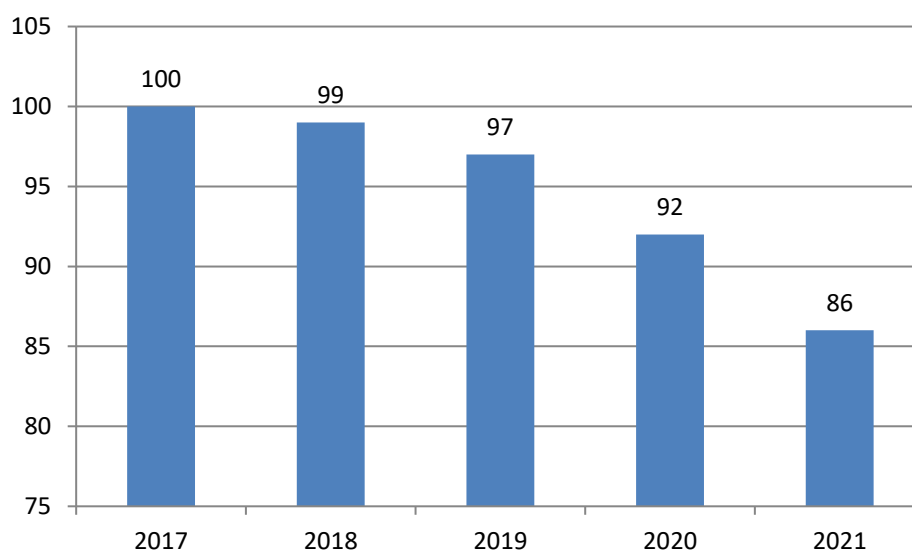
7. Sotsiaalne infrastruktuur

Linna kui omavalitsuse põhiülesanne on kohaliku elu terviklik ja prioriteetne arendamine. Majandusliku ja sotsiaalse elu arendamine nõuab aga linnaelanike aktiivsuse kasvu. Kohaliku elu arendamise prioriteediks on elanikkonna haridus, kultuur ja haritus.

7.1 Haridus

7.1.1 Alusharidus

Loksa linnas annab alusharidust Loksa Lasteaed Õnnetriinu, mille teeninduspiirkonnaks on Loksa linn. Loksa lasteaia on piisavalt vabu kohti, seetõttu on võimalik vastu võtta lapsi ka väljastpoolt Loksa linna. Loksa Lasteaed Õnnetriinu on tervistava arengusuunaga. Lasteaed kuulub 2009.aastast Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Lasteaias toimub õppe-kasvatustöö kuues rühmas, neist kolm vene õppekeele rühma, kolm eesti õppekeele rühma. Kaks rühma on liitrühmad. Laste arv aastatel 2017-2021 on toodud joonisel 12. Alates aastast 2017 on laste arv olnud languses. 2021 aasta septembri seisuga on lasteaia nimekirjas 86 last. Loksa linnas mitteilavate laste arv on 21% kogu laste arvust. Enamasti on tegemist ümberkaudsete Kuusalu valla külade lastega.

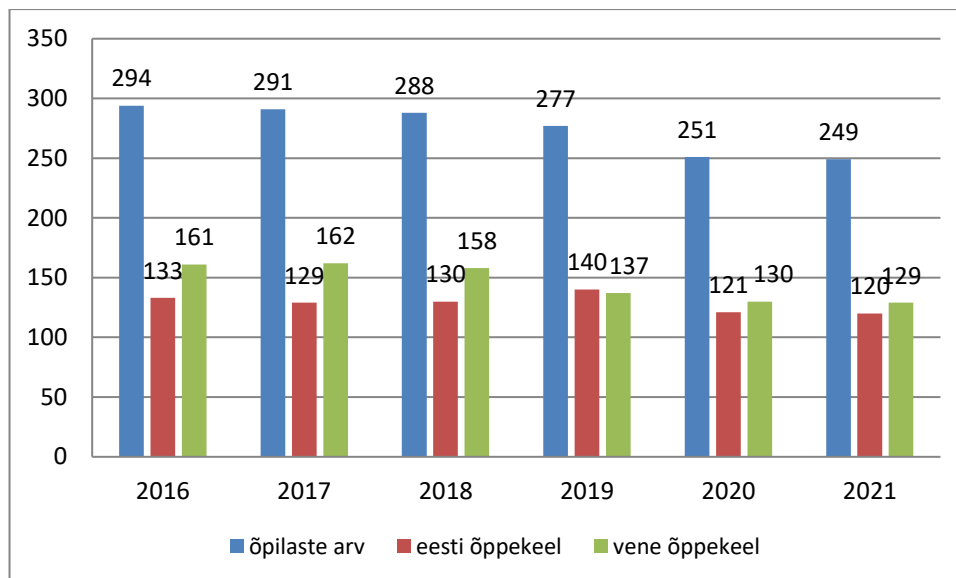

Joonis 12. Laste arv Loksa Lasteaias Õnnetriinu aastatel 2017-2021 septembri seisuga. Allikas: Loksa Lasteaed Õnnetriinu.

Loksa Lasteaed Õnnetriinu (Lasteaia tn 3) on ehitatud 1984. aastal 280 lapsele (12 lastearühmale). Õppe-kasvatustööd alustati lasteaias 1985. aasta märtsis. Oktoobrist 2013 tegutseb Loksa Lasteaed Õnnetriinu renoveeritud majas Lasteaia tn 3. Sügisest 2014 avati lasteaias keelekümbelrühm (töötab osalise keelekümbeluse meetodil) ja alates 2019 kõik vene rühmad töötavad keelekümbeluse meetodi järgi. Loksa Lasteaias Õnnetriinu tegutseb spordikool SEPPS.

7.1.2 Põhi- ja keskkharidus

Kuni 31.08.2010 tegutses Loksa linnas kaks üldhariduskooli: Loksa 1. Keskkool ja Loksa Vene Gümnaasium. Haridusreformi käigus ühendati Loksa 1. Keskkool ja Loksa Vene Gümnaasium ja kool nimetati ümber Loksa Gümnaasiumiks. Loksa linna koolivõrgu ümberkorraldamise tingis õpilaste arvu vähenemine koolides.

Joonis 13. Õpilaste arv Loksa Gümnaasiumis aastatel 2016-2021 (05.07.2022 seisuga). Allikas: Loksa Gümnaasium.

Õpilaste arvu vähenemise tõttu tuleb Loksa linnal ja naaberomavalitsustel teha koostööd ühise haridusstrateegia väljatöötamiseks (joonis 13).

Loksa Gümnaasiumis õpib 2022. aasta 1. septembri seisuga 251 õpilast. Loksa linnas mitteelavate õpilaste arv on 26% kogu õpilaste arvust. Enamasti on tegemist ümberkaudsete Kuusalu valla külade lastega. Loksa linna elanikud õpivad ka teiste omavalitsuste koolides. Kõige rohkem minnakse õppima Tallinna koolidesse ja Kuusalu valda.

Loksa Gümnaasiumis õppetöövälisest huviringidest võtab enim õpilasi osa mudilaskoorist, rahvatantsuringidest ja erinevatest spordiringidest (rahvastepall, võrkpall, minivõrkpall, sportmängud, kergerõustik). Tähtsal kohal on huviharidus - programmeerimine ja robotika. Töötavad kunstiring, kodundus, jalgpall, purjetamine ja käsitööring. Spordiringide kasutuses on 2019. aastal renoveeritud spordisaal. Aktiivselt osaletakse 1999. aasta septembrist Loksal tegutsevate Noorte Kotkaste ja Kodutütarde tegevustes, milles kaasalöövad noored on toonud juba aastaid maakondlikke ja vabariiklikke esikohti erinevatelt võistlustelt. Tegemist on vabatahtlike isamaaliste skautlike Kaitseliidu noorteorganisatsioonidega (Noored Kotkad, Kodutütred), mille eesmärgiks on kasvatada noori vaimselt ja kehaliselt terveiks Eesti kodanikeks. Südamenasjaks on võetud aidata Eesti riigil kasvatada noortes armastust oma kodumaa, austust oma vanemate ja sõprade vastu, arendada neis oskust olla iseseisvad ning tulla toime erinevates eluolukordades. Samuti peetakse oluliseks noorte kehaliste võimete arendamist ning tervislike eluviiside tutvustamist. Loksa Gümnaasium on liitunud Liikumakutsuva- ja ettevõtlikkuskooli programmidega.

Kuna koolihooned on vanad ja erinevatel aegadel ehitatud, siis vajaks hoonetekompleks ühtset rekonstrueerimisprojekti, millega lahendatakse kõik tänased probleemid (vee- ja kanalisatsioonisüsteem, küttesüsteem, aula ja söökla), koolihooneid rekonstrueeritakse ja remonditakse etapiliselt.

Loksa Gümnaasiumis on tugev õpetamise tase. Seda kinnitab 2019. aasta, kus riigieksamite tulemuste põhjal saadi 17. koht vabariigis. 2018/2019 õppeaastal said Loksa Gümnaasiumi õpilased esikoha vene keel võõrkeelena rahvusvahelisel konkursil, maakondlikul geograafia olümpiaadil ja ka ühiskonnaõpetuse olümpiaadil saavutati teine koht, samuti saadi maakondlik teine koht emakeeleolümpiaadil (vabariigis 13.-15. koht). Bioloogiaolümpiaadil saavutati maakonnas neljas koht. Algklasside luulekonkursil pälvis Loksa Gümnaasiumi õpilane žüriipremia. 2020/2021 õppeaastal toimiti keerulises koroonaviiruse olukorras, kuid ka selle õppeaastal saadi maakondlikel olümpiaadidel kõrgeid kohti (näiteks eesti keele olümpiaadil esimene koht). 2021/22 õppeaastal külastasid partnerkoolid (saksa, itaalia, poola) Loksa kooli. Loksa Gümnaasium osaleb kordineeriva koolina rahvusvahelises Erasmus+ projektis, mis keskendub keskkonnale ja igapäevaelu jätkusuutlikumaks muutmisele. Projekti nimi: Our Sustainable Steps (Meie jätkusuutlikud sammud) 2020 – 2023.

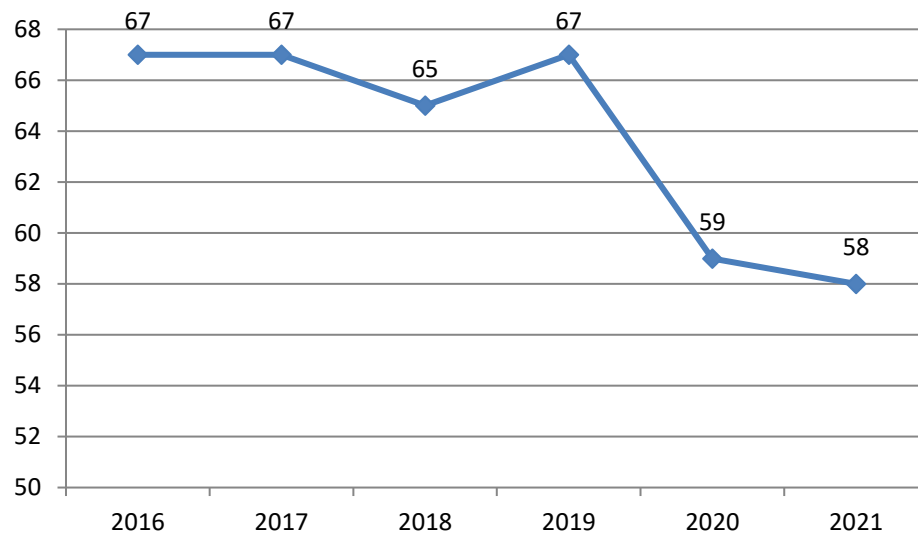
Loksa Gümnaasiumi ruumides tegutsevad järgmised huviringid: algklasside kunstiring, võrkpall, mudilaskoor, rahvatantsuringid, kergejõustik, sportmängud, robotika, arvutiring, majandusring, loovtegevus, kodundus (eesti- ja venekeelne), jalgpall, meisterdamine, aeroobika, näitering. Loksa Gümnaasiumi õpilased osalevad ka mitmetes teistes kohalikes ringides, nagu purjetamine, tehnikaring, käsitööring, Lemara Vahi kunstistuudio, JJ-Street tantsuring, lastekoor, vokaalansamblid, rannakeel, puhkpilliorkester, instrumentaalansambel jne. Aineolümpiaadidel saavutatakse häid tulemusi

Põhikool tagab hea üldettevalmistuse haridustee jätkamiseks. Gümnaasiumiosasse võetakse õpilasi vastu põhikooli lõputunnistuse alusel, millel peavad kõik hinded olema vähemalt „rahuldavad“. Loksa Gümnaasiumis arendatakse ühte õppesuunda – humanitaar-loodusained. Kõikidel õpilastel on võimalik õppida vähemalt 4 kursuse ulatuses saksa keelt ja 2 kursuse ulatuses prantsuse keelt. Valikainete õppimine toimub klassidevahelistes õpperühmades. Loksa Gümnaasiumis on toimunud üleminek eesti õppekeelele.

7.1.3 Huviharidus

Loksa linnas on üks huvikool – Loksa Muusikakool. Muusika traditsioonid ulatuvad tagasi esimese vabariigi aega. Pillimängu oli Loksal võimalik õppida juba enne muusikakooli asutamist. 1972. aasta 1. septembril avati Loksal Laste Muusikakool, kus alustas õpinguid 54 õpilast (1., 2., 3. klass). Õpilaste arv Loksa Muusikakoolis aastatel 2016-2021 on toodud joonisel 14. 2016-2019 õppeaastal oli õpilasi 67 ringis. 2019/2020 õppeaastal on õpilaste arv hakanud vähenema ning on näha, et õpilaste arv väheneb järgnevatel aastatel veelgi. 01.10.2021 seisuga õpib Loksa Muusikakoolis 58 õpilast.

Joonis 14. Õpilaste arv Loksa Muusikakoolis aastatel 2016-2021. Allikas: Loksa Muusikakool.

Läbi aegade on Loksa Muusikakooli õpilased saavutanud häid kohti erinevatel konkurssidel. Loksa Muusikakoolis on võimalik õppida klaverit, flööti, plokkflööti, akordionit, kitarrit, viiulit, tšellot, klarnetit, saksofoni, alates 2016. aastast on võimalik õppida vaskpillide erialal. Enim on lapsed huvitunud klaveri erialast – aastatel 1997-2013 on ligi pooled kooli õpilased otsustanud klaverimängu õppida. Populaarsed on flöödi ja kitarrit õpingud, vähenenud on huvi akordioni ning viiuli õpingute vastu. Väikseim on õpilaste osakaal klarneti ja saksofoni erialal.

Muusikakooli hoolekogu initsiatiivil on 2017. aasta jaanuaris loodud mittetulundusühing Loksa Huvikeskus, et saada lisavahendeid kooli materiaal-tehnilise baasi arendamiseks ja uute muusikainstrumentide soetamiseks.

2019. aastal sai 10 aastaseks Muusikakooli juures edukalt tegutsev vilistlaste akordionistide ansambel. 2017 aastal alustas tööd Loksa Muusikakooli Puhkpilliorkester. Samal aastal loodi Muusikakooli juurde vilistlaste segakoor. Väga edukalt töötab Loksa Muusikakooli juures lastekoor, nende tase on hinnatud valiklastekooriks ehk kõrgetasemega lastekoor.

Loksa muusikatraditsioonide jätkamiseks vajab muusikakool ka edaspidi ruumide rekonstrueerimist ja muusikainstrumentide soetamist.

7.1.4 Elukestev õpe

Elukestva õppe riikliku strateegia kohaselt hõlmab elukestev õppimine kõiki elu jooksul ette võetud õppetegevusi eesmärgiga parandada teadmisi, oskusi ja kompetentse vastavalt iseenda, kodanikkonna, ühiskonna ja/või tööturu vajadustele. Strateegia eesmärk on suurendada kõigi sihtrühmade õpimotivatsiooni, eriti aga nende, kellel tänases Eestis on juurdepääs haridusele takistatud, kas siis rahaliste vahendite, aja või muude ressursside puudumise tõttu. Elukestev õpe keskendub eelkõige tasemeharidusest väljapoole jäävatele enesearendamisvõimalustele ehk täiskasvanuharidusele.

Täiskasvanutel on võimalik jätkata katkenud põhi- või keskhariduse omandamist Tallinnas ja Rakveres. Loksa linnas korraldatakse keelekursusi. 2019 aitas keelekursusi Loksal korraldada MTÜ Loksa Arenduskeskus. 2020 aastal seose piirangutega oli koolitusi väga keeruline korraldada, seetõttu pandi enim rõhku veebikoolitustel.

Kõigil õpilastel on olemas võimalused ja tingimused võimete- ja huvidekohase ning kvaliteetse hariduse omandamiseks, mis võimaldavad jätkata õpinguid ja elus väärikalt toime tulla. Tagatud on juurdepääs õpivõimalustele ja hariduskohustuse täitmine, on tagatud õppekohtade olemasolu tugisüsteemide ja õppe individualiseerimisega. Kvaliteetne õpe on kättesaadav kõigile soovijaile. Õppe kvaliteet on tänu pädevatele õpetajatele, kaasaegsele õppekavale ja õpikeskkonnale, asjatundlikule juhtimisele ning asjakohasele kvaliteedihindamise süsteemile hea. Haridusasutuses on kesksel kohal laps/õpilane. Et toetada iga õppuri haridusteed, arvestatakse õppekorralduses ja õppe sisu kujundamisel õppijate erinevaid vajadusi ja võimeid, kuid toimivad info- ja nõustamissüsteemid vajavad pidevat täiendamist. Samuti vajavad täiendamist hariduslike erivajadustega õpilastele loodud tarvilikud tugisüsteemid. Üleminekud lasteaiast kooli, ühelt haridustasemelt teisele, on sujuvad.

Hallatavate asutuste töötajad osalevad aktiivselt täiendkoolitustel. Tõusnud on töötajate hulk, kes on läinud omandama kõrgharidust. Koostöös Harjumaa Omavalitsuste Liiduga on viidud ellu vaimse tervise koolitusi hallatavate asutuste töötajatele kui ka koolitusi ettevõtjatele.

Arengueeldused:

- võimalik omandada haridust kodu lähedal;
- olemas on kvalifitseeritud õpetajad, kes on huvitatud pidevast enesetäiendamisest;
- Loksa linnas tegutsevad kakskeelsed haridusasutused: Loksa Lasteaed Õnnetriinu ja Loksa Gümnaasium;
- Loksa Gümnaasiumis töötab erivajadustega õpilaste õppekoordineerija ja haridustehnoloog;
- huvikoolina töötab Loksa Muusikakool;
- linna haridusasutused on tõmbekeskuseks ümbruskonna valdade lastele.

Probleemid:

- laste arv väheneb;
- õpetajate ametikohtade täitmisel esineb raskusi;
- tugiteenuste ja -spetsialistide puudumine;

VISIOON 2040

Loksa linnas on kõrgel tasemel haridust pakkuv ja kaasaegse materiaal-tehnilise baasiga, piirkonna elanike huve arvestav haridusasutuste võrgustik. Loksa linnas on võimalik saada gümnaasiumiharidust, mis võimaldab jätkata õpiteed kõrgkoolis ja gümnaasiumijärgses kutseõppes. Haridusasutustes töötavad suure empaatiavõimega ja oma tööle pühendunud õpetajad ja personal. Loksal väärtustatakse elukestvat õpet ja haritud inimesi.

EESMÄRK

Mitmekülgsse, kaasaja nõuetele vastava kvaliteetse alus-, põhi-, kesk-, täiskasvanu- ja huvihariduse andmine ning hariduse väärtustamine.

Ülesanded:

- tagada konkurentsivõimeline haridus alusharidusest kuni elukestva õppeni;
- säilitada gümnaasiumihariduse andmine Loksa linnas;
- tagada sujuvad üleminekud ühelt haridustasemelt teise;
- kindlustada huvihariduse edasine areng;
- töötada Loksa Gümnaasiumile välja omanäoline, konkurentsivõimet soodustav profiil;
- rekonstrueerida Loksa Gümnaasiumi, Loksa Kultuurikeskuse hooned ja kaasajastada nende õppetehniline baas;
- tõsta kooli infotehnoloogia potentsiaali, kasutada enam õppeprotsessi käigus infotehnoloogia ja interneti võimalusi;
- arendada õpetajakoolitust ning laiendada õppeasutuste ja tööandjate koostöösidemeid;
- käivitada pedagoogide enesetäiendamist eneseharimist toetavaid ja nende mainet tõstavaid projekte;
- tagada võimalused kvalifitseeritud õpetajate/pedagoogide ja töötajate täiendõppeks;
- tõsta lastevanemate teadlikkust ja suurendada nende koostööd pedagoogidega;
- soodustada erainitsiatiivi ja kolmanda sektori tööd hariduses, kultuuris ja spordis;
- osaleda EL programmides ja kohalikes regionaalarenguprogrammides;
- kasutada maksimaalselt ära haritud ja aktiivsete inimeste potentsiaali.

7.2 Noorsootöö

Loksa linnas on 01.10.2020 seisuga 386 noort (7-26-aastased), noori vanuses 7-19 on 269, noori vanuses 7-12 on 106, noori vanuses 13-19 on 163 ja noori vanuses 20-26 on 117. Noorsootöö seisukohalt on oluline Loksa Noortekeskus (kuni 31.12.2010 kandis nime Loksa linna Päevakeskus), mis alustas tegevust 2003. aastal. Loksa Noortekeskus töötab avatud noorsootöö põhimõttel – on avatud igale noorele, seadmata eeltingimusi tema tõekspidamistele, võimetele, oskustele, teadmistele ja rahalistele võimalustele, kaasab aktiivselt noori tegevuste algatamise ja arendamise, võimaldab noortele suhtlemist ja arendavat tegevust talle sobival kodu- ja koolivälisel ajal, loob tingimused mitteformaalseks õppeks, eelkõige kogemuste omandamiseks tegevuse ja suhtlemise kaudu.

Loksa Noortekeskus on avatud tööpäevadel ja pakub noortele vaba aja veetmise võimalusi ning korraldab mitmeid noortele suunatud üritusi. Noored saavad tasuta kasutada internetti, mängida piljardit, lauajalgpalli ja lauamänge, samuti saab lugeda ajakirju ning vaadata filme. Noortel on võimalus võtta osa korraldatavatest üritustest ja konkurssidest. Projektitegevustest, mis võivad olla ekskursioonid, koolitused, õpitoad, väljasõidud jms. Noortekeskuse eesmärgiks on olla koht, kus noored saavad ennast vabalt tunda, tingimuseks on kodukorrast kinni pidamine. Noortekeskus on paik, kus noored saavad tunda enda turvaliselt ja sisustada aega pärast kooli bussi või huviringe oodates, nooremad lapsed saavad mängides oodata oma vanemaid, kuni nad töölt tulevad. Lapsele on noortekeskus kohaks, kus saab sotsialiseeruda ning kus temale pööratakse tähelepanu ja jagatakse ka esmast vajaduspõhist noortefotot. 2021 aastal lisandus ringidest kokandus, kus noortekeskuses käivad noored õpivad lihtsatest toiduainetest valmistama maitsvat toitu.

Loksa Noortekeskuse kõrval asub skateplats. Noorte vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamiseks tuleks linnaruumi täiendada täiendavate mänguväljakute, seiklusraja ja tenniseväljakuga. Parendamist ja rekonstrueerimist vajavad olemasolevad rajatised ja hooned.

Noortekeskuse ruumid vajavad remonti ja inventar kaasajastamist, et saaks tagada noortele paremaid tingimusi ning muuta noorsootöö võimalused atraktiivsemaks.

Kavas on rajada Noortekeskuse Vabaajakeskus, eesmärgiga võimaldada noortele koosviibimiseks ja ürituste korraldamiseks (nt helitehnikaga peod, diskod, bändiproovid, kohvik-klubiõhtud, lauamängude turniirid) suuremat ruumi kui on seni nende käsutuses noortekeskuses. Lisaks noortele saaks noortekeskuse juurde kuuluvat vabaajakeskust kasutada ka teistele sihtrühmadele suunatud linna ürituste korraldamiseks.

Lisaks koolile ja noortekeskusele mitmekesistavad laste ja noorte vaba aja veetmise võimalusi erinevad mittetulundusühingud, korraldades suviseid tegevus-, keele-, spordi- ja puhkelaagreid. Lastele ja noortele pakutakse võimalust tegeleda judo, kurnimängu, ujumise ja muude spordialadega. Aktiivne on olnud noorte osavõtt projektitegevusest, eriti meeldivad Loksa noortele erinevad väljasõidud huvitavatesse tegevustega seotud paikadesse (Jääajakeskus, AHHAA, Prangli saar) jne. Aktiivne on osavõtt rahvakalendri tähtpäevadega seotud üritustest. Lisaks on noortel võimalik osaleda erinevates SA Loksa Kultuur juures tegutsevates ringides (Loksa Muusikakooli vilistlaste koor, tantsuring, kunstiring ja käsitööring). Noortekeskuse juures tegutsevad noored kotkad ja kodutütred, tegutseb laskering, koduste toitude kokandusring ja käsitööring. Alates 2019. osaleb Loksa Noortekeskus ENTK (uue nimega HARNO) õpilasmalevate projektis ning Loksal töötab juulis kaks nädalat malevarühm, tehakse heakorratöid Loksa linnas. Noortekeskus kuulub alates 12.11.2013 MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusse (Eesti ANK), mis on üleriigiline eestkosteorganisatsioon ja ühendab Eestis asuvaid noortekeskuseid.

Loksa linn osales 2011. aastal noorsootöö kvaliteedi hindamises. See võimaldas saada ülevaate linna noorsootöö hetkeolukorrast, selgusid tugevused ja arenguvajadused. Samal aastal on tehtud linnas algust ka mobiilse noorsootööga. Tänu noorsootöö kvaliteedi hindamisele, on saavutatud parem ja tihedam koostöö Loksa linnas tegutsevate noorsootöötajate vahel. Ja loodud rohkem võimalusi noorte tunnustamiseks ja noorsootöö parendamiseks.

Alates 2011. aastast eksisteerib linnas toimiv koostöövõrgustik (kool, huvikool, noortekeskus, linnavalitsus). Koostöövõrgustiku eesmärgiks on jagada informatsiooni ja leida kaalutletud, läbiarutatud ja noortekeskseid lahendusi õpiraskuste leevendamiseks. Koostöövõrgustik loodi osaledes SA Archimedes Euroopa Noored käivitatud noorsootöö pilootprojektis kooliraskustega noorte toetamiseks.

Aktiivseid ja silmapaistvaid noori valitakse alates 2012 aastast ning tunnustatakse tiitliga „aasta noor“. Alates 2020 on noortel võimalik omaalgatuslikele projektidele raha taodelda. Alates 2021 on olemas Loksa linna andeka noore toetamise kord.

Arengueeldused:

- noortel on võimalik osaleda huvihariduses ja huvitegevuses, kuna Loksal asub noortekeskus, muusikakool, spordikeskus, SA Loksa Kultuur ja nende juures tegutsevad huviringid;
- kohalikud MTÜ-d pakuvad noorsootöö teenust;
- noorsootöö asutused paiknevad linnakeskuses kooli ja bussijaama läheduses;
- noorsootöötajad on motiveeritud, osalevad aktiivselt koolitustel, on huvitatud noorsootöö arendamisest Loksa linnas;

- noored osalevad aktiivselt kodanikukasvatustlikes programmides (Noored Kotkad ja Kodutütred);
- noorte jaoks vajalik info on nähtav (võrgulehed, stendid, väliekraanid, Loksa Elu, sotsiaalmeedia- Facebook grupid);
- on tekkinud õpilasmaleva traditsioon.

Probleemid:

- vähe on ülelinnalisi noortele suunatud üritusi;
- noored on passiivsed, sageli puudub neil motivatsioon, huvi ja algatusvõime;
- piiratud on nõustamisteenuste kättesaadavus;
- puudub noorsootöö spetsialist, kes koordineeriks kogu linna noorsootööd;
- vabatahtlike kaasamine on vähene.

VISIOON 2040

Loksa on noorsootööd väärtustav ja tunnustav linn, kus aktiivsetest noortest moodustunud osaluskogu osaleb linna otsustusprotsessides, toimub efektiivne probleemide ennetamine, toimib nõustamissüsteem, alaealiste õigusrikkumistele reageeritakse tõhusalt.

EESMÄRGID

Võrdsete võimaluste loomine noorsootöös osalemiseks turvalistes ja selleks kohandatud noorsootöö asutustes ning linnas tervikuna. Noorte kaasamine arenguprotsessidesse, nende võimete ja oskuste arendamine ja ettevalmistamine iseseisvaks toimetulekuks.

Ülesanded:

- aidata kaasa noorte integreerumisele ühiskonda, vähendada ksenofoobiat;
- leida võimalusi mitmekülgsemaks huvitegevuseks ka tehnikahuvilistele;
- suurendada noortele suunatud ülelinnaliste ürituste, infopäevade ja töötubade arvu;
- kaasata noori linnaürituste korraldamisse;
- pakkuda teotahtelistele ja haritud noortele eneseteostuse võimalusi;
- arendada noorte kutsealaseid oskusi ning oskusi meeskonnatöök;
- võimaldada noortele vajalikke nõustamisteenuseid;
- jätkata probleemide ennetustegevusega;
- lõpetada Loksa Noortekeskuse hoone rekonstrueerimine ja inventari kaasaajastamine, korrastada olemasolevad spordirajatised ning ehitada uusi;
- tagada noorsootöö tegevusi kajastava informatsiooni parem levik linnas;
- kaasata noori levitama noorsootöö tegevusi kajastavat informatsiooni linnas;
- soodustada noorsootöö asutuste omavahelist koostööd;
- väärtustada ja tunnustada noorsootööd ja noori, motiveerida noorsootöötajaid;
- toetada noorsootöölaseid projekte ja noorsootöö asutusi.
- rajada Noortekeskuse Vabaajakeskus;
- aidata kaasa noorte suvise tööhõive suurendamisele;
- värvata noorsootööspetsialist;
- kaasata noorsootöösse vabatahtlikke, ka välismaalt.

7.3 Kultuur ja vaba aeg

Linna kultuurielu suunab kohaliku omavalitsuse tasandil volikogu kultuuri-, spordi-, vabaaja- ja noorsookomisjon ning linnavalitsuses hariduse ja kultuurivaldkonna abilinnapea. Eraldi sektorarengukavad kultuuri ja vabaaja valdkonnas puuduvad.

Põhiliseks kultuuritöoga tegelejaks linnas oli kuni 31.10.2011 Loksa linna Kultuurikeskus, mille funktsioone hakkas täitma linnavolikogu otsusega asutatud Sihtasutus Loksa Kultuur. Kultuuriasutuse funktsiooni täidavad ka Loksa Muusikakool, Loksa Gümnaasium ja Loksa Linnaraamatukogu. Laste ja noorte vaba aja sisustamisega tegeleb Loksa Noortekeskus.

Ajalooliselt on linn olnud loomulikuks tõmbekeskuseks kogu piirkonnale ja seega on tihedalt seotud teda ümbritseva endise Loksa valla külade kultuurikeskkonnaga.

7.3.1 Sihtasutus Loksa Kultuur

Sihtasutuse tegevuse eesmärkideks on Loksa kandi kultuuri edendamine, isetegevuse ja rahvakultuuri propageerimine, professionaalse kultuuri vahendamine, üksteist toetava kogukonna loomine, kohaliku kultuuritarbija huvitatuse ja nõudlikkuse kasvatamine ning Loksa eripära ja ajaloo uurimine ning propageerimine, kultuurimälu säilitamine (kultuuritegevuse kroonika).

Sihtasutus Loksa Kultuur paikneb linnasüdames asuvas osaliselt rekonstrueeritud kahekorruselises hoones, mille teist korrust kasutab Loksa Muusikakool. Ühiseks kasutamiseks koos muusikakooliga on sihtasutuse käsutuses olev ilma lavata saal, mis mahutab täna ca 55 inimest. Puudub pind suuremate kontsertide ja etenduste läbiviimiseks, linnas puudub kino näitamise võimalus. Hoone rekonstrueerimise-laiendamise projekt valmis 2003. aastal. Projektis oli ette nähtud laiendada saaliosa juurdeehituse arvel. Uus lavaga saal mahutaks maksimaalselt 250 inimest. Polüfunktsionaalse saali lisandumisel leiaksid lahenduse nii linnaelanike, kultuuritegijate, muusikakooli ja linna lähiümbruse külade vajadused nii harjutusruumide kui ka vajalike laopindade osas. Linna avalikud väljakud ja puhkealad on vabaõhuürituste läbiviimiseks (kasutusel on teisaldatavad lavad ja istekohad).

Sihtasutuse ruumides tegutsevad kooli ja sihtasutuse huviringid. SA Loksa Kultuur koordineerib 8 huviringi tegevust: käsitööring, memmede tantsuring, segarahvatantsurühm Loksa Tantsijad, Loksa Muusikakooli vilistlasnaiskoor, laste kunstiring, line-tantsustuudio, JJStreet tänavatantsustuudio, luuleklubi. Sihtasutuse ruumides toimuvad MTÜ Vana-Loksa Selts üritused.

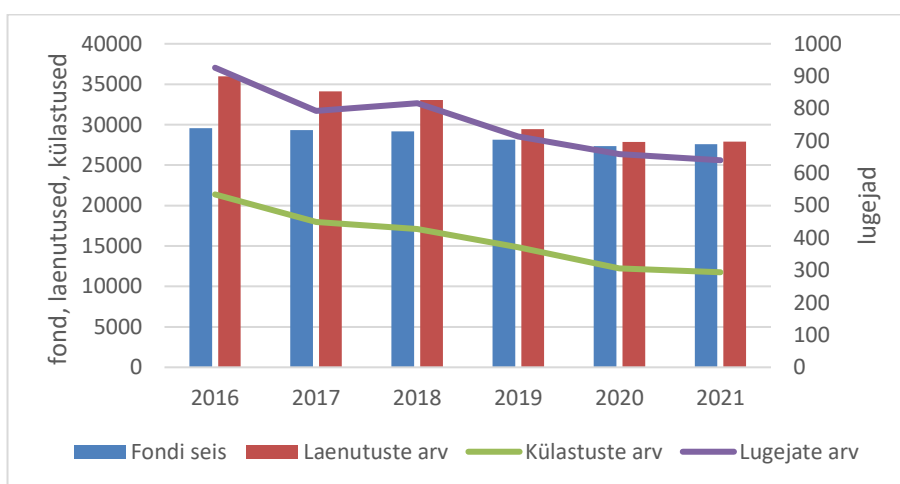
Loksal tegutsevad aktiivselt järgmised vabaühendused: MTÜ Vana Loksa Selts, MTÜ Loksa Arenduskeskus, MTÜ Rannamännid ja MTÜ Pensionäride Ühendus Loksa Kompass, MTÜ Loksa Pärlid. Vabaühenduste liikmetele on oluline, et neil on olemas oma kooskäimise koht. Nende ettevõtmised väärivad kajastamist ning neid tuleb igati julgustada aktiivselt osa võtma ühiskondlikust elus, julgustada ellu viima oma ideid ja aidata kaasa nende ettevõtmistele.

Sihtasutus Loksa Kultuur korraldab linnas kontserte, laatasid, näitusmüüke, näitusi, kultuuriprojekte, teatrietendusi. Traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud: Loksa jaanituli, linna aastapäeva tähistamine ja jõuluürituste sari, mis algab esimese advendiga, samuti tähistatakse isade- ja emadepäeva, mille raames tervitatakse uusi ilmakodanikke. Sihtasutus korraldab

väljasõite erinevatele teatrietendustele ja kinoõhtuid. Linn tähistab Eesti Vabariigi sünnipäeva piduliku kontsertaktuse ja linna pea vastuvõtuga, kus tänatakse väarikamaid kodanikke ja linna koostööpartnereid.

7.3.2 Loksa Linnaraamatukogu

Loksa Linnaraamatukogu on avalik kultuuriasutus, mille tegevus on suunatud Loksa linna, külade ja ka külaliste teenindamiseks. Loksa Linnaraamatukogu koos avaliku internetipunktiga katab kogu piirkonna vajadused raamatukoguteenuse järele. Raamatukogu teenindab kõiki elanikkonna gruppe ja võimaldab tasuta juurdepääsu informatsioonile. Lisaks toetab ta oma tegevusega elukestvat õpet ja pakub kultuurilist meelelahutust. Toimuvad kohtumised kirjanikega, raamatute esitlused. Linnaraamatukogu on lülitatud ülevabariigilisse ühtsesse interneti baasil tegutsevasse rahvaraamatukogude süsteemi, üle on mindud automatiseeritud laenutussüsteemile ja panustatakse avaliku internetipunkti edasiarendamisse. Loksa Linnaraamatukogu vajab kapitaalremonti.

Joonis 15. Loksa Linnaraamatukogu fondi suurus ning lugejate, laenutuste ja küllastuste arv aastatel 2016-2021. Allikas: Loksa Linnaraamatukogu.

Lugejate arv on langustrendis üle vabariigi erinevates raamatukogudes, nii ka Loksa raamatukogus. Seda on analüüsitud, kuid konkreetset vastust ei ole. Kindlasti on oma mõju ka järjest kättesaadavamaks muutunud interneti kasutamise võimalusel.

Laenutuste arv on viimastel aastatel püsinud 27 000 tuhande ringis. 2021. aastal oli laenutusi 27890, millest lastele 3316. Küllastusi oli 11 751 ja fondi seis oli 27 592. Laenutuste arv tõusis 2021 aastal 27890 peale ja ka küllastajate hulk vähenes 11751-le. Raamatute fond tõusis 27592-le (joonis 15).

7.3.3 Usuihingud

Loksa linnas tegutsevad Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Loksa Püha Neitsi Maarja kogudus (Loksa Püha Neitsi Maarja kirik ehitatud 1847-1853), Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Loksa Kroonlinna Püha Joanni kogudus (Loksa Kroonlinna püha õiglase Joanni kiriku hoone ehitatud kirikuks 2002-2003), Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu Loksa Baptisti Kogudus (baptistide palvemaja) ning Jehoova Tunnistajad (Kuningriigi Saal).

Arengueeldused:

- rahvakultuur on säilinud, rahvakultuuri ringide juhid on tasustatud, toimib koorilaulu ja rahvatantsu järjepidevus;
- traditsioonilised ülelinnalised üritused on rahaliselt kindlustatud;
- eakate ühendused on aktiivsed;
- ilmub kultuurisündmuse kajastav omavalitsuse poolt välja antav piirkonna kakskeelne väljaanne Loksa Elu;
- kontserdipaigana on võimalik kasutada Loksa Püha Neitsi Maarja koguduse kirikut;
- linna ettevõtte toetavad kultuuri materiaalselt;
- sihtasutus tegeleb tasuliste teenuste- tasulise tänavakaubanduse ja linna avalikel üritustel müügi korraldamisega;
- vabaühendused on aktiivsed, linn võimaldab neile huvitegevuseks kasutada linnale kuuluvaid ruume;
- elanikel on võimalik kasutada raamatukoguteenuseid;
- toimub raamatukogu fondi järjepidev uuendamine;
- toimib avalik internetipunkt.

Probleemid:

- elanikkonna passiivsus;
- raamatukogul puudub oma kodulehekülg;
- omavalitsuse investeerimisvõime on piiratud;
- lugemishuvi vähenemine;
- teavikute kallinemine;
- erasektorist on raske leida sponsoreid;
- suurürituste korraldamine on raskendatud seoses ruumide vähesusega;
- kapitaalremonti vajavad raamatukogu ruumid;
- puudub linna reklaamiv traditsiooniline suurüritus.

VISIOON 2040

Loksa linnas on aktiivne ja mitmekülgne, erinevaid elanike- ja huvigruppe hõlmav ning rahvuskultuuri arengut toetav kultuuritegevus. Loksa Linnaraamatukogu on üks mainekam kakskeelne raamatukogu Harju maakonnas, kus pakutakse oma lugejatele mitmekülgseid võimalusi vabaaja veetmiseks.

EESMÄRGID

Kultuurikorralduse arendamine, kultuuritraditsioonide säilitamine ja mitmekesistamine; kvaliteetsete ja mitmekülgsete kultuurisündmuste loomine ja pakkumine; kultuurilise isetegevuse võimaldamine ja kvaliteedi tõstmine; kultuuriasutuste kaasajastamine ja funktsionaalsuse tõstmine; raamatukogu muutmine atraktiivsemaks nii täiskasvanutele kui lastele.

Ülesanded:

- käivitada mitmekülgset tegevust pakkuvaid huviringe täiskasvanuile;
- viia lõpuni kultuurikeskuse hoone rekonstrueerimine;
- rekonstrueerida raamatukogu ruumid;

- laululava ehitamine;
- aidata kaasa kultuuriühenduste tekkele;
- aktiveerida kolmandat sektorit linna kultuurielu elavdamisel ja täiskasvanute huvihariduse rakendamisel;
- arendada linna, mittetulundusühingute ning teiste kolmandasse sektorisse kuuluvate organisatsioonide, ühenduste jms. omavahelisi suhteid;
- jätkata traditsiooniliste kultuuriürituste korraldamist;
- koostada kultuuriürituste pikaajaline kalenderplaan, koostada ja levitada linna ning kultuurisündmusi tutvustavaid trükiseid;
- paigaldada linna täiendavad infotahvlid tutvustamiseks kultuuri-, spordi- ja muud vaba aja veetmise võimalusi;
- arendada raamatukoguteenuseid;
- võimaldada töötajatel osaleda erinevatel täiendkoolitustel ja teabepäevadel heatasemelise teeninduse eesmärgil;
- korraldada raamatukogus kohtumisõhtuid kirjanikega, (ränd) näitusi (maalid, fotod, teavikud),
- uuendada raamatukogu info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat;
- kujundada lastes positiivset suhtumist lugemisse, viies läbi muinasõhtuid, nukuetendusi, ringe ning korraldades perepäevi;
- parandada interneti ja infotehnoloogia kasutamise võimalusi, võimaldamaks mugavat juurdepääsu e-teenustele ja avalikule informatsioonile.

7.4 Sport

Sporditegevust korraldavad linnas munitsipaalasutused Loksa Spordikeskus (asutatud 2019. aastal) ja Loksa Staadion (asutatud 2022. aastal).

7.4.1 Loksa Spordikeskus

Spordikeskuse hallatav taristu hõlmab järgmisi spordiehitisi ja -rajatise:

- spordihoone (Tallinna 47b ja 47/4), kus paiknevad pallimängude saal, judosaal, jõusaal, kardiotreeningu saal ja ujula;
- tänavakorvpalliväljakud (Tallinna 32);
- rannajalgpalli- ja võrkpalliväljakud (Mere 14);
- tervise- ja suusarada (Mere 7a);
- spordiväljak (Posti 27a).

Spordihoone pallimängude saal, milles on nii täismõõtmeline korv- kui võrkpalliväljak ning harrastada saab ka saalihokit, läbis 2019. aasta suvel uuenduskuuri. Vajadusel on võimalik pallimängude saali püstitada poksiring. Lauatennise harrastamiseks soetati 2019. aastal neli lauda ja laudadevahelised piirdeaiad. Juurde ehitati ning sisustati jõusaal ja kardiotreeningu saal. 2021. aastal täienes kardiotreeningu saali varustus jooksulindi ning jõusaal *body pump*'i treeningkomplektiga. Judosaal vajab renoveerimist.

Ujulas on 25meetiline neljarajaline basseini, kaheksa meetri pikkune lastebassein, auru- ja leilisaunad ning mullivann. Loksa ujula basseini vesi on tänu kaasaegsetele seadmetele

(uuendatud aastatel 2019-2020) ja spordikeskuse kodukorra täitmise rangele jälgimisele väga puhas ning pälvinud Terviseameti tunnustuse.

Tänavakorvpalliväljakud koos teiste Loksa linnas asuvate avalike korvpalliväljakute ja -korvidega (Nõmme metsas, Papli 4/6) on kantud Eesti Korvpalliliidu väliväljakute kaardile. Rannajalgpalli- ja võrkpalliväljakuid kasutavad treeninggrupid ja kohalikud noored (sõltuvalt ilmaoludest) peaaegu aastaringelt. Taristu vajab mõõdukat uuenduskuuri.

Nõmme pargis paikneva valgustatud suusa- ja terviseraja uuendamist alustati 2019. aasta suvel – rada pikendati ning lisati valgustust. 2020. ja 2021. aasta kevadel võeti raja ümbrusest maha võsa, mis purustati kohapeal rajakatteks. 2020. aastal kanti 1,5 km pikkune puiduhakkega kaetud ja täispikkuses valgustatud rada, millel on võimalik sõltuvalt aastaajast tegeleda jooksmise, kepikõnni või suusatamisega Eesti Terviseradade kaardile ning paigaldati rajamärgistused. Ees seisab jõuväljaku, viskeseina, tasakaalu- ja madalseiklusraja rajamine, pargipinkide, prügikastide jm paigaldamine. 2022. aastal pikendati/pikendatakse suusarada Valgejõe ja staadioni vahelisel alal veelgi – umbes 2 km võrra, esialgu ilma valgustusega. Heade lumeolude korral aetakse klassikarada sisse ka mereäärsesse männimetsa. Kuna Pargi ja Mere tänava ristmikult on mugav liikuda läbi rannaäärse metsa Kuivojale, Harga ja Lohjale suunduvatele maastikuradadele, mis on plaanis linna piirides pikemas perspektiivis samuti märgistada, on kavas ehitada Mere tänavat ületav nn suusasild.

Suusarja hooldamiseks tuleb hankida rajahooldusmasinad, lumeta talvel suusatamisvõimaluse loomiseks (ideaalne asukoht selleks on Jõekalda kinnistul loodusliku veeallika – Valgejõe – ning elektrivõrguühenduse vahetus läheduses) muretseda lumekahur(id) ja pumbad ning rajada kunstlume tootmise süsteem. Ka pelgalt ühe kahuri ja pumbaga on võimalik luua täiesti korralik ning linnarahva sportimisvajadustele vastav 300-400 m pikkune kunstlumerada.

Lähiaastatel (2023-2025) on kavas kujundada Valgejõe vasakpoolsel kaldal jõe ja staadioni vahel paiknevad linnale kuuluvad maaüksused (kuni Rahu tänavani) Mere 7a, Jõekalda, Männi 32a ja 36b terviklikuks ning mitmekesiseid spordi- ja majutusvõimalusi pakkuvaks rekreatsioonialaks, kus oleks võimalik nii puhata kui harrastada erinevaid spordialasid (jooksmist, kepikõnni, suusatamist, rullsuusatamist ja -uisutamist, jalgrattasõitu, võrk-, korv- ja jalgpalli, kurni, tennist, discgolfi, kergejõustikku jm). Lisaks on vaja (nt koostöös eraettevõtjatega) luua erineva profiiliga majutusasutusi nii sportlastele kui puhkajatele.

7.4.2 Loksa Staadion

Vastasutatud Loksa Staadion hakkab haldama Männi 36a kinnistul paiknevat, Rahvusvahelise Kergejõustikuliidu (ingl k *World Athletics*, kuni 2019. aasta oktoobrini IAAF *International Association of Athletics Federations*, lüh *IAAF*) nõuetele vastavat kergejõustikustaadioni koos jalgpalliväljakuga.

Aastatel 1952-1953 rajatud staadioni rekonstrueerimise I etapis valmivad 2022. aasta septembriks staadionalal loodusliku muruga kaetud 68 x 100 meetri suurune jalgpalliväljak, 400 meetrisel Profloors SP tartaankattega jooksuringil neli rada, kavandatava tribüüni ees kuus rada ning heite- ja viskealade (v.a vasaraheide) sektorid ning kõrgus- ja kaugushüppepaigad.

Järgnevatel aastatel on kavas ehitada staadionihoone koos tribüüniga 200 pealtvaatajale. Kuni staadionihoone valmimiseni saavad sportlased, treenerid ja kohtunikud kasutada ajutisi, staadioni tarbeks kohandatud mooduleid.

7.4.3 Sporditegevus

Linna asukoht, infrastruktuur ja looduslikud tingimused loovad sporditaristu- ja elu edendamiseks väga head eeldused. Sporditurismi arendamise potentsiaal Loksal on märkimisväärne. Välja tuleb arendada selline infrastruktuur ja keskkond, et Loksale treeninglaagritesse ja võistlema tulekust oleksid huvitatud ka mujal (sh lähivälismaal – Soomes, Venemaal, Lätis) elavad harrastus- ja tippsportlased.

Hoolimata sellest, et (arengu)võimalused on hetkel suhteliselt tagasihoidlikult kasutatud, võimaldab linna sporditaristu juba praegu tegeleda nii harrastus- ja võistlusspordiga, korraldada kohalikke ja mõningatel spordialadel (nt võrkpall, ujumine, suusatamine, kepikõnd) ka väiksemaid regionaalseid võistlusi.

Spordikeskuse (ujula ja spordihoone) külastatavus oli enne koroonapandeemia algust 2500-2600 inimest kuus ehk 80-85 inimest päevas. Võrreldes varasemate aastatega kasvas see 2019. aastal umbes 30% võrra. Aastatel 2020-2021 oli spordikeskus aga pandeemia tõttu kuude kaupa suletud. Külastatavus on alates märtsist 2022, kui kaotati viimased piirangud, küll jõudsalt kasvanud, kuid pandeemiaeelse tasemeni veel jõudnud pole.

Välirajatiste (suusa- ja terviserada, staadion jm) kasutamine seevastu on hüppeliselt kasvanud. Suusahuvi märkimisväärne suurenemine viimastel talvedel tõestab, et Loxsa kandi kuulsusrikas suusatradsioon väärib hoidmist. Kuna koroonaviirus jääb meiega tõenäoliselt veel paljudeks aastateks, on väga oluline keskenduda just välispordirajatiste arendamisele.

2019. aastal laiendati oluliselt spordikeskuses pakutavate teenuste nimekirja, lisandus mitmeid uusi teenuseid. Koostöölepingud teenuste kasutamiseks on üleriigiliste spordiklubidega MTÜ Telia Spordiklubi ja MTÜ Spordiselts, mõnede väiksemate kohalike ettevõtetega. Kliendid saavad teenuste eest tasumiseks kasutada nii sularaha, kaardimakseterminali kui Stebby krediiti. Spordikeskus suhtleb oma klientidega aktiivselt kodulehe, Facebooki ning Instagrami vahendusel.

Spordikeskuse taristus tegutsevad järgmised huviringid ja treeningrühmad:

- Loxsa Gümnaasiumi õpilastele: lauatennis, võrkpall, kergejõustik, jalgpall, suusatamine;
- nii Loxsa Gümnaasiumi kui teiste lähikonna koolide õpilastele: ujumine, purjetamine;
- (täiskasvanud) harrastajatele ja tervisesportlastele: jooga.

Traditsioonilised spordiüritused, mille korraldamist ka edaspidi jätkatakse, on aastaid olnud:

- ujumisvõistlused lastele sügis- ja kevadhooajal;
- saali- ja rannavõrkpalliturniir;
- jüriöö jooks teatevõistkondadele;
- lauatenniseturniir;
- linnajooks;
- linna lahtised meistrivõistlused murdmaasuusatamises.

Eelkõige keskendutakse tervise- ja harrastusspordi arendamisele, et pakkuda erinevaid võimalusi nii lastele kui täiskasvanutele, kaasa arvatud eakatele, nii eesti- kui venekeelsele kogukonnale. Tippporti edendatakse, toetades oma linna tippsportlasi nii rahaliselt kui neile vajadusel soodsaid ja/või tasuta treenimisvõimalusi pakkudes. Võimalusel sponsoreeritakse linnaelanikest tippsportlasi volikogu kehtestatava korra alusel.

Arengueeldused:

- Loksa asub looduslikult kaunis kohas, kus on olemas kõik eeldused tipp-, harrastus- ja tervisespordiga tegelemiseks ja spordielu edendamiseks;
- olemas on mitmekesiseid võimalusi pakkuv sporditaristu;
- spordikeskus propageerib tervislikke eluviise, liikumist ja harrastussporti.

Probleemid:

- olemasolevad spordirajatised (spordihoone judosaal ja ujula tehnosüsteemid) vajavad rekonstrueerimist;
- linnaelanike sisuka vaba aja veetmise harjumused vajavad arendamist;
- osavõtt treeningutest ja spordiüritustest võiks olla suurem.

VISIOON 2040

Loksa on spordilinn, kus on head ja kaasaegsed tingimused elanikele ja (spordi)turistidele erinevate spordialadega tegelemiseks, vaba aja sisustamiseks, tervise tugevdamiseks, vaimseks ja kehaliseks arendamiseks ning spordimeisterlikkuse tõstmiseks. Linnas käivad treeninglaagrites ka mujal (sh lähivälismaal – Soomes, Venemaal, Lätis) elavad harrastus- ja tippsportlased. Loksa on tuntud tugevate sportlaste ja aktiivsete spordiorganisaatorite poolest. Linnavalitsuse hallatavad spordikeskus ja staadion ning spordi-, rekreatsiooni- ja majutusteenuseid pakkuvad ettevõtted on loonud linna kümneid uusi töökohti. Igal elanikul ja linnakülalisel on võimalik valida sobiv tervise tugevdamise võimalus – harjutuspaik, liikumisvorm või spordiüritus.

EESMÄRGID

Loksa linna ühtse spordikorralduse arendamine, liikumisharrastuse ja spordi väärtustamine, sporditaristu arendamine ja tervikliku rekreatsiooniala loomine. Eesmärgiks on samuti linnaelanike ja -külaliste tõhus teavitamine erinevatest spordi- ja liikumisharrastuste võimalustest ning elanike kehalise aktiivsuse tõstmine.

Ülesanded:

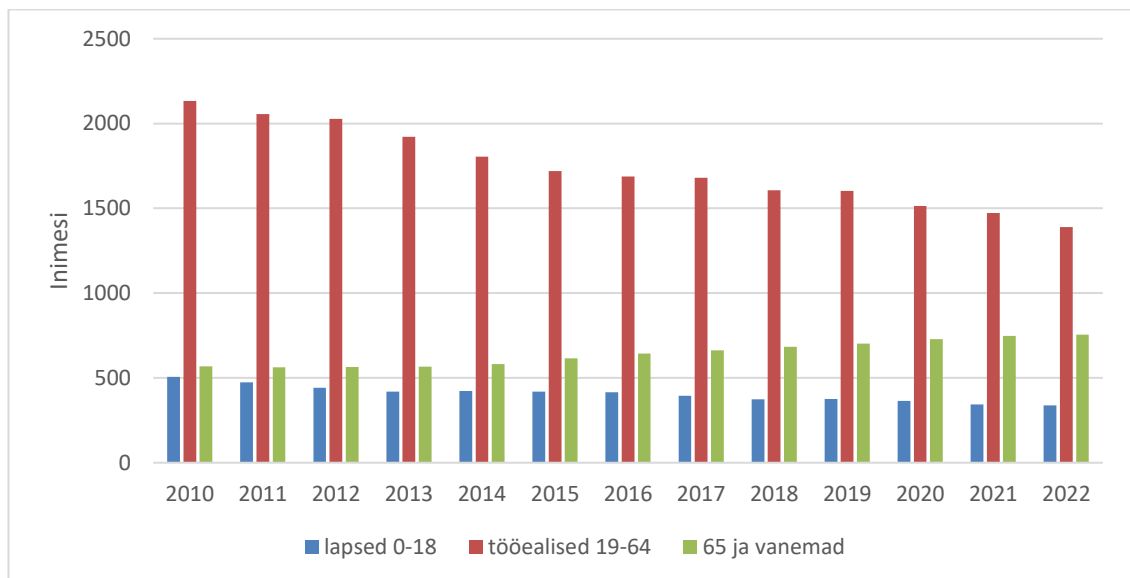
- tekitada ja kasvatada spordihuvi juba eelkoolieas ning sisustada regulaarselt laste vaba aega;
- korraldada heal tasemel ja vajalikus mahus treeningtööd, tagamaks parimad võimalikud tingimused laste kehaliseks arenguks;
- avardada ja parandada linnaelanike sportimis- ja võistlemisvõimalusi;
- viia läbi traditsioonilisi spordiüritusi ning tõsta nende korraldamise taset;
- teha koostööd kohalike spordiklubidega nende jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- toetada linnaelanikest tippsportlasi;
- kujundada Valgejõe vasakpoolsel kaldal jõe ja staadioni vahel paiknevad linnale kuuluvad maaüksused (kuni Rahu tänavani) Mere 7a, Jõekalda, Männi 32a ja 36b terviklikuks ning mitmekesiseid spordi- ja majutusvõimalusi pakkuvaks rekreatsioonialaks;

- rekonstrueerida ja/või uuendada olemasolevad spordirajatised (eelkõige staadion, ujula tehnosüsteemid, spordihoone judosaal);
- Loksa ja Kolgaküla vahelise kergliiklustee rajamine;
- tutvustada Loksat kui spordilinna nii Eestis kui rahvusvaheliselt.

7.5 Sotsiaalhoolekanne

Kehtivas süsteemis on inimese eest hoolitsemine jagatud ametkondade (haridus, tervishoid, kultuur, sotsiaalhooldus) vahel. Sotsiaalhoolekande keskpunktis on inimene (abivajaja) oma soovide ja muredega. Sotsiaalhoolekande ülesandeks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Seoses Loksa elanike Eesti keskmisest madalamate sissetulekutega, aga ka töökohtade vähesuse ja eeskätt eakate arvu kasvuga tuleb omavalitsusel enam pöörata tähelepanu sotsiaalhoolekandele –Loksa elanikkonnale vajalike sotsiaalteenuste mitmekesistamisele, nende kättesaadavusele ja kvaliteedile.

Joonis 15¹. Loksa rahvastiku vanuselise koosseis aastatel 2010-2022. Allikas: Eesti rahvastikuregister

Loksa elanikkonna vanusegruppide osas toimus viimase tosina aasta jooksul mitu olulist muudatust, mille võib kokku võtta lühidalt - Loksa rahvastik vananeb - tööealiste elanike ja laste arv kahaneb ning 65-aastaste ja vanemate inimeste arv tõuseb. See tendents on viimisel aastakümnel hoogustunud.

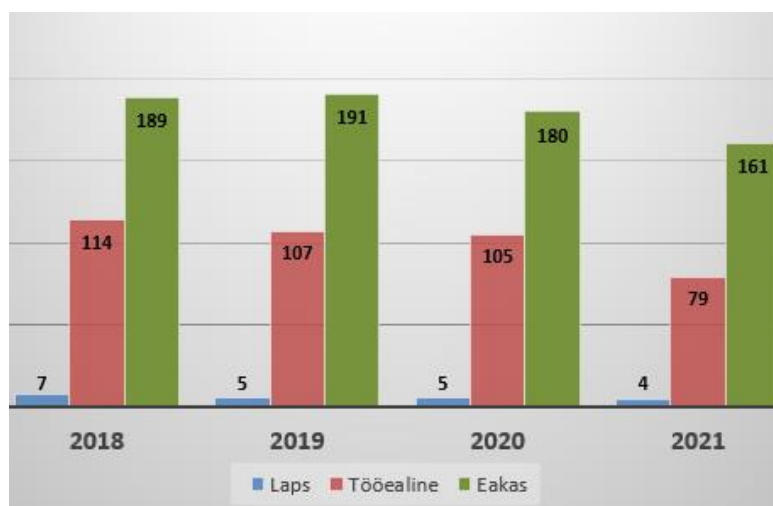
Linna elanike ja maksumaksjate arv on kogu vabariigi taasiseseisvumise aastatel pidevalt vähenenud. Kui maksumaksjate osakaal linnaelanikest oli 2007. aastal 50%, siis 4 aastat hiljem oli see langenud 40%-le kuid see on taas asunud tõusuteele, aastaks 2019 on maksumaksjate osakaal 57%. COVID-19 kriisi tagajärel langes 2020 aastal maksumaksjate osakaal märgatavalt. 2021 aastal oli maksumaksjate osakaal 45%. Alates 2015. aastast on Loksa palgatöötaja keskmine brutotulu vahe võrreldes Eesti keskmisega suurenenud, küündides 2021. aastal juba 315 euron.

2018. a oli Loksa linna palgatöötaja keskmine brutotulu 1006 eurot. 2018. aastal oli brutotulu saajaid vaid 34% Loksa linna elanikest. 2019. a oli brutotulu saajaid 37%. 2019. aastal oli Eesti keskmine palgatöötaja kuu keskmine brutotulu 1317 eurot, Loksal 1057 eurot. Madala tööhõive põhjuseks on loksalastele sobivate töökohtade puudus ja madal palgatase.

Ligi viiendik linna maksumaksjatest saab miinimumpalka. Ülalpeetavate määr, mis näitab mittetööealiste ehk kuni 14-aastaste ja üle 65-aastaste elanike arvu 100 tööealise (15-64-aastased) elaniku kohta on kuni 2013. aastani olnud Eesti vastavast näitajast madalam, olles kuni 50%. Alates 2014. aastast on ülalpeetavate määr Loksa linnas kõrgem Eesti keskmisest, ulatudes 01.01.2022 seisuga 69,1%-ni (Eesti 58,2%) (Allikas: Statistikaameti andmebaas RV063U).

Registreeritud töötuse määr saavutas viimaste aastate maksimumi 2010. aastal (21%) ning on kahanenud 2017. aasta aprillis 5%-le.

Puuetega isikuid oli Loksa linnas 2018 aastal 310. Aastaks 2021 on arvukus vähenenud 244-le, neist eakaid 161 ja lapsi 4 ning tööealisi 79 (joonis 15²).

Joonis 15². Loksa puuetega isikute koosseis aastatel 2018-2021. Allikas: Sotsiaalkindlustusamet

SOS Lastekülas ning Haiba ja Tallinna Väikelaste lastekodudes on 8 Loksa linna last. Lasterikkaid peresid (4+) on Loksal 16.

Toimetulekutoetuste osakaal on viimastel aastatel märkimisväärselt tõusnud. 2016 oli selleks 93 eurot (Harju maakonna keskmine 2016. aastal oli 9 eurot, Eesti keskmine 16 eurot). Toimetulekutoetuse saajaid oli Loksal 2015 a. 85, 2016 a. 68 ja 2017 aastal 73 inimest. 2018 aastal esitati Loksal 690 toimetulekutoetuse taotlust. 2019. aastal esitati 632 toimetulekutoetuse taotlust.

Töötus ja elukalliduse tõus on sundinud elanikke üha rohkem pöörduma toimetulekutoetuse, sotsiaaltoetuste ja -teenuste saamiseks linnavalitsuse poole. Lahendus olukorra leevendamiseks saab olla uute töökohtade loomine, mis peataks ka linnaelanike lahkumise.

Sotsiaalhoolekande korraldamisel toimib koostöö politsei, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutustega. Loksal, Tallinna tn 26, avati 2015. aasta mais Loksa Eakate Kodu, kuhu linnal on võimalik paigutada hooldekoduteenust vajavaid elanikke. 2018. avati Loksal ka teine Loksa

Eakate Kodu hoone endises Loksa Ravikeskuses Posti 29 hoones. Eakate Kodu kahes hoones on kokku 130 voodikohta. Üldhooldusel on linnaelanikke. Hooldekodu järjekorras inimesi ei ole. Loksal on toimiv koduõendusteenus.

Loksa linnas on loodud materiaalselt vähekindlustatud isikutele lisaks toimetulekutoetusele täiendavate sotsiaaltoetuste maksmise kord. Loksa linn maksab ühekordset toetust kuni 150 eurot aastas ühele leibkonnale majanduslike raskuste puhul erakorraliste väljaminekute hüvitamiseks. Toidutoetust makstakse vähekindlustatud lapsevanemale, kelle laps käib Loksa Lasteaias Õnnetriinu, tingimusel, et vähemalt üks vanematest on Loksa linna elanik. Kohamaksu toetus on Loksa Lasteaias Õnnetriinu koha kasutamisel lapsevanema poolt kaetava osa hüvitis, mida makstakse tingimusel, et vähemalt üks vanematest on Loksa linna elanik. Lapsehoiuteenuse toetusega kompenseeritakse lapse seadusliku esindaja toimetulekut või töötamist toetavaid teenuseid, mille osutamise vältel tagab nimetatud isikute asemel lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse lapsehoiuteenuse osutaja. Elluastumistoetust makstakse vanemliku hoolitsuseta lapsele iseseisva elu alustamisel. Välja on töötatud hooldajatoetuse maksmise kord puudega lapse vanemale.

Lisaks makstakse sissetulekust sõltumatuid toetusi: sünnitoetus (lapse sünni puhul), ranitsatoetus (Loksa linna lapse Loksa Gümnaasiumi 1. klassi esmakordselt õppima asumisel), juubelitoetus (eakatele alates 80-ndast eluaastast iga nulli ja viiega lõppeval sünnipäeval), matusetoetus (Loksa linna elaniku surma korral). Pensionitoetust makstakse mittetöötavale pensionärile alates 70. eluaastast.

Isiku toimetuleku toetamise ning elukvaliteedi paranemise ja säilimise kaasa aitamise eesmärgil osutatakse linnaelanikele sotsiaalteenuseid. Sotsiaalsete probleemide tekkimise ennetamiseks ja juba tekkinud probleemide lahendamisel on abiks sotsiaalnoustamine. Koduteenus on suunatud täisealise isiku iseseisva, turvalise toimetuleku ja elukvaliteedi säilimiseks kodustes tingimustes. Üldhooldekoduteenus on suunatud täisealisele isikule, kes terviseseisundist, tegutsemisvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei ole suuteline kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulema. Tugiisikuteenuse eesmärk on toetada iseseisvat toimetulekut olukordades, kus isik vajab abi oma kohustuste täitmisel või õiguste teostamisel. Täisealise isiku hooldus on suunatud vähenenud toimetulekuvõimega isiku abistamiseks koduste ja isikliku eluga seotud igapäevatoimingute sooritamisel. Isikliku abistaja eesmärk on suurendada puude tõttu füüsilist kõrvalabi vajava isiku iseseisvat toimetulekut. Varjupaigateenus on ööbimiskoha võimaldamine täisealisele isikule, kes perevägivald või muul põhjusel ajutist ööbimiskohta vajab. Turvakoduteenus on ajutine eluase ja esmane abi lapsele, kes vajab abi tema hooldamises esinevate puuduste tõttu. Sotsiaaltransporditeenus võimaldab puudega isikul kasutada tema vajadustele vastavat transpordivahendit erinevate avalike teenuste kasutamiseks. Eluruumi tagamine on eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine isikule, kes ei ole sotsiaalmajanduslikust olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama. Võlanõustamisteenuse eesmärk on abistada isikut tema varalise olukorra kindlakstegemisel, võlausaldajaga läbirääkimiste pidamisel ja nõuete rahuldamisel.

Arengeeldused:

- välja on töötatud ja rakendatakse kohalikku sotsiaaltoetuste ja -teenuste korda;
- sotsiaaltöötajad on praktilise kogemusega;
- olemas on lastekaitsepetsialist;
- olemas on ülevaade toimetulekuraskustes elanikest;
- olemas on ülevaade eakate ja puuetega elanike kohta;
- Harju maakonna arengustrateegia 2035+ soovitab tõhustada piirkonna omavalitsuste koostööd ühiselt sotsiaalteenuste pakkumiseks.

Probleemid:

- töötute ja miinimumpalgasaajate osakaal on suur;
- rahvastiku vananemise tõttu suureneb vajadus hooldusravi ja hoolekande teenuste järele, mistõttu tuleb parandada hooldusraviteenuse ja koduõendusteenuse tingimusi ning jagada omastehoolduse alast nõustamist.

VISIOON 2040

Loksal on loodud võimalused elada inimväärset elu, abivajajatele on tagatud piisav sotsiaalne toimetulek, kvaliteetsed ja konkurentsivõimelised sotsiaalhoolekande teenused. Puuetega inimestele on loodud võrdsed tingimused ühiskonnaelus osalemiseks. Lastega riskiperedele on loodud tugisüsteem riskide ennetamiseks ja vähendamiseks ning vähekindlustatutele on tagatud inimväärset tasemel toetused ja teenused.

EESMÄRGID

Abivajajatele vajalike ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste tagamine. Tingimuste loomine, milles on võimalik maksimaalselt iseseisvalt toime tulla. Sotsiaalvaldkonna juhtimine ja arendamine kaasaegsel ja professionaalsel tasemel.

Ülesanded:

- propageerida tervet ja tugevat perekonda kui inimeste heaolu alust;
- kujundada optimaalne sotsiaalhooldusvõrgustik;
- toetada vähekindlustatud ja probleemseid peresid;
- korraldada vähekindlustatud perekondadest pärinevatele lastele laagreid ja võimaldada neil osa võtta erinevate lastelaagrite tööst;
- võimaldada sotsiaaleluruume vastavalt vajadusele;
- võimaldada eakatel vääriliselt vananeda;
- aidata kaasa puuetega inimeste integreerumisele tavaellu, vähendada nende tõrjutust, soodustada tööhõivet ja toimetulekut;
- jätkata täiendavate sotsiaaltoetuste maksmist abivajajatele;
- suurendada pakutavate sotsiaalteenuste hulka ja kvaliteeti;
- laiendada tavahooldust, luua tugiisikute ja abistajate võrgustik;
- teha koostööd era- ja mittetulundussektoriga hooldekoduteenuse, koduõendusteenuse ja päevase hooldusteenuse arendamisel;
- väärtustada lastehoolekande ja lastekaitsetööd;
- tõsta koolituste kaudu sotsiaalvaldkonna töötajate kvalifikatsiooni;
- toetada sotsiaalteenuseid pakkuvate organisatsioonide tegevust.

7.6 Tervishoid

Iga inimese jaoks on oluline tervise teenuse kättesaadavus ja kvaliteet. Üldarstiabi osutavad Loksa elanikele perearstid ja pereõed endise Loksa haigla ruumides Posti tn 29, kus paikneb 2018. aasta kevadest Loksa Eakate Kodu. Elanikud on registreeritud kolme perearsti nimistus. Hetkel võtavad Loksal patsiente vastu kaks perearsti. Kolmas perearst läks juunis 2017 pensionile ja tema nimistut teenindab ajutiselt Kuusalu perearst. Korduvatele konkursidele vaatamata ei ole Terviseamet suutnud leida Loksale kolmandat perearsti. Samas hoones tegeleb lapseootel emadega ämmaemand ja osutavad hambaraviteenust kaks hambaarsti. Lisaks pakuvad linnaelanikele oma teenust silmaarstid, kes korraldavad korra kuus elanikele kohapeal vastuvõtu. Samas hoones paikneb ka Karell Kiirabi AS brigaad. Lähimad haiglad ja eriarstid asuvad Tallinnas ja Rakveres. Loksa linnas tegutseb Benu apteek, mis asub linnasüdames COOP Konsum kaubanduskeskuses.

Loksa Gümnaasiumis osutavad tervishoiuteenust:

- hambaarstid kontrollivad koolis õpilasi sügisel, edasine hambaravi toimub tavapäraselt vastuvõtus;
- kooli tervishoiutöötaja.

Tervishoiutöötaja osutab koolis teenust haigekassa lepingu alusel koolis selleks otstarbeks ettevalmistatud ruumides.

Loksa Lasteaias Õnnetriinu töötab kaks logopeedi – üks tegeleb vene keelt kõnelevate lastega, teine eesti keelt kõnelevate lastega. Lasteaias puuduvad sotsiaalpedagoog, psühholoog ja eripedagoog. Loksa Gümnaasiumis puudub sotsiaalpedagoog ja eripedagoog. Lasteaed Õnnetriinu kuulub alates 2009. aasta juunikuust Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Tervist edendav lasteaed on lasteasutus, mis oma tegevusega toetab tervise arengule suunatud tegevusi paikkonnas. Toetades paikkonnas laste tervise arengule suunatud tegevusi ning suurendades investeeringuid laste füüsilise, emotsionaalse ja sotsiaalse potentsiaali arendamiseks, luuakse eeldus noorte riskikäitumise vähendamiseks ja Eesti rahvastiku terviseolukorra paranemiseks.

Loksa Gümnaasiumis pakub õpilastele nõustamisteenust HARNÕ, viiakse läbi ka karjäärinõustamist, koolis töötab medõde. Loksa Gümnaasiumi õpilastel ja elanikel on võimalus kasutada psühholoogi teenuseid. Lisaks korraldatakse linnas vastavalt vajadusele ühekordseid nõustamisi (nt töötutele). Koostatud on Loksa linna esmatasandi tervisekeskuse arengukava.

Terviseedenduse eesmärk on saavutada elanikkonna kehalise aktiivsuse kasv, tasakaalustatud toitumine, sõltuvusainete harvem kasutamine ja tervislikum sotsiaalne käitumine. Sihipärase terviseedendusliku tegevusega saab paljusid haigusi ära hoida ja haigestumisi vähendada. Linnas viiakse läbi terviseedenduslikke üritusi, võimaldatakse harrastada tervisesporti spordisaalis, ujulas, spordiväljakutel, rannas, terviserajal ja rohealadel. 2016. aastal uuendati Loksa linna terviseprofiil, kuhu on koondatud Loksa linna tervisenäitajad ja tervisemõjurid. Terviseprofiili eesmärgiks on anda esialgne ülevaade linnarahva tervise hetkeolukorrast ja tervisemõjuritest, et kavandada terviseedenduse arendamiseks edasisi samme. Vaadeldud aspekte analüüsid on esitletud peamised tervist mõjutavad probleemid ja vajadused ning pakutud välja võimalikud tegevused probleemide lahendamiseks ja vajaduste rahuldamiseks. Lisaks on valminud terviseprofiil aluseks edaspidiste tervistarendavate projektide koostamisel. 2016. aastal valmis

Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava aastani 2021. Loksa linna Terviseprofiil ja Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava on uuendamisel.

Arengueeldused:

- olemas on esmatasandi tervisekeskuse arengukava;
- toimub perearstide vastuvõtt;
- olemas on kiirabi, apteek;
- Loksa Lasteaed Õnnetriinu kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku;
- igal aastal viiakse läbi tervistedendavaid projekte
- tervisealast infot kajastatakse väljaandes Loksa Elu, linna ja spordikeskuse veebilehel;
- Harju maakonna arengustrateegia 2035+ käsitleb Loksat kui Harjumaa ajalooliselt tugevat keskust.

Probleemid:

- puudub kaasaegne esmatasandi tervisekeskus;
- vajadusel on raske leida uut perearsti;
- puudub kolmas perearst;
- sotsiaalpedagoog ja eripedagoog puuduvad nii koolis kui lasteaias;
- elanike huvi nõustamisteenuste ja tervislike eluviiside vastu (osalemine tervistedendavatel üritustel) on vähene;
- uuendamist vajab Loksa linna terviseprofiil;
- uuendamist vajab Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava.

VISIOON 2040

Loksa on tervislikke eluviise soosiv, oma elanike tervisekäitumist väärtustav ning kvaliteetsete ja kättesaadavate tervishoiuteenuste osutamist toetav omavalitsus. Linnas on mitmekesised tervisespordirajatised, elanikkond on kõrge terviseteadlikkusega ning harrastab tervislikke eluviise.

EESMÄRK

Elanike hea tervise tagamine läbi teadvustatud tervisekäitumise, terviseedenduse ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste.

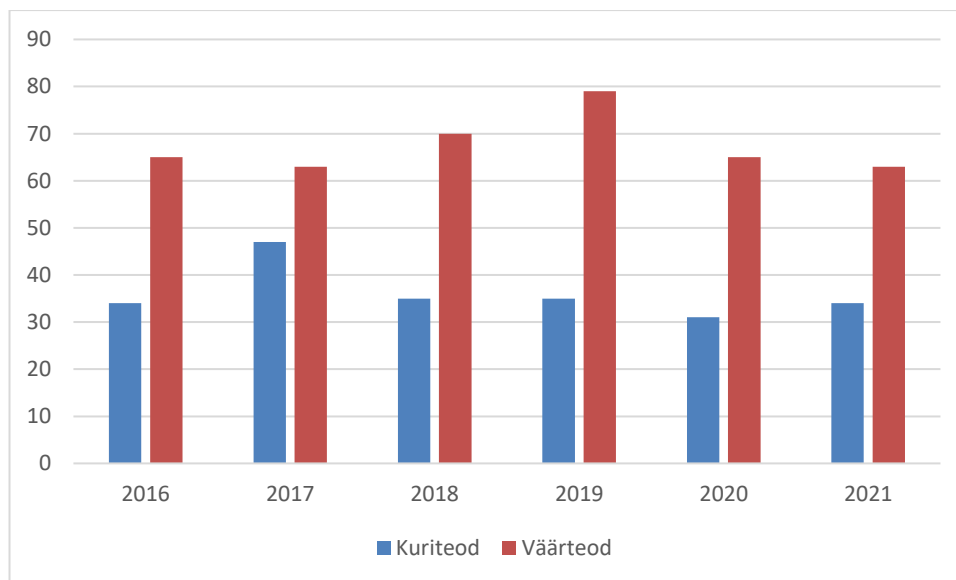
Ülesanded:

- aidata kaasa optimaalse ja hea tervishoiuvõrgu kujundamisele;
- edastada inimestele tervist ja tervislikke eluviise puuduvat teavet, kajastada regulaarselt terviseinfot väljaandes Loksa Elu, linna ja spordikeskuse veebilehel;
- jätkata tervislike eluviiside propageerimise, tervisespordi edendamise ning terviskontrolli vajaduse selgitamisega;
- pöörata haridusasutustes enam tähelepanu ennetustööle, hügieeni ja tervisekasvatuse propageerimisele;
- toetada ja teostada terviseedenduslikke projekte;
- korraldada tervistedendavaid üritusi;
- propageerida tervistedendavate töökohtade loomist.

7.7 Turvalisus

Koostöös kohaliku omavalitsusega kujundavad ja hoiavad turvalist elukeskkonda Loksas politsei- ja päästeameti töötajad. Loksas piirkonda teenindavad Põhja Prefektuuri Ida-Harju politseijaoskonna piirkonnapolitseinikud, kellele on antud tasuta kasutada tööruum linnavalitsuse hoones.

Perioodil 2016-2021 registreeritud kuritegude hulk jääb vahemikku 31-47 aastas ning väärteod jäävad vahemikku 63-79 aastas (joonis 16).

Joonis 16. Peamised rikkumised Loksas linnas aastatel 2016-2021. Allikas: PPA

Loksa linnas on 2021.a registreeritud kuritegude arv võrreldes eelmise perioodiga jäänud samaks. Peamised kuriteoliigid on isiku- ja varavastased ning ka liiklusalased kuriteod, 2021.a on lisandunud internetis toime pandud kuriteod. Isikuvastastest kuritegudest olid enamuseks kehalised väärkohtlemised, millest suur osa seotud just lähisuhtevägivalla juhtumitega. Varavastased kuriteod on jätkuvalt languses ning eluruumist 2021.a sarnaselt 2020.a varguseid ei registreeritud. Liiklusalaselt on probleemiks mootorsõidukite juhtimisõiguse või jooeiseisundis juhtimised. Väärtegeid on Loksas linnas 2021 aastal registreeritud 3 juhtumi võrra vähem kui 2020 aastal. Suurem enamus väärtegeidest on sarnaselt varasemale liiklusseaduse rikkumised. Inimkannatanutega liiklusõnnetusi 2021.a Loksas linnas ei registreeritud.

Projekti KEAT (Kaitse end ja aita teist) raames toimusid Loksas gümnaasiumis 6. klassidele loengud internetiohutusest. Õppeaasta lõpus võttis politsei osa jalgrattaeksami läbiviimisest 3. klassidele. Septembris toimus 1 klassidele piirkonnapolitseinike poolt politsei töö ja töövahendite tutvustus ning samas ka liiklusohutuse loeng. Samuti käisid piirkonnapolitseinikud Loksas lasteaias lastele liiklusohutuse alaseid teadmisi jagamas.

Piirkonnapolitseinikud on aktiivselt tegelenud alaealiste kogunemiskohtade tuvastamise ja kontrollimisega, et ennetada, tõkestada ja avastada alaealiste poolt toime pandavaid õiguserikkumisi (peamiselt sõltuvusainete tarbimised ja lõhkumised) ja alaealiste endi ohtu sattumist. Samuti on politsei koostöös selliste kohtade omanike ja kasutajatega ning linnavalitsusega otsinud lahendusi, kuidas ennetada alaealiste selliseid koosviibimisi, kus nad võivad ohtu sattuda.

Loksal paikneb Päästeameti Põhja päästkeskuse Loksa komando. Tegemist on kutselise komandoga, mis alustas tegevust 1992. aastal Loksa laevatehase poolt 1988. aastal ehitatud depoohoones (renoveeritud 2016). Erivõimekusena on komandol pinnaltpääste võimekus (päästetööd veekogudel). Tulekahjude arv Loksa linnas aastatel 2007-2009 oli keskmiselt 30-35 tulekahju. Kui perioodil 2012-2014 on tulekahjude arv linnas jäänud alla kümne, siis 2015. aastal oli neid koguni 28. 2016. aastal langes tulekahjude arv 13-le. Aastatel 2017 ja 2018 on tulekahjude arv taas tõusnud, vastavalt 22 ja 24 tulekahju. 2019 aastal tulekahjude hulk vähenes 12-le. Aastatel 2004-2007 hukkus tulekahjudes aastas 1-2 inimest. Alates 2008. aastast on tulekahjus hukkunuid Loksa linnas 1. Vigastatuid on aastatel 2006 ja 2010 olnud 1, teistel aastatel tulekahjus vigastatute kohta andmed puuduvad. Aastal 2020 oli kogu väljakutsete arv 64, päästesündmuste arv 44, tulekahjude arv 25 sh. eluhoone tulekahjusid oli aastal 2020 üks. Aastal 2020 tulekahjus hukkunuid ei olnud ning samuti ei toimunud veeõnnetusi. Tabelis 3¹ on välja toodud Loksa linna turvalisuse näitajad aastatel 2018-2021.

Tabel 3¹. Loksa linna turvalisuse näitajad. Allikas: Päästeamet

SÜNDMUS	2018	2019	2020	2021
Väljakutsete arv	60	52	64	64
Päästesündmuste arv	36	27	44	30
Tulekahjude arv	23	12	25	11
Eluhoone tulekahjude arv	5	1	1	3
Tulekahjudes hukkunute arv	-	-	-	-
Veeõnnetuste arv	1	2	-	1
Veeõnnetustes hukkunute arv	-	-	-	-

Ohtlikud ettevõtted on käitised, kus kemikaale käideldakse ohtlikkuse alammäärast suuremas koguses. Ohtlike ettevõtete hulka kuulub Marsalis Metall OÜ ning linnas paiknevad kaks tanklat ja Loksa jäätmejaam. Loksa Linnavalitsuse juures tegutseb Loksa linna kriisikomisjon.

Põhjalikumalt on käsitletud Loksa linna turvalisuse teemat linna arengudokumentides: Loksa linna terviseprofiil aastani 2021 ja Loksa linna laste ja pere heaolu arengukava aastani 2021 lisas Loksa linna laste ja pere heaolu profiili lühiraport.

Arengueeldused:

- elanikkond on orienteeritud seaduskuulekusele ning on koostööaldis;
- Loksa linnas töötavad piirkonnapolitseinikud;
- toimib turvapatrull;
- linnas asub Põhja päästkeskuse Loksa komando, tagatud on operatiivsus;
- kiirabiteenuse osutaja on kohapeal;
- moodustatud on kohalik kriisikomisjon;
- ohtlike ettevõtete ja ohuallikate arv on linnas vähe.

Probleemid:

- alkoholi, narkootiliste ja psühhotroopsete ainete kasutuse levik;

- linnaelanike ebapiisav teadlikkus ohuolukordadest ja nendes käitumisest;
- linna avaliku korra eeskirjade eiramine linna elanike poolt.

VISIOON 2040

Loksa linnas on turvaline elukeskkond. Inimesed on teadlikud ja oskavad ohuolukordades käituda ning teevad omavahelist koostööd turvalisuse parandamiseks. Loodud tingimused alkoholismi- ja narkootiliste ainete tarbimise vähendamiseks läbi ennetustöö ning alternatiivtegevuste edendamise. Kvalifitseeritud politsei- ja päästeametnikud, kiirabi ja turvateenuste osutajad lahendavad operatiivselt kriisisituatsioone.

EESMÄRK

Linnaelanikele jätkuvalt turvalise elukeskkonna tagamine ja parendamine koostöös Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ning ettevõtjatega.

Ülesanded:

- suurendada elanikkonna turvalisust koostöös politsei, päästeameti ja turvafirmadega;
- paigaldada riskipiirkondadesse turvakaamerad;
- toetada naabrivalve arengut;
- korraldada elanikkonna teadlikkust ja eneseabi oskusi suurendavaid ning riskikäitumist vältivaid üritusi;
- teavitada linnaelanikke Loksa linna kuritegevuse hetkeseisust, kuritegevust soodustavatest asjaoludest ja nende vältimise võimalustest s.t üldsuse tõhusam kaasamine;
- jätkata ennetustööd;
- rajada linnasisene veetehnika vettelaskmiskoht, mis tagab päästekomando võimekuse koheselt reageerida hätta sattunud inimeste ja aluste päästmisele merel;
- tagada linna turvalisus läbi heakorrastatud ja valgustatud tänavavõrgu.

III HETKESEIS JA ARENGUEELDUSED

Lähtudes eelnevast analüüsist saab kokkuvõtvalt välja tuua rida Loksa linna tugevusi, millest arendustegevuses lähtuda, ning nõrkusi, mille parandamise või leevendamise tegeleda. Samuti on võimalik esitada mitmeid võimalusi ja ohtusid, mida arendustegevuse kavandamisel tuleb arvesse võtta (Tabel 3).

Tabel 3. Loksa linna tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud.

<p>Tugevused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soodne geograafiline asend: mere ääres, Tallinna lähedus • Puhas ja turvaline keskkond looduskauis kohas Lahemaa Rahvusparki südames • Väljakujunenud ja toimiv infrastruktuur piirkonnas • Ettevõtluseks vajalike tootmispindade ja sadama olemasolu • Hea transpordiühendus Tallinna ja lähiümbrusega • Haridusasutustest on linnal lasteaed ja gümnaasium. • Tööjõud võimaldab täiendavat ettevõtlust • Täiendava ettevõtluse, majanduse ja elamuehituse arengueeldused 	<p>Nõrkused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate erialade vähesus • Kvalifitseeritud ja konkurentsivõimelise tööealise elanikkonna vähesus • Üürivate elamispindade vähesus • Toimetulekuraskustega ja sotsiaalabi vajavate inimeste rohkus • Täiendavate investeeringute vajadus elukeskkonda • Kohaliku omavalitsuse finantsvahendite piiratus • Ettevõtjate ja kolmanda sektori madal osalus linnaelu korraldamises • Tehnilise infrastruktuuri teenuste kvaliteedi tõstmise vajadus • Vabaaja veetmise võimaluste mitmekesistamise vajadus • Turismi toetavate teenuste vähesus • Aktiivsete inimeste vähesus • Tagasihoidlik rahvusvaheline koostöö
<p>Võimalused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loksa kui piirkonna mitmekülgse ettevõtlusstruktuuriga ja hea elukeskkonnaga keskuseks kujundamine • Loksa kui investeerimiskeskonna tutvustamine • Uute töökohtade loomine ettevõtlusele kaasaaitamise teel • Informatsiooni jagamine turismi- ja terviseturgutusteenuste arendamisest • Infrastruktuuriobjektide kaasajastamine ja ehitamine • Võimalused gümnaasiumihariduse andmise jätkamiseks • Erinevate elanikkonna gruppide, sh rahvusgruppide vahelise sidususe tekkimise soodustamine • Kodanikualgatuste ja –ühenduste toetamine, sh noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisse • Ühistegevuse võimalikkusest ja vajalikkusest informeerimine • Rahvusvahelise koostöö arendamine • Võimalus tööealise elanikkonna kasvuks!! 	<p>Ohud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haritud ja aktiivsete elanike lahkumine • Tööjõulise elanikkonna vähenemine • Riigi puudulik regionaalpoliitika pärsib piirkonnas atraktiivse investeerimiskeskonna loomist • Elanikkonna teenindussfääri taandareng • Sotsiaalsete pahede ja nendega seotud haiguste levik: alkoholism, narkomaania, AIDS, HIV

IV EELARVESTRAATEEGIA

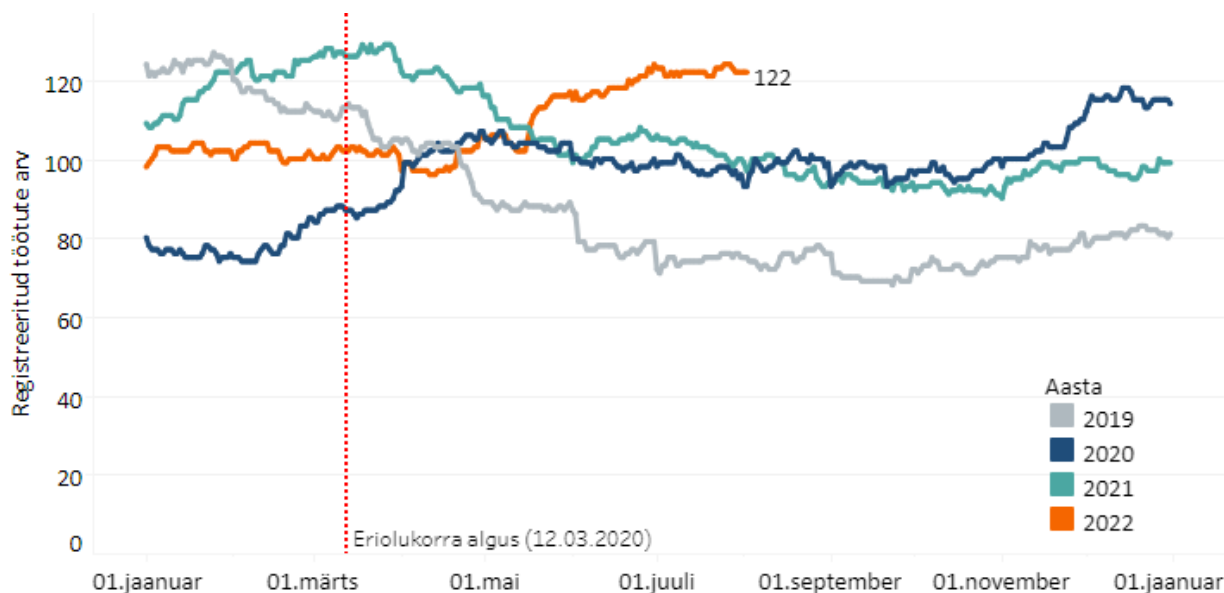
Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Linna eelarve kaudu tagatakse linna arenguks vajalikud ressursid, finantspaindlikkus ning jätkusuutlik investeerimisvõime. Linna eelarvestrateegia koostamise peaesmärgiks on kindlustada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus. Loksa linna eelarvestrateegia koostamise lähtealusteks on Loksa Linnavalitsuse raamatupidajate andmed, Eesti rahvastikuregister, Statistikaameti, Maksu- ja Tolliameti andmebaasid.

Eelarvestrateegias hõlmab nelja eelseisvat eelarveaastat ning selles tuleb kajastada:

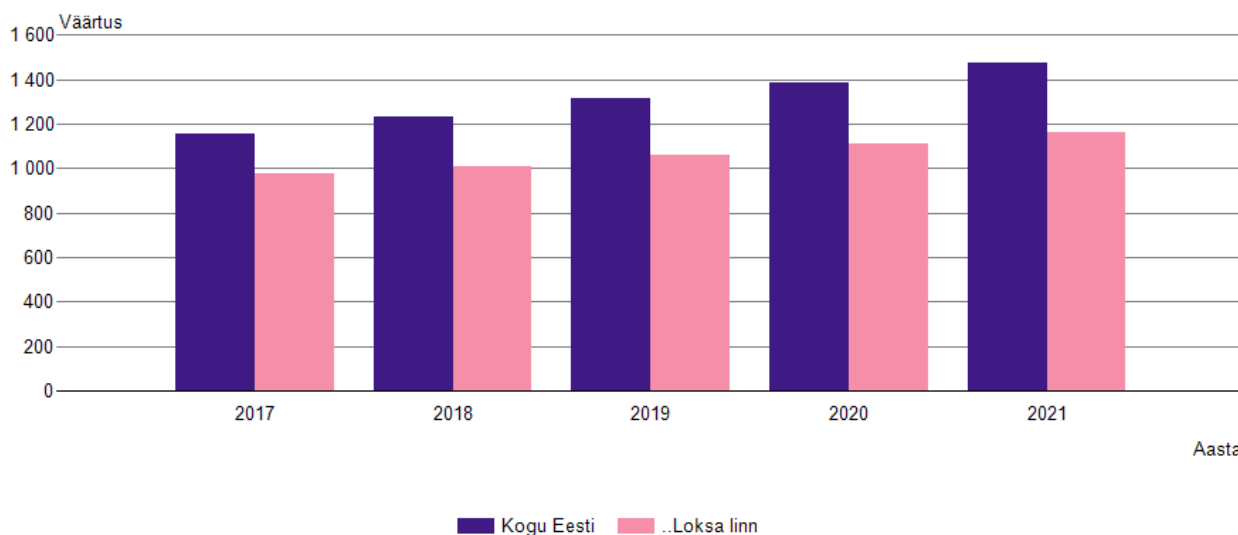
1. kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks;
2. eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud ning investeerimistegevuse eelarveosa olulisemad tegevused ja investeeringud koos kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega, eeldatav finantseerimistegevuse maht ning likviidsete varade muutus;
3. informatsioon eelarvestrateegia perioodiks kavandatavatest kohalike maksude ja maamaksu muudatustest;
4. ülevaade kohaliku omavalitsuse üksuse ja temast sõltuvate üksuste majandusolukorrast, sh arvnäitajad, mis on vajalikud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse määra arvutamiseks;
5. kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse põhitegevuse tuleml eelmisel aastal, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodi igaks aastaks prognoositav põhitegevuse tuleml iga aasta lõpu seisuga;
6. kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse tegelik netovõlakoormus eelnenud aastal, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositav netovõlakoormus iga aasta lõpu seisuga;
7. muu kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise korraldamiseks oluline informatsioon.

1. Loksa linna sotsiaalmajanduslik olukord

Jooniselt 17 nähtub, et töötute arv oli languses kuni COVID-19 kriisini peale seda on töötute arv mõnevõrra tõusnud. Alates 2012. aastast on keskmine brutotulu Loksa linnas tõusnud 717 eurost kuni 975 euroni (2017). Samal ajal on vahe Eesti keskmise näitajaga suurenenud, ulatudes 2017. aastal 180 euroni, mil Eesti keskmine brutotasu oli 1155 eurot. 2019 aastaks on brutotasu vahe suurenenud 260 euro peale. 2020 aastal on Loksa linna elanike keskmine brutotulu võrreldes eelnevate aastatega kasvanud. Samuti on kasvanud ka Eesti keskmine brutotulu (joonis 18).

Joonis 17. Registreeritud töötute arv Loksa linnas päevade lõikes 2019. a algusest kuni 3.08.2022. (Allikas: Eesti Töötukassa)

Joonis 18. Palgatöötaja keskmine brutotulu eurodes Loksa linnas ja Eestis aastatel 2017-2021. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas ST004.

Eesti keskmisest madalam brutotulu Loksa linnas on suuresti selgitatav miinimumpalga saajate suure hulga tõelise elanikkonnast. Maksu- ja Tolliameti andmetel on miinimumpalga saajate osakaal maksumaksjatest perioodil 2016-2021 kasvanud (tabel 4), 23%-lt 28%-ni.

Tabel 4. Miinimupalga saajate osakaal (%) Loksa linnas aastatel 2016-2021. Allikas: Maksu- ja Tolliamet.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Miinimupalga saajate osakaal (%)	23	23	28	28	28	28

Linna elanike keskmise brutotulu muutus (kasv/langus) aastatel 2016-2020 on toodud tabelis 5.

Tabel 5. Loksa linna elanike keskmise brutotulu muutus (kasv/langus) aastatel 2016-2020. Allikas: joonis 18.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Loksa EUR	58	78	81	51	52	49
Eesti EUR	60	82	79	83	63	92

Kui Eestis on brutotulu kasv olnud kasvav alates 2016. aastast (v.a 2020 aasta) siis Loksa linnas on alates 2016. aastast olnud brutotulukasv pigem hüplik, olles suurim aastal 2018 (81 eurot) ning väikseim aastal 2021 (49 eurot).

2. Loksa linna finantsolukord

2.1 Tähtsamad finantsnäitajad aastatel 2017-2021

Loksa linna konsolideerimisgruppi kuulub lisaks Loksa Linnavalitsusele ja tema hallatavatele asutustele ka 100% Loksa linnale kuuluvad Sihtasutus Loksa Kultuur ja Osaühing Loksa Haljastus. Konsolideerimisgruppi kuuluvad Sihtasutus Loksa Sport ja Osaühing Loksa Ujula lõpetasid tegevuse 31.03.2019. Loksa linna konsolideerimisgrupi varade maht on perioodil 2017-2021 kasvanud 121 000 euro võrra ehk 1,25%, kohustused vähenenud 460 000 euro võrra ehk 13,86%. Netovara on vaadeldaval perioodil kasvanud 581 000 euro võrra, kasvamise koefitsient 1,10. Kohustuste osakaal varadest viimasel viiel aastal langenud 39,0%-lt 33,8-ni (tabel 6).

Tabel 6. Tähtsamad finantsnäitajad perioodil 2017-2021 tuhandetes eurodes.

Tuhandetes eurodes	2021	2020	2019	2018	2017
Varad aasta lõpus	9 820	9 809	9 584	9 636	9 699
Kohustused aasta lõpus	3 319	3 037	3 257	3 509	3 779
Netovara aasta lõpus	6 501	6 772	6 326	6 127	5 920
Tegevustulud	4 456	4 827	4 931	4 338	3 822
sh tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	4 416	4 598	4 531	4 324	3 722
Tegevuskulud	4 727	4 718	4 718	4 108	3 935
Tulem	-279	332	193	207	-140
Põhivarainvesteeringute maht	202	402	530	18	100
Likviidsus	0,69	0,69	0,72	0,51	0,20
Lühiajaline maksevõime	0,95	1,06	1,13	1,12	0,69
Kohustuste osakaal varadest (%)	33,80	30,96	33,99	36,4	39,0
Laenukohustuste osakaal varadest (%)	23,94	26,13	28,85	30,8	33,6

Vaadeldava perioodi algus- ja lõpuaasta tulud suurenesid 16,6%. Kulud on suurenenud 20,1%. Tulem on olnud positiivne kolmel 2018,2019 ja 2020 aastal, 2017 ja 2021 aastad on lõppenud kahjumiga. Põhivara investeeringute maht oli 2021. aastal 202 000 eurot. Likviidsus ja lühiajaline maksevõime on viimasel viiel aastal kasvanud, vastavalt likviidsus 0,20-lt kuni 0,69-ni ja lühiajaline maksevõime 0,69-lt 0,95-ni (tabel 6).

2.2 Loksa linna tulud aastatel 2017-2021

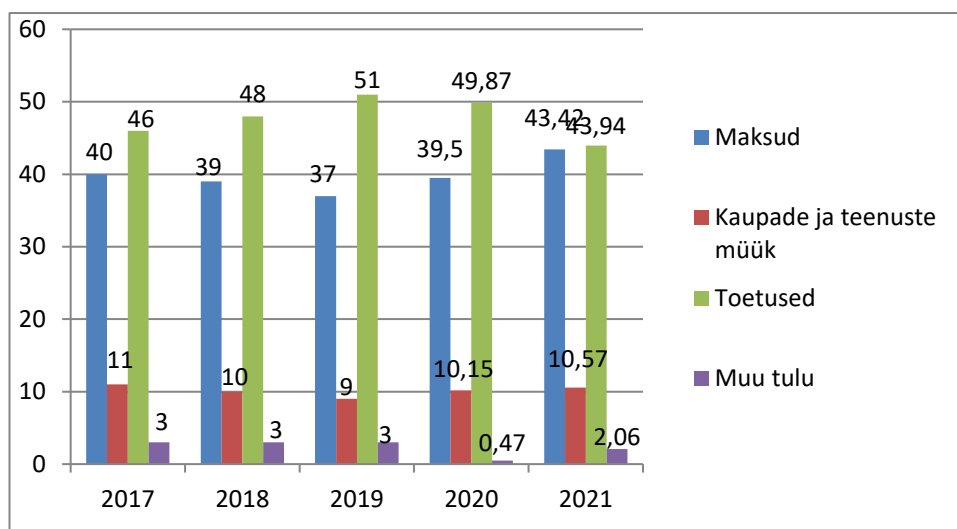
Loksa linna tulud olid 2017.a ca 3,49 miljonit eurot ning on 5 aasta jooksul kasvanud 4,18 miljoni euroni 2021.a, see on 1,20 korda. 2021. aastal sai linn tulusid 4,18 miljonit eurot. 5 aasta lõikes kõrgeim näitaja oli 2019.a. 4,66 miljonit eurot. Maksutulud on alates 2017.a vähehaaval kasvanud 1,38 miljonilt eurolt 1,82 miljoni euroni 2021.a, s.o 1,31 korda. Seda eelkõige füüsilise isiku tulumaksu laekumise arvelt 2017.a 1,34 miljonilt eurolt 2021.a 1,76 miljoni euroni, mis teeb kasvuks 1,31 korda. Maamaksu laekumine on kõikuv. Tõus võrreldes 2017.a-ga toimus 2018.a., seejärel jälle veidi vähenes. Maamaksu vähenemine on toimunud maamaksu vabastuste kehtima

hakkamise tõttu. Maamaksu laekumine on viie aastaga suurenenud 0,56 miljoni euroni. Kaupade ja teenuste müügitulu on viie aasta lõikes enam-vähem sama väikeste kõikumistega, ca 0,38-0,46 miljonit eurot. Muu tulu, mille moodustab suuremal jaolt varade müük ja laekumised vee erikasutusest on olnud aastati erinev, olles suurim aastal 2018 (tabel 7).

Tabel 7. Loksa linna tulud eurodes valdkondade lõikes aastatel 2017-2021 (täitmise).

	2017	2018	2019	2020	2021
Maksud s.h	1 383 756	1 538 370	1 732 562	1 792 536	1 815 932
-füüsilise isiku tulumaks	1 339 032	1 479 743	1 678 890	1 736 181	1 760 130
- maamaks	44 724	58 578	53 584	55 929	55 802
-reklaamimaks		49	88	426	0
Kaupade ja teenuste müük	392 773	378 308	424 494	460 755	442 257
Toetused	1 609 283	1 865 333	2 376 873	2 263 149	1 837 931
Muud tulud	106 510	138 431	127 540	21 318	86 281
T u l u d k o k k u	3 492 322	3 920 442	4 661 469	4 537 758	4 182 401

Loksa linna eelarve tulud moodustuvad kõige suuremas osas maksudest ja toetustest, seejärel kaupade ja teenuste müügist ning viimasena muudest tuludest. Jooniselt 19 nähtub, et maksude osatähtsus linna eelarve tuludest on olnud vaatlusalusel perioodil 37-43%. Toetuste osakaal on jäänud enamasti vahemikku 44-51%. Kaupade ja teenuste müügi osakaal on vaadeldaval perioodil jäänud vahemikku 9-11%, muu tulu osakaal on olnud 0,5-3%.

Joonis 19. Loksa linna tulude struktuur valdkondade lõikes (%) aastatel 2017-2021

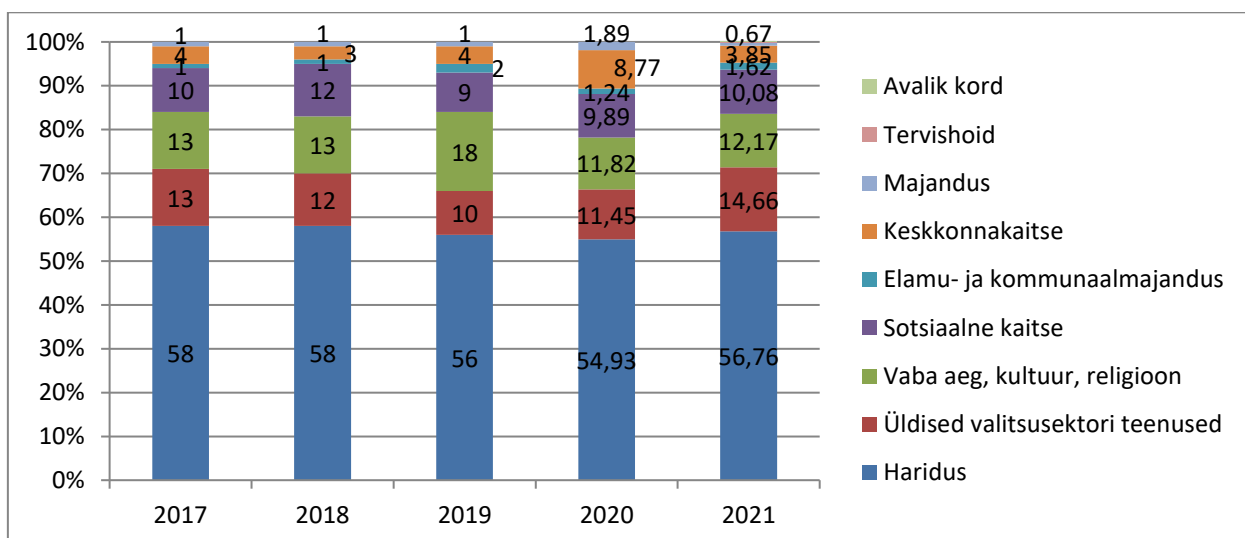
2.3 Loksa linna kulud aastatel 2017-2021

Loksa linna kulud olid aastatel 2017-2021 3,32-4,67 miljonit eurot. Kulud on kasvanud aasta-aastalt. Üldiste valimissektori teenuste kulud kõiguvad 5 aasta lõikes 0,41-0,62 miljonit eurot. Majanduskulud on aastate lõike kõiguvad, 2020.a kasv oli seoses Lasteaia tänava renoveerimisega. Ligikaudu 0,44-0,85 miljonit eurot kulub aastas vaba aja, kultuuri ja religiooniga seotud kulude katteks. 2019.a. oli suur kasv seoses Loksa Kultuurikeskuse renoveerimisega. Hariduskuludeks läheb 1,93-2,56 miljonit eurot aastas ning 0,33-0,47 miljonit eurot sotsiaalseks kaitteks. Avalikule korrale ja julgeolekule tegi Loksa linn kulutusi ainult 2021.aastal (tabel 8).

Tabel 8. Loksa linna kulude jaotus eurodes valdkondade lõikes aastatel 2017-2021 (täitmine).

	2017	2018	2019	2020	2021
Üldised valitsussektori	424 978	409 418	468 278	534 170	620 387
Avalik kord ja julgeolek	0	0	0	0	2 000
Majandus	27 098	9 727	12 268	88 160	28 425
Keskkonnakaitse	127 694	101 707	169 734	408 985	163 098
Elamu- ja	45 600	40 158	77 153	57 616	68 616
Tervishoid			3 105	1 204	6 244
Vaba aeg, kultuur ja	438 060	446 385	848 854	551 470	515 018
Haridus	1 930 617	2 000 045	2 563 299	2 562 873	2 402 741
Sotsiaalne kaitse	326 292	435 462	419 397	461 535	426 700
K u l u d k o k k u	3 320 339	3 442 902	4 562 088	4 666 013	4 233 229
muutus võrreldes eelmise	+1,52%	+3,69%	+32,5	+2,28	-9,3

Igal aastal kulub linna eelarvest üle poole (55-58%) hariduse rahastamiseks. 2017. a. oli 58% osakaal tingitud gümnaasiumi juubeli tähistamisest. 10-15% moodustavad üldised valitsussektori teenused, 12-18% vaba aeg, kultuur ja religioon ning sotsiaalne kaitse 9-12%. Elamu- ja kommunaalmajandus moodustab enamasti 1-2% eelarve kulude jaotuses. Keskkonnakaitsealased kulutused moodustavad olenevalt aastast 1-9% eelarve kulude jaotusest, majandusalased 1-2% (joonis 20).

Joonis 20. Loksa linna kulude jaotus (%) valdkondade lõikes aastatel 2017-2021 (täitmine)

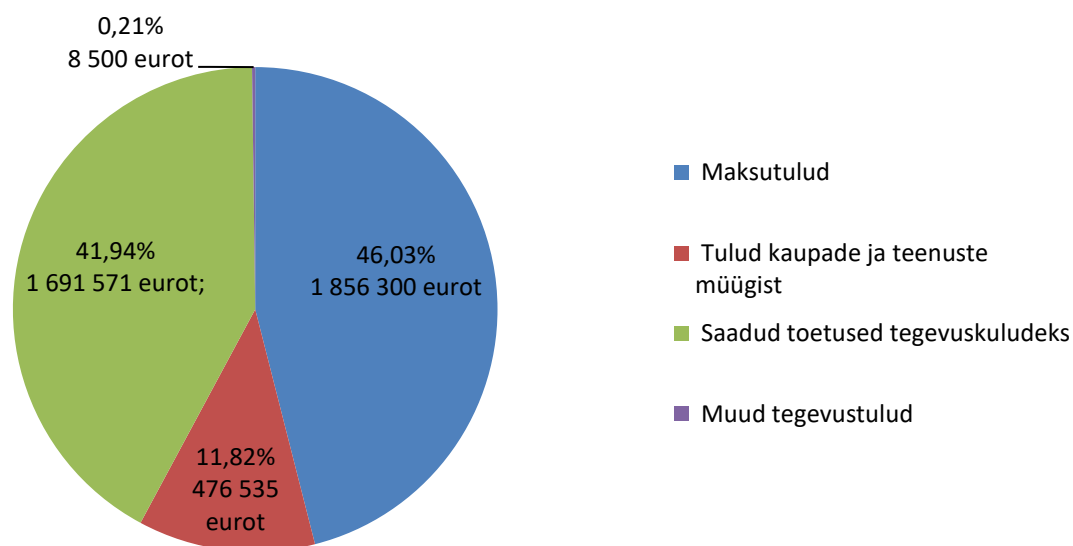
Majandusliku sisu järgi on kõige suuremaks kuluartikliks personalikulud, moodustades ca 50-60% kogukuludest. Järgnevad üldised valitsussektori teenused, mille osakaal on vaatlusalusel perioodil oli 14-24%. Järgnevad sotsiaaltoetused, mille väljamaksmise kogusumma on viimastel aastatel püsinud 235-273 tuhande euro ringis ning sihtotstarbelised eraldised, mis on viimase viie aasta jooksul pidevalt kahanenud 354 tuhande eurolt 169 tuhande euroni (tabel 9).

Tabel 9. Loksa linna kulude jaotus eurodes majandusliku sisu järgi 2017-2021 (täitmine).

	2017	2018	2019	2020	2021
Materiaalsete ja immateriaalsete varade soetamine	120 721	0	560 034	639 399	196 969
Sotsiaaltoetused	270 949	244 995	235 053	273 727	262 829
Sihtotstarbelised eraldised	354 294	327 331	263 561	169 124	169 049
Personalikulud	1 804 406	1 989 078	2 346 364	2 548 719	2 557 877
Majandamiskulud	745 885	859 158	1 138 776	1 021 273	1 037 073
Muud kulud (va intressid ja kohustistasud)	56	108	554	950	3 562
Intressi-, viivise- ja kohustistasukulud	24 029	20 668	17 746	12 821	5 870
K u l u d k o k k u	3 320 340	3 441 338	4 562 088	4 666 013	4 233 229
Võetud laenude tagasimaksmine	50 000	184 963	89 463	90 785	99 843
Kapitaliliisingu maksed	57 788	60 032	60 103	61 136	62 526
Osakute soetamine	77 000				
Kokku	3 378 393	3 686 333	4 711 654	4 817 934	4 395 598

2.4 Loksa linna 2022. aasta eelarve

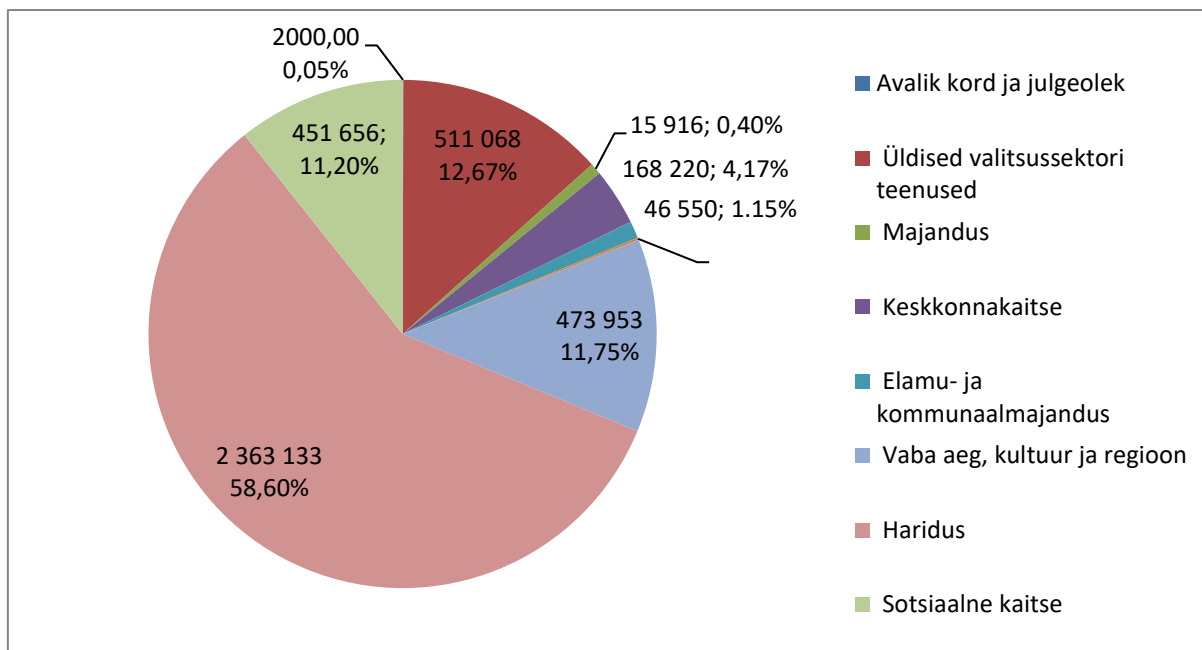
Loksa linna 2022. aasta eelarve põhitegevuse tulused on kokku planeeritud 4 032 906 eurot, mis on 31 661 euro võrra vähem kui laekus 2021. aastal (4 064 567 eurot). Maksutulud on planeeritud 1 856 300, s.o. 46,03% ja toetusi tegevuskuludeks 1 691 571 eurot, s.o. 41,94% . 476 535 eurot, ehk 11,82% loodetakse saada kaupade ja teenuste müügist. Muud tulused loodetakse saada 8 500, s.o. 0,21% (joonis 21).

Joonis 21. Loksa linna 2022. aasta eelarve põhitegevuse tulude jaotus (%; eurodes) valdkondade lõikes.

Loksa linna 2022. aasta eelarvesse on planeeritud põhitegevuse kulusid 4 032 495 eurot, mis on 0,05 % rohkem kui 2021.a täitmine (4 030 390 eurot). Üle poole (58,60%) eelarve põhitegevuse

kuludest on planeeritud hariduse rahastamiseks, järgnevad üldised valitsussektori kulud (12,67%), vaba aeg, kultuur, religioon (11,75%), sotsiaalne kaitse (11,20%), keskkonnakaitse (4,17%), elamu ja kommunaalmajandus (1,16%), majandus (0,40%), avalik kord ja julgeolek (0,05%) (joonis 22).

Joonis 22. Lõksa linna 2022. aasta eelarve põhitegevuse kulude jaotus (eurodes; %) valdkondade lõikes.

Lõksa linna 2022. aasta eelarve, lähtuvalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud struktuurist, on esitatud tabelis 10. Tabelis toodud investeerimistegevuse moodustavad Hariduse ja Posti tänava renoveerimine 89 720,00 eurot, Lõksa staadioni renoveerimistööd 540 000 eurot ja linnavalitsuse hoone kabinettide ja koridoride renoveerimine 81 000,00 eurot, gümnaasiumi renoveerimistööd 217 000,00 eurot, Lõksa linna keskväljaku projekt 20 000,00 eurot, laenuintresside tasumine 8 650 eurot ja põhivara soetuseks saadud sihtfinantseerimine 459 720,00 eurot (staadion 400 000,00 eurot ja teed ning tänavad 59 720,00 eurot). Finantseerimistegevus 68 451,00 eurot moodustub Lõksa ujula kapitalirendimaksetest (62 750,00 eurot) ning laenu tagasimaksetest Luminor pangale (5 701,00 eurot).

Tabel 10. Lõksa linna 2022. aasta eelarve lähtuvalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud struktuurist.

	Summa eurodes
Põhitegevuse tulud	4 032 905,58
Põhitegevuse kulud	-4 032 495,43
Likviidsed varad suunatud eelarvesse	-64 620,85
Investeerimistegevus	-496 580,00
Finantseerimistegevus	431 549,00

2.5 Lõksa linna finantskohustused

Lõksa linn sõlmis Riigi Kinnisvara AS-ga 30.11.2006 Lõksa ujula kapitalirendileping. Lõksa linna finantskohustused seisuga 31.05.2022 on toodud tabelis 11.

Tabel 11. Loksa linna finantskohustused 31.05.2022 seisuga.

Osapool	Leping	Tähtpäev	Summa (eurot)
AS Luminor Pank	laenuleping	25.09.2026	500 000,00
Riigi Kinnisvara AS	kapitalrendileping	30.11.2038	1 928 752,08
		KOKKU	2 428 752,08

3. Loksa linna eelarvestrateegia 2023-2026

3.1 Linna kavandatavad investeringuobjektid aastateks 2023-2026

Aastatel 2023 – 2026 suurimad investeerimistegevused on järgmised:

- laululava ja linnaväljaku ehitamine
- kultuurikeskuse saali ehitamine
- bussiterminali rekonstrueerimine
- linnastaadioni rekonstrueerimine
- spordihoone rekonstrueerimine
- spordihoone juurdeehituse projekteerimine ja ehitus
- gümnaasiumi hoonete rekonstrueerimise jätkamine
- linnavalitsuse hoone rekonstrueerimine
- Mere tn 7a kinnistu detailplaneeringu koostamine
- linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimine II etapp
- linna sadevee ja drenaaži rekonstrueerimine
- linna tänavavalgustusesüsteemide rekonstrueerimine
- komposteerimisväljakute ehitamine
- Posti tänava kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine
- Nooruse tänava kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine
- Tööstuse tänava rekonstrueerimine
- Tiigi tänava rekonstrueerimine
- Mere tänava rekonstrueerimine
- Mere tänava silla projekteerimine
- jalakäijate silla projekteerimine ja ehitamine
- Liiapeksi-Rahu tn-Ranna tn -Loksa ranna kergliiklustee rajamine
- rannaala detailplaneeringu koostamine
- supelranna teenindushoone ehitamine
- savikarjäärade arendamine puhke- ja ettevõtlusalaks
- Valgejõe alamjooksu ja ürgoru puhastamine ja korrastamine

3.2 Linna eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2026

Loksa linna eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2026 on toodud tabelites 12 kuni 16. Põhitegevuse tuludest prognoositakse aastateks 2023-2026 tulumaksu laekumise tõusu ca 4,7-5,5% aastas. Ette ei nähta muutusi maamaksu laekumises ega ka tuludes kaupade ja teenuste müügist. Tasandusfondist saadavate toetuste suurus tegevuskuludeks sõltub eelkõige tulumaksu laekumisest. Kui suureneb tulumaksu laekumine, väheneb tasandusfondist eraldatava toetuse hulk ja vastupidi. Seoses koroonapandeemiaga vähenes tulumaksu laekumine 2021.a. Toetusfondist saadavad toetused tegevuskuludeks hõlmavad sihttoetusi hariduse- ja sotsiaalvaldkonnas. Muud saadud toetused tegevuskuludeks aastatel 2022-2026 sisaldavad vahendeid projektide läbiviimiseks, raamatute ostmiseks ja õppelaenude kustutamiseks ning koolipiima ja juurviljade vahendeid. Muud tegevustulud hõlmavad vee erikasutusmaksuga seotud laekumisi.

Eelarvestrateegias suureneb aasta aastalt mõnevõrra linnavalitsuse ja hallatavate asutuste ametnike ning töötajate palgafondi kulu, kuna ca 40 inimest on seotud miinimumpalgaga.

Põhivara müüki on 2022. aastal planeeritud 87 000 euro ulatuses, need on kinnistud Männi tänaval ja korter Nooruse tänaval. Põhivara soetamiseks on 2022. aastal planeeritud Loksa Gümnaasiumi hoone renoveerimine 117 000 euro ulatuses, staadioni renoveerimine 1 140 000 euro ulatuses, linnavalitsuse hoone kabinetide renoveerimine 81 000 euro ulatuses ja maa ostmise. Finantskohustusi Luminor Panga ja Riigi Kinnisvara AS-i ees täidab linn vastavalt maksegraafikule. 2018. aasta lõpuks jõudis Loksa linn nõutud netovõlakoormuseni. 2022.a. võeti laenu 900 000 eurot staadioni rekonstrueerimise lõpuleviimiseks.

Tabel 12. Loksa linna (ilma sõltuvate üksusteta) eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2026

Loksa Linnavalitsus	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	4 064 567	4 223 536	4 345 755	4 375 755	4 565 755	4 655 755
Maksutulud	1 815 932	1 916 000	1 986 000	2 036 000	2 186 000	2 236 000
sh tulumaks	1 760 130	1 860 000	1 930 000	1 980 000	2 130 000	2 180 000
sh maamaks	55 802	56 000	56 000	56 000	56 000	56 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	442 257	476 535	480 000	490 000	500 000	510 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1 797 651	1 822 501	1 870 755	1 840 755	1 870 755	1 900 755
sh tasandusfond	375 530	332 168	332 168	332 168	332 168	332 168
sh toetusfond	1 299 194	1 341 345	1 388 587	1 408 587	1 438 587	1 468 587
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	122 927	148 988	150 000	100 000	100 000	100 000
Muud tegevustulud	8 728	8 500	9 000	9 000	9 000	9 000
Põhitegevuse kulud kokku	4 030 390	4 236 229	4 230 000	4 280 000	4 345 000	4 415 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	431 878	529 561	450 000	460 000	470 000	480 000
Muud tegevuskulud	3 598 512	3 706 668	3 780 000	3 820 000	3 875 000	3 935 000
sh personalikulud	2 557 877	2 502 758	2 550 000	2 570 000	2 600 000	2 630 000
sh majandamiskulud	1 037 073	1 203 900	1 225 000	1 245 000	1 270 000	1 300 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>						
<i>sh muud kulud</i>	3 561	10	5 000	5 000	5 000	5 000
Põhitegevuse tulem	34 177	-12 693	115 755	95 755	220 755	240 755
Investeeringustegevus kokku	-85 005	-946 994	-17 930	-17 420	-17 420	-17 420
Põhivara müük (+)	77 480	87 000		0	0	0
Põhivara soetus (-)	-196 970	-1 543 170	0	0	0	0
<i>sh projektide omaosalus</i>	-156 690	-1 016 010	0	0	0	0
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	40 280	527 160	0	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	74	70	70	80	80	80
Finantskulud (-)	-5 870	-18 054	-18 000	-17 500	-17 500	-17 500

Eelarve tulem	-50 829	-959 687	97 825	78 335	203 335	223 335
Finantseerimistegevus	-162 369	931 549	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000
Kohustuste võtmine (+)	0	1 000 000				
Kohustuste tasumine (-)	-162 369	-68 451	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	267 077	-28 138	-82 175	-101 665	23 335	43 335
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	480 274	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	652 933	624 795	542 620	440 955	464 290	507 625
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 440 118	2 891 676	2 711 676	2 531 676	2 351 676	2 171 676
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)	479 991					
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	1 787 184	2 266 881	2 169 056	2 090 721	1 887 386	1 664 051
Netovõlakoormus (%)	44,0%	53,7%	49,9%	47,8%	41,3%	35,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	2 438 740	3 378 828	3 476 604	3 500 604	3 424 316	3 259 029
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	60,0%	80,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	651 556	1 111 948	1 307 548	1 409 883	1 536 930	1 594 978
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustuste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	4%	3%	1%	4%	2%
Põhitegevuse kulude muutus	-	5%	0%	1%	2%	2%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,01	1,00	1,03	1,02	1,05	1,05

		2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)						
01 Üldised valitsussektori teenused		81 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		81 000				
02 Riigikaitse		0	0	0	0	0

<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
03 Avalik kord ja julgeolek		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
04 Majandus		105 170	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		59 720				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		45 450				
05 Keskkonnakaitse		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
07 Tervishoid		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon		1 240 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		400 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		840 000				
09 Haridus		117 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		67 440				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		49 560				
10 Sotsiaalne kaitse		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
KÕIK KOKKU		1 543 170	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		527 160	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		1 016 010	0	0	0	0

Tabel 13. Loksa linna sõltuvate üksuste eelarvestrateegia põhinäitajad kuni 2026

Loksa Kultuur SA	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	67 075	82 500	85 000	85 000	85 000	85 000
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	60 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatel üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	73 696	82 500	85 000	85 000	85 000	85 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	64	80	80	80	80	80
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	-6 621	0	0	0	0	0
Investeeringustegevus kokku (+/-)						
Eelarve tulem	-6 621	0	0	0	0	0
Finantseerimistegevus (-/+)	1					
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 404					
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	8 024					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 092	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga		0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	0	0	0	0	0	0

Tabel 14. Loksa linna (koos sõltuvate üksustega) eelarvestrateegia põhinäitajad kuni 2026.

Loksa linn (koos sõltuvate üksustega)	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	4 071 578	4 230 956	4 355 675	4 385 675	4 575 675	4 665 675
Põhitegevuse kulud kokku	4 044 022	4 243 649	4 239 920	4 289 920	4 354 920	4 424 920
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	27 556	-12 693	115 755	95 755	220 755	240 755
Investeeringustegevus kokku	-85 005	-946 994	-17 930	-17 420	-17 420	-17 420
Eelarve tulem	-57 450	-959 687	97 825	78 335	203 335	223 335
Finantseerimistegevus	-162 368	931 549	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	268 481	-28 138	-82 175	-101 665	23 335	43 335
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	488 298	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	655 025	626 887	544 712	443 047	466 382	509 717
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 440 118	2 891 676	2 711 676	2 531 676	2 351 676	2 171 676
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	1 785 092	2 264 789	2 166 964	2 088 629	1 885 294	1 661 959
Netovõlakoormus (%)	43,8%	53,5%	49,8%	47,6%	41,2%	35,6%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	3 257 262	3 384 764	3 484 540	3 508 540	3 431 756	3 265 973
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	1 472 170	1 119 976	1 317 576	1 419 911	1 546 462	1 604 014

V TEGEVUSKAVA JA INVESTEERINGUD AASTATEL 2023-2026

1. Keskkond ja linnamajandus

Tabel 15. Investeeringud eurodes

Jrk nr	Objekt, tegevus	2023	2024	2025	2026	Finantseerimisallikas
1.						
	Tööstuse tänava rekonstrueerimine	500	2000	2500	3000	KOV, riik
	Nooruse tänav, kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine	15 000	50 000	100 000	100 000	KOV, riik
	Männi tänavalõigu rekonstrueerimine alates Ranna tänavast Kuni Rahu tänavani	7 500	3000	15000		KOV, riik
	Tiigi tänava rekonstrueerimine	5 000	5000	25 000	25 000	KOV, riik
	Mere tänava kergliiklustee projekteerimine-ehitamine	10 000	50 000	100 000	345 000	KOV, riik
	Mere tänava silla projekteerimine ja ehitamine		25 000	250 000	750000	Riik, KOV
	Kalurite tn Lõik 1 (reoveepuhasti tee) pindamine		7 000	15 500		KOV, riik
	Loksa ringtee projekteerimine Rahu tänav – Tallinna tänav (Kuivoja – Loksa bensiinijaam)		25 000	25 000	25 000	riik, KOV
2.						
	Posti tänava kergliiklustee projekteerimine, ehitamine	200 000	100 000	50 000		KOV, riik
	Tallinna-Kalurite tänava kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine	25 000	50 000	50 000	50 000	Riik, KOV
	Kergliiklustee Lõuna tänavalt linna staadionini, projekteerimine ja ehitamine	15 000	25 000	150 000	150 000	fondid, KOV riik
3.	Männi 36b maaüksuse projekteerimine spordi- ja puhkealaks	5 000	5 000	30 000	50 000	fondid, KOV

4.	Linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine II etapp	10 000	500 000	500 000	500 000	ÜF, KIK, KOV riik
5.	Linna sadevee- ja drenaaži rekonstrueerimine, ehitus		25 000	35 000	50 000	KIK, fondid, KOV
6.	Loksa tänavavalgustuse süsteemide rekonstrueerimine	15 000	50 000	50 000	322 000	riik fondid, KOV
7.	Kompostimisväljaku projekteerimine-ehitamine	7 000	25 000	25 000		KIK, fondid, KOV
8.	Valgejõe suudme, ürgoru korrastamine ja kallaste puhastamine	2500	2500	2 000	2 000	KIK, fondid KOV
9.	Savikarjäärade maa-ala arendamine puhkealaks	5000	10 000	15 000		KIK, fondid, KOV
10.	Soojamajanduse arendamine: hakkepuidu katlamaja ehitus	600 000	700 000	500000		Erakapital, KIK
11.	Supelranna arendamine teenindushoone ehitus	5 000	40 000	150 000	305 000	KOV , fondid
12.	Mere tn 7a kinnistu detailplaneeringu koostamine	5 000	15 000			KOV, Fondid, Riik,
13.	Jalakäijate silla projekteerimine-ehitus Tallinna tn 32- Männi tn 36b.	10 000	50 000	50 000	180 000	KOV, riik, fondid

2. Haridus, kultuur, sport ja noorsootöö

Tabel 16. Investeeringud eurodes

Jrk nr	Objekt, tegevus	2023	2024	2025	2026	Finantseerimisallikas
1.	4-korruselise õppehoone katuse rekonstrueerimine		25 000	25 000		fondid, KOV
	söökla köögi rekonstrueerimine	10 000	10 000	10 000	10 000	fondid, KOV
	küttesüsteemide rekonstrueerimine võimlas	40 000	40 000			fondid, KOV
2.	SA Loksa Kultuurikeskuse hoone rekonstrueerimine	90 000	420 000	440 000	350 000	riik, fondid, KOV
3.	Loksa Linnaraamatukogu ruumide remont	5 000	5 000	5 000	5 000	fondid, KOV
4.	Laululava, ehitamine	75 000	75 000	75 000	255 000	fondid, KOV
5.	Loksa bussiterminali hoone ja ruumide rekonstrueerimine	185 000	185 000	100 000		fondid, KOV
6.	Loksa Noortekeskuse ruumide remont	5 000	5 000	5 000	5 000	fondid, KOV, riik
7.	Linnavalitsuse hoone rekonstrueerimine	50 000	300 000	300 000	100 000	fondid, KOV, riik
8.	Spordi- ja mänguväljakute rajamine ja korrastamine ja hooldus	5 500	5 500	5 500	5 500	fondid, KOV
9.	Uisu- ja tenniseväljaku projekteerimine, ehitamine	15 000	40 000	40 000		fondid, KOV, riik
10.	Nõmme pargi terviseraja kaasajastamine	5 000	5 000	5 000	5 000	fondid, KOV
11.	Loksa staadionihoone ehitamine	350 000	250 000			fondid, KOV, riik
12.	Spordihoone laiendamine ja rekonstrueerimine	40 000	500 000	500 000	560 000	fondid, KOV, riik

- **LOKSA on meeldiv elupaik – inimese- ja perekeskne, keskkonnasõbralik, heakorrastatud, turvaline ja tervisliku elukeskkonnaga.**
- **LOKSA on jätkusuutliku arengu ja kasvava elanikkonnaga omavalitsus, kus elavad aktiivsed ning positiivse ellusuhtumisega inimesed.**
- **LOKSA linnas elab aastaks 2030 vähemalt 4000 elanikku ning aastaks 2040 vähemalt 5000 elanikku.**
- **LOKSA on avatud, puhta ja mitmekesise loodusega, turismi soosiv, meelelahutust, puhkamis- ja sportimisvõimalusi ning tervishoiuteenuseid pakkuv linn.**
- **LOKSA on mitmekülgselt ja konkurentsivõimelist haridust võimaldav ning väärtustav linn.**
- **LOKSA on investeerijatele atraktiivne, kaasaegse infrastruktuuri ja mitmekülgselt väikeettevõtlust soosiv majanduslikult tugev omavalitsus.**
- **LOKSA on koostööks avatud, erinevaid rahvusi ja kultuure siduv, ajaloolist omanäolisust säilitav linn.**

Loksa linna kui omavalitsuse **missiooniks** on Loksa linna elanike heaolu parandamine. Loksa linna arengu **peaesmärgiks** on inimest väärtustava ja taastootva turvalise elukeskkonna loomine.

Kuivõrd paljude ideede ja arendusprojektide elluviimine nõuab rahalisi vahendeid, on oluline linna materiaalse baasi edasine kindlustamine, luues linnas atraktiivse ettevõtlus- ja investeerimiskliima, mille tulemusena tekiksid uued töökohad ja sellele vastavalt suureneksid inimestele sissetulekud ja paraneks heaolu. Linna majanduskeskkonna atraktiivsemaks muutmine toimub nii Eesti kui ka välisinvestorite aktiivse kaasamise teel. Uute investeeringute tarvis teevad koostööd linnavalitsus, ettevõtjad, mittetulundusühingud, naaberomavalitsused.

Linnaelu tasakaalustatud areng lähtub linna jätkusuutlikkusest. Linnaelu keskmes on jätkuv tähelepanu elukeskkonna väärtustamisel ja noortele tulevikuperspektiivi loomisel. Selle tarvis on vaja koondada tegevus kvaliteetse hariduse kättesaadavusele ja aktiivse vabaaja veetmise võimalustele. Suurendada tuleb avalike teenuste kvaliteeti, linnavõimude haldussuutlikkust, laiendada projektipõhist lähenemisviisi linnaelarvele täiendavate ressursside kaasamiseks.

VII ARENGUKAVA ELLUVIIMISE SEIRE, AJAKOHASTAMINE

Loksa linna arengukava elluviimist ja finantseerimist koordineerib Loksa Linnavalitsus. Arengukava rakendamisel jälgitakse selles esitatud eesmärkide ja tegevussuundade saavutamist. Arengukava on aluseks linnaeelarve koostamisel, investeeringute planeerimisel ja laenu võtmisel. Igal aastal toimub arengukava elluviimise kontroll ja hinnangu andmine saavutatule. Kontroll eelneb Loksa linna eelarve koostamisele.

Arengukava ajakohastatakse reeglina kord aastas. Ajakohastamise käigus aktualiseeritakse linna iseloomustav statistiline materjal, korrigeeritakse olukorrast tulenevaid probleemipüstitusi ja arengueeldusi, hinnatakse arengukava elluviimise edukust ning toodud eesmärke ja ülesandeid. Samuti analüüsitakse lähiaastate tegevusi ja täpsustatakse tegevuste maksumused. Uuritakse ja hinnatakse võimalusi taotleda toetust riigilt, Euroopa Liidu struktuurifondidest ning muudest finantseerimisallikatest.